МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ПРАВА, ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЇ

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна «Теорія кваліфікації кримінальних правопорушень»
другий (магістерський) рівень вищої освіти за спеціальністю D8 Право
(форма навчання: денна, заочна)

РОЗРОБНИКИ:
доцент кафедри,
кандидат юридичних наук
_____ Алла ЛАЗАРЕНКО
Старший викладач кафедри
_____ Олександр ЄСИПЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО:
на засіданні кафедри
протокол № 2 від « 31 » серпня 2026р.

Узгоджено з гарантом освітньої програми _____ **Вячеслав ПУЗИРНИЙ**

Обсяг : 3кредити ECTS

Чернігів – 2026

Анотація курсу

«Теорія кваліфікації кримінальних правопорушень» – одна з найважливіших навчальних дисциплін кримінально-правового циклу, що викладається у вищих юридичних закладах освіти. Досконале знання кримінального законодавства нашої держави є необхідною умовою успішної роботи за фахом. Це покладає на слухача обов'язок із перших днів занять відмовитися від поверхового засвоєння кримінально-правових інститутів, категорій і понять.

Одним із найважливіших питань при застосуванні кримінального закону є визначення того, яке саме кримінальне правопорушення вчинила особа та якою нормою воно передбачено. Цілком і повністю вирішується це питання в процесі кваліфікації криміналоьних правопорушень.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни – «Теорія кваліфікації кримінальних правопорушень» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність».

Курс «Теорія кваліфікації кримінальних правопорушень» завершує вивчення матеріального кримінального права України і покликаний узагальнити, поглибити і розширити знання слухачів і студентів Загальної та Особливої частин кримінального права та прищепити їм практичні навички кваліфікації конкретних кримінальних правопорушень.

Курс передбачає вивчення положень загальної теорії кваліфікації кримінальних правопорушень та набуття навичків кваліфікації розповсюджених кримінальних правопорушень проти життя, здоров'я та статевої свободи і статевої недоторканості особи, а також проти власності, громадської безпеки та правосуддя.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є поняття, структура, стадії та правила кваліфікації кримінальних правопорушень, види кваліфікації кримінальних правопорушень, розкриття об'єктивних та суб'єктивних ознак складів кримінальних правопорушень.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія держави та права, кримінальне право, адміністративне право, кримінологія, кримінальний процес, кримінально-виконавче право, криміналістика, оперативно-розшукова діяльність, кримінологія.

Навчальний план передбачає вивчення дисципліни в обсязі 90 годин, в тому числі (ДФ/ЗФ): 12/4 годин лекцій, 10/2 годин семінарських занять, 10/4 годин практичних занять, 58/80 годин самостійної роботи; усього 3 кредита ЄСТS.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. ***Метою*** викладання навчальної дисципліни – «Теорія кваліфікації кримінальних правопорушень» є з'ясування законодавчих і теоретичних проблем Загальної та Особливої частин кримінального права, пов'язаних з

кваліфікацією кримінальних правопорушень; вивчення загальних положень теорії кваліфікації кримінальних правопорушень щодо поняття, підстав, видів, структури, функцій, принципів та правил кваліфікації кримінальних правопорушень; вивчення правил кваліфікації, що стосуються Загальної частини кримінального права, зокрема: попередньої кримінальної протиправної діяльності, множинності кримінальних правопорушень, співучасті у вчиненні кримінальних правопорушень, конкуренції норм, помилок у кримінальному праві; набуття вмінь тлумачення кримінального закону та положень постанов Пленуму Верховного Суду України; вироблення навичок правильної кваліфікації та розмежування кримінальних правопорушень, визначних Особливою частини кримінального права, зокрема проти: життя та здоров'я особи, статевої свободи та статевої недоторканості особи, власності, громадської безпеки та правосуддя, а також з'ясування спірних питань щодо кваліфікації складів цих кримінальних правопорушень.

1.2.Основними ***завданнями*** вивчення дисципліни є:

1.2.1. Визначення методологічних питань, що стосуються поняття кримінально-правової кваліфікації та її видів.

1.2.2. З'ясування принципів, якими слід керуватися у ході кримінально-правової кваліфікації.

1.2.3. Чітке відмежування кримінальних правопорушень у ході кримінально-правової кваліфікації.

1.2.4. Аналіз проблемних питань кваліфікації, що виникають під час кримінально-правової характеристики кримінальних правопорушень.

1.2.5. Правильне та чітке застосування закону про кримінальну відповідальність.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми слухачі та студенти повинні:

знати:

– основні положення про кваліфікацію кримінальних правопорушень;

– принципи кваліфікації кримінальних правопорушень;

– елементи конкретних складів кримінальних правопорушень та їх обов'язкові і факультативні ознаки, які впливають на кваліфікацію;

– правила кваліфікації інститутів Загальної та Особливої частин кримінального права;

– особливості кваліфікації окремих видів кримінальних правопорушень.

вміти:

– ефективно використовувати положення закону про кримінальну відповідальність та інших нормативно-правових документів при кваліфікації кримінальних правопорушень;

– володіти основними правилами кваліфікації кримінальних правопорушень;

– практично вирішувати ситуативні задачі кваліфікації кримінальних правопорушень проти життя та здоров’я особи, статевої свободи та статевої недоторканості, власності, громадського порядку, правосуддя;

– розмежовувати вищезазначені кримінальних правопорушень від суміжних складів кримінальних правопорушень та від інших правопорушень, цивільних деліктів;

– досліджувати судову практику та формулювати правила кваліфікації кримінальних правопорушень на підставі її вивчення;

– визначати проблемні питання курсу та формувати шляхи їх подолання.

Пререквізити (зв'язок з іншими дисциплінами).

Для успішного опанування навчальної дисципліни «Теорія кваліфікації кримінальних правопорушень» здобувачі вищої освіти повинні попередньо опанувати такі курси:

«Теорія держави і права» (розуміння сутності правових норм, інститутів та систем законодавства).

«Конституційне право України» (знання основних прав і свобод людини, принципу розподілу влади та компетенції органів публічної влади).

«Кримінальне право» (розуміння сутності правових норм, інститутів та систем законодавства).

«Кримінальий процес» (засади діяльності правоохоронних та судових органів).

1.4. Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

<u>Загальні компетенції (ЗК):</u>

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

<u>Спеціальні компетенції:</u>

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини
СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Результати навчання (РН):
РН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
РН2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.
РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
РН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
РН9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
РН12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
РН15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
РН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
РН22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

До запланованих результатів навчання також належать:

- **демонструвати** розуміння та знання тенденцій розвитку кваліфікації кримінальних правопорушень;
- **узагальнювати** характеристики кримінально-правових інститутів, системно мислити, застосовувати знання, та творчі здібності до формування принципово нових ідей та концепцій у сфері кваліфікації кримінальних правопорушень
- **застосовувати** положення загальної теорії кваліфікації при конкуренції кримінально-правових норм, колізії в праві, множинності кримінальних правопорушень, залежно від стадій вчинення кримінального правопорушення, форм співучасті, видів співучасників, за умов спричинення шкоди при обставинах, що виключають кримінальну протиправність діяння
- **встановлювати** прогалини у чинному законодавстві та надавати рекомендації щодо їх усунення, розв'язувати наукові проблеми на основі новітніх досягнень теорії кваліфікації, захищати власні наукові здобутки у сфері кваліфікація кримінальних правопорушень;
- **аналізувати** практику Європейського суду з прав людини, національну судову практику з питань кваліфікації кримінальних правопорушень, та практику правоохоронних органів з метою оцінки її ефективності

оцінювати тенденції розвитку та викладати міркування з приводу можливостей гармонізації та апроксимації норм КК про кримінальну відповідальність за відповідні правопорушення

1.4. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з:

Загальної частини, в яку входять п'ять розділів (шість тем):

Розділ 1. Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінального правопорушення за елементами складу кримінального правопорушення.

Розділ 2. Кваліфікація закінченого та незакінченого кримінального правопорушення.

Розділ 3. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті та при конкуренції кримінально-правових норм.

Розділ 4. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень та діяння при юридичній помилці у кримінальному праві.

Розділ 5. Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність та кваліфікація посткримінальної поведінки особи.

Особливої частини, в яку входить один розділ (3 теми):

Розділ 6. Кваліфікація окремих видів кримінальних правопорушень

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Розділ 1. Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінального правопорушення за елементами складу кримінального правопорушення

Тема 1. Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень

Поняття та значення кваліфікації кримінальних правопорушень. Теоретичні та законодавчі проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень. Проблемні питання визначення кваліфікації кримінальних правопорушень.

Поняття і види підстав кримінально-правової кваліфікації. Фактична підстава кримінально-правової кваліфікації. Юридична підстава кримінально-правової кваліфікації. Спірні питання визначення підстав кваліфікації кримінальних правопорушень у кримінальному праві.

Особливості формування структури кваліфікації кримінальних правопорушень.

Розмежування складів кримінальних правопорушень – необхідна умова правильної кваліфікації кримінальних правопорушень.

Принципи та правила кваліфікації кримінальних правопорушень: особливості співвідношення та перспективи законодавчого закріплення.

Види кваліфікації кримінальних правопорушень. Дискусійні питання класифікації за певними критеріями кваліфікації кримінальних правопорушень.

Етапи (стадії) кваліфікації кримінальних правопорушень.

Результат кваліфікації кримінального правопорушення. Формула кваліфікації кримінального правопорушення. Юридичне формулювання обвинувачення. Особливості формування обвинувачення і визначення формули кваліфікації кримінальних правопорушень в теорії та судовій практиці.

Спірні питання значення судових роз’яснень для кваліфікації кримінальних правопорушень.

Тема 2. Кримінально-правова кваліфікація за елементами складу кримінального правопорушення

Склад кримінального правопорушення – юридична підстава кваліфікації. Елементи та ознаки складу кримінального правопорушення, які використовуються при кримінально-правовій кваліфікації. Юридичне значення елементів та ознак складу кримінального правопорушення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

Види складів кримінального правопорушення та їх значення для кримінально-правової кваліфікації.

Кваліфікація кримінального правопорушення за об'єктом складу кримінального правопорушення. Кваліфікація кримінального правопорушення за об'єктивною стороною складу кримінального правопорушення. Кваліфікація кримінального правопорушення за суб'єктом складу кримінального правопорушення. Кваліфікація кримінального правопорушення за суб'єктивною стороною складу кримінального правопорушення. Кваліфікація кримінального правопорушення, передбаченого бланкетною диспозицією. Кваліфікація кримінального правопорушення за наявності у нормі оціночної ознаки. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого за наявності кваліфікуючих (обтяжуючих) та привілейованих (пом'якшуючих) ознак складу злочину.

Розділ 2. Кваліфікація закінченого та незакінченого кримінального правопорушення

Тема 3. Кваліфікація закінченого та незакінченого кримінального правопорушення

Поняття та кваліфікація закінченого кримінального правопорушення. Дискусійні питання кваліфікації ознак закінченого кримінального правопорушення. Критерії розмежування попередньої кримінальної протиправної діяльності та закінченого кримінального правопорушення.

Вимоги до кваліфікації закінченого кримінального правопорушення.

Особливості кваліфікації визначення моменту закінчення кримінального правопорушення.

Одиничне кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, види, значення для кримінально-правової кваліфікації. Кваліфікація простого одиничного закінченого кримінального правопорушення. Кваліфікація ускладненого одиничного закінченого кримінального правопорушення: триваючого, продовжуваного, складного (складеного), з похідними наслідками.

Спеціальні питання кваліфікації незакінченої кримінальної протиправної діяльності.

Дискусійні питання кваліфікації окремих видів готування до кримінального правопорушення.

Кваліфікація невдалої співучасті. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення при альтернативному умислі. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення при неконкретизованому умислі.

Особливості кваліфікації окремих видів замаху на кримінальне правопорушення. Кваліфікація замаху при альтернативному та неконкретизованому умислі. Формула кваліфікації попередньої кримінальної протиправної діяльності.

Юридичне значення добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення.

Особливості добровільної відмови на стадії закінченого замаху. Кваліфікація невдалої добровільної відмови.

Розділ 3. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті та при конкуренції кримінально-правових норм

Тема 4. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті та при конкуренції кримінально-правових норм

Співучасть у кримінальному правопорушенні: поняття (об'єктивні та суб'єктивні ознаки), значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Загальні питання кваліфікації діянь окремих співучасників. Кваліфікація діяння виконавця (співвиконавця), організатора, підбурювача та пособника. Особливості кваліфікації діяння співучасника, який виконав декілька ролей у спільно вчиненому кримінальному правопорушенні.

Дискусійні питання кваліфікації різних форм співучасті. Особливості кваліфікації діянь учасників організованої групи чи злочинної організації.

Спеціальні питання кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті (ексцес виконавця, співучасть зі спеціальним суб'єктом, провокація кримінального правопорушення).

Кваліфікація кримінального правопорушення при невдалій співучасті у кримінальному правопорушенні (невдалому організаторстві, невдалому підбурюванні, невдалому пособництві).

Особливості кваліфікації за наявності одночасно ознак співучасті у кримінальному правопорушенні та причетності до кримінального правопорушення.

Спірні питання кваліфікації добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця при співучасті.

Розділ 4. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень та при юридичній помилці у кримінальному праві

Тема 5. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень та при юридичній помилці у кримінальному праві

Множинність кримінальних правопорушень: поняття, ознаки, види, значення для кримінально-правової кваліфікації. Одиничне кримінальне правопорушення як елемент множинності кримінальних правопорушень.

Проблемні питання кваліфікації множинності кримінальних правопорушень. Співвідношення множинності та одиничного кримінального правопорушення. Законодавчі перспективи класифікації множинності кримінальних правопорушень та особливості їх кваліфікації.

Дискусійні питання кваліфікації повторності кримінальних правопорушень.

Теоретичні та практичні проблеми кваліфікації сукупності кримінальних правопорушень.

Особливості кваліфікації рецидиву кримінальних правопорушень.

Теоретичні проблеми визначення та диференціації помилок у кримінальному праві. Співвідношення кваліфікації кримінального

правопорушення при помилках в кримінальному праві та кримінально-правової помилки при кваліфікації кримінальних правопорушень.

Особливості кваліфікації при юридичній помилці (кваліфікація помилки особи в протиправності (непротиправності) власного діяння та його можливих наслідків; кваліфікація помилки винної особи в правовій оцінці вчиненого кримінального правопорушення; кваліфікація помилки у виді чи розмірі покарання).

Дискусійні питання кваліфікації при фактичній помилці (кваліфікація при помилці в ознаках об'єкта кримінального правопорушення; кваліфікація в ознаках об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення; кваліфікація посягання при «відхиленні дії»).

Розділ 5. Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що усувають їх кримінальну протиправність та кваліфікація посткримінальної поведінки особи

Тема 6. Кваліфікація діянь вчинених за обставин, що виключають їх протиправність та кваліфікація посткримінальної поведінки особи

Поняття та види обставин, які усувають кримінальну протиправність діяння. Підстава кваліфікації діянь, що усувають кримінальну протиправність діяння. Фактична та юридична підстава кваліфікації діянь, що усувають кримінальну протиправність діяння.

Загальні положення кваліфікації діянь, вчинених за таких обставин.

Кваліфікація діянь, вчинених за наявності окремих видів обставин, передбачених розділом VIII Загальної частини КК. Кваліфікація заподіяння шкоди при необхідній обороні. Кваліфікація заподіяння шкоди за уявної оборони. Кваліфікація заподіяння шкоди при затриманні особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Кваліфікація заподіяння шкоди у стані крайньої необхідності. Кваліфікація заподіяння шкоди при фізичному або психічному примусі. Кваліфікація заподіяння шкоди при виконанні наказу або розпорядження. Кваліфікація заподіяння шкоди при вчиненні діяння, пов'язаного з ризиком. Кваліфікація заподіяння шкоди при виконанні спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінальної протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.Кваліфікація виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що виключають кримінальну протиправність, передбачених Особливою частиною КК.

Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, які усувають кримінальну протиправність діяння, передбачених Конституцією України, міжнародно-правовими актами та «некримінальними» нормативно-правовими актами України.

Поняття, види та зміст діянь, що не є кримінально протиправними.

Кваліфікація малозначного діяння. Поняття, зміст та кримінально-правове значення малозначного діяння. Умови правильної кваліфікації малозначного діяння. Правила кваліфікації малозначного діяння.

Кваліфікація діяння, вчиненого особою, яка не є суб'єктом крмінального правопорушення. Умови правильної кваліфікації діяння, вчиненого особою, яка не є субєктом кримінального правопорушення. Правила кваліфікації діяння, вчиненого особою, яка не є суб'єктом кримінального правопорушення

Кваліфікація посткримінальної поведінки. Поняття, зміст та види посткримінальної поведінки особи. Кваліфікація позитивної посткримінальної поведінки особи. Кваліфікація негативної посткримінальної поведінки особи.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Розділ 6. Кваліфікація окремих видів кримінальних правопорушень

Тема 7. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи проти статевої свободи та статевої недоторканості

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

Загальні положення кваліфкації кримінальних правопорушень проти життя особи.

Поняття вбивства, його об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види вбивств.

«Просте» вбивство (ч. 2 ст. 115 КК) і питання його кваліфікації.

Проблеми кваліфікації вбивства за обтяжуючих обставин (ч. 2 ст. 115 КК).

Відмежування вбивства від умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого (ч. 2 ст. 121 КК).

Особливості кваліфікації вбивств за пом'якшуючих обставин (статті 116-118 КК).

Кваліфікація вбивства у випадках конкуренції норм.

Вбивство через необережність (ст. 119 КК). Відмежування вбивства через необережність від невинуватого спричинення смерті (казусу).

Кваліфікація вбивства при помилці в особі потерпілого та при відхиленні дії (удару).

Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень проти здоров'я особи.

Кваліфікація умисних тяжких тілесних ушкоджень. Особливості кваліфікації умисних тяжких тілесних ушкоджень, вчинених за пом'якшуючих обставин (привілейовані склади злочинів).

Умисні середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Кваліфікація умисного легкого тілесного ушкодження.

Побої і мордування. Катування.

Домашнє насильство.

Кваліфікація спричинення тілесних ушкоджень з необережності.

Статева свобода та статева недоторканість як об'єкт кримінально-правової охорони. Сексуальне насильство: поняття, зміст, види. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству проти жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція) про сексуальне насильство.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості: поняття, види, особливості складів.

Загальні питання кваліфікації кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості.

Кваліфікація зґвалтування. Відмежування зґвалтування від інших кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Кваліфікація сексуального насильства. Відмежування сексуального насильства від інших кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Кваліфікація примушування до вступу в статевий зв'язок.

Кваліфікація вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Відмежування від розбещення неповнолітніх та домагання дитини від сексуальних цілей.

Тема 8. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності

Власність та право власності як об’єкти кримінально-правової охорони. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності. Систематизація юридичних складів кримінальних правопорушень проти власності за чинним кримінальним законодавством України. Загальні положення кваліфікації кримінальних правпорушень проти власності.

Кваліфікація корисливих посягань на власність. Розкрадання чужого майна як родова юридична конструкція окремих корисливих посягань на власність. Ознаки, форми та види розкрадання. Крадіжка: таємний спосіб викрадення майна як специфічна ознака крадіжки; кваліфіковані види крадіжки. Грабіж: відкритий спосіб викрадення майна як специфічна ознака грабежу; кваліфіковані види грабежу; характер насильства і погрози насильством при насильницькому грабежі. Розбій: особливості конструкції основного юридичного складу кримінального правопорушення; характер насильства і погрози насильством при розбої; кваліфіковані види розбою; розбій та інші кримінальні правопорушення – розмежування юридичних складів, кваліфікація за сукупністю кримінальних правопорушень. Викрадення шляхом демонтажу та іншим засобом електричних мереж, кабельних ліній зв’язку та їх обладнання: особливості предмета кримінального правопорушення та способів його вчинення. Вимагання: аналіз юридичних складів кримінального правопорушення; відмежування вимагання від насильницького грабежу та розбою, кваліфікація за сукупністю з іншими кримінальними правопорушеннями. Шахрайство: предмет та способи шахрайства як специфічні елементи його юридичних складів; шахрайство та інші кримінальні правопорушення – розмежування та кваліфікація за сукупністю кримінальних правопорушень. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем: особливості юридичних складів кримінальних правопорушень, розмежування з іншими кримінальними правопорушеннями проти власності. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою: особливості юридичних складів

кримінальних правопорушень, відмежування від шахрайства, привласнення та розтрати майна. Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї: особливості юридичного складу кримінального правопорушення.

Кваліфікація некорисливих посягань на власність. Умисне знищення або пошкодження майна: особливості юридичних складів кримінального правопорушення, кваліфіковані види кримінального правопорушення. Необережне знищення або пошкодження майна: особливості конструкції об'єктивної сторони юридичного складу кримінального правопорушення. Порушення обов'язків щодо охорони майна: особливості юридичного складу кримінального правопорушення. Погроза знищення майна: аналіз юридичного складу кримінального правопорушення. Придбання або збут майна, завідомо здобутого кримінально протиправним шляхом: аналіз юридичного складу кримінального правопорушення.

Тема 9. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадської безпеки та проти правосуддя

Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Громадська безпека як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки від соціальних джерел загальнопідвищеної небезпеки, а також терористична діяльність.

Створення та керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, участь у них та кримінальні правопорушення, що вчинюються ними чи пов'язаних з ними: аналіз юридичного складу кримінального правопорушення; підстава звільнення від кримінальної відповідальності. Встановлення або поширення злочинного впливу. Поняття злочинного впливу та особи, яка перебуває у статусі суб'єкта підвищеного злочинного впливу, в тому числі «вора в законі». Організація сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці). Звернення за застосування злочинного впливу. Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності: особливості юридичних складів кримінального правопорушення. Бандитизм: ознаки банди, форми бандитизму, особливості кваліфікації бандитизму, пов'язаного з вчиненням інших кримінальних правопорушень.

Терористичний акт: особливості юридичних складів кримінального правопорушення; підстава звільнення від кримінальної відповідальності. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань: особливості юридичних складів кримінального правопорушення; підстава звільнення від кримінальної відповідальності.

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки від незаконного поводження зі зброєю та іншими предметами, що становлять загальнопідвищену небезпеку для оточення.

Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами чи радіоактивними матеріалами. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем: аналіз юридичних складів кримінального правопорушення, відмежування від інших кримінальних правопорушень, кваліфікація за сукупністю з іншими кримінальними правопорушеннями. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами: аналіз юридичних складів кримінального правопорушення, кваліфікація за сукупністю з іншими кримінальними правопорушеннями; підстава звільнення від кримінальної відповідальності. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу кримінального правопорушення. Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами: особливості юридичних складів кримінального правопорушення.

Кваліфікація кримінальних правопорушень, що забезпечують громадську безпеку. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки: аналіз юридичних складів кримінального правопорушення.

Кваліфікація інших кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності: особливості юридичних складів кримінального правопорушення.

Правосуддя як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти правосуддя за чинним кримінальним законодавством України. Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень проти правосуддя.

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя, що вчинюються службовими особами, які здійснюють чи забезпечують здійснення правосуддя. Завідомо незаконні затримання, привід або арешт: особливості юридичних складів кримінального правопорушення. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності: аналіз юридичних складів кримінального правопорушення. Примушування давати показання: особливості юридичних складів кримінального правопорушення, кваліфікація за сукупністю з іншими кримінальними правопорушеннями. Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови: особливості юридичних складів кримінального правопорушення, відмежування від інших кримінальних правопорушень. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист; розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист: аналіз юридичних складів кримінальних правопорушень.

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя, вчинювані особами, на яких покладено обов'язки зі сприяння у здійсненні правосуддя. Завідомо неправдиве показання: аналіз юридичних складів кримінального правопорушення. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків: особливості

юридичного складу кримінального правопорушення. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування: особливості об'єктивної сторони та суб'єкта юридичного складу кримінального правопорушення.

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя, вчинювані засудженими або особами, які знаходяться під вартою. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі: особливості юридичних складів кримінального правопорушення. Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або не проходження програми для кривдників. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі: особливості об'єктивної сторони та суб'єкта юридичних складів кримінального правопорушення. Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості. Злісне ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт. Злісна непокора вимогам адміністрації установи виконання покарань: особливості юридичного складу кримінального правопорушення, відмежування від інших кримінальних правопорушень. Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань: особливості об'єктивної сторони та суб'єкта юридичного складу кримінального правопорушення. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти: аналіз юридичних складів кримінального правопорушення, кваліфікація за сукупністю з іншими кримінальними правопорушеннями. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу: особливості об'єктивної сторони юридичного складу кримінального правопорушення. Порушення правил адміністративного нагляду: аналіз юридичного складу кримінального правопорушення.

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя, вчинювані особами, які не мають безпосереднього відношення до здійснення правосуддя. Втручання в діяльність судових органів: аналіз юридичних складів кримінального правопорушення, відмежування від інших кримінальних правопорушень. Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного: особливості юридичних складів кримінального правопорушення. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного: аналіз юридичних складів кримінального правопорушення. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною зі здійсненням правосуддя: особливості юридичного складу кримінального правопорушення. Невиконання судового рішення: особливості об'єктивної сторони юридичних складів кримінального правопорушення, відмежування від інших кримінальних правопорушень. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення: аналіз юридичних складів кримінального правопорушення. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку: особливості об'єктивної сторони юридичного складу кримінального правопорушення. Приховування кримінального правопорушення: аналіз юридичного складу

кримінального правопорушення. Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна, яке описано чи підлягає конфіскації: особливості об'єктивної сторони та суб'єкта юридичного складу кримінального правопорушення.

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти правосуддя, що посягають на життя, здоров'я, особисту безпеку, інші блага та інтереси захисників чи представників особи у зв'язку з їх діяльністю з надання правової допомоги. Втручання в діяльність захисника чи представника особи: аналіз юридичних складів кримінального правопорушення. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи; умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичних складів кримінальних правопорушень. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги: аналіз юридичного складу кримінального правопорушення.

Тематичний план
для проведення занять з слухачами денної форми навчання

№	*Найменування розділів та тем*	Кількість годин по видам занять				
		Всього	**Л.**	**С.**	**П.**	**С.Р.**
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА						
Розділ 1. Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінального правопорушення за елементами складу кримінального правопорушення						
1	Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень	12	2	2		8
2	Кримінально-правова кваліфікація за елементами складу кримінального правопорушення	12	2		2	8
Розділ 2. Кваліфікація закінченого та незакінченого кримінального правопорушення						
3	Кваліфікація закінченого та незакінченого кримінального правопорушення	8		2		6
Розділ 3. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті та при конкуренції кримінально-правових норм						
4	Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті	10	2		2	6

	та при конкуренції кримінально-правових норм					
Розділ 4. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень та діяння при юридичній помилці у кримінальному праві						
5	Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень та діяння при юридичній помилці у кримінальному праві	12	2	2	2	6
Розділ 5. Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність та кваліфікація посткримінальної поведінки особи						
6	Кваліфікація діянь вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність та кваліфікація посткримінальної поведінки особи	10	2	2		6
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА						
Розділ 6. Кваліфікація окремих видів кримінальних правопорушень						
7	Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя, здоров’я особи, проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	10	2	2		6
8	Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності	8			2	6
9	Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадської безпеки та проти правосуддя	8			2	6
	Всього:	**90**	**12**	**10**	**10**	**58**

Тематичний план
для проведення занять з слухачами заочної форми навчання

№	***Найменування розділів та тем***	**Кількість годин по видам занять**				
		Всього	**Л.**	**С.**	**П.**	**С.Р.**
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА						

Розділ 1. Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінального правопорушення за елементами складу кримінального правопорушення						
1	Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень	12	2			10
2	Кримінально-правова кваліфікація за елементами складу кримінального правопорушення	12		2		10
Розділ 2. Кваліфікація закінченого та незакінченого кримінального правопорушення						
3	Кваліфікація закінченого та незакінченого кримінального правопорушення	10				10
Розділ 3. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті та при конкуренції кримінально-правових норм						
4	Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті та при конкуренції кримінально-правових норм	10				10
Розділ 4. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень та діяння при юридичній помилці у кримінальному праві						
5	Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень та діяння при юридичній помилці у кримінальному праві	8				8
Розділ 5. Кваліфікація діянь, вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність та кваліфікація посткримінальної поведінки особи						
6	Кваліфікація діянь вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність та кваліфікація посткримінальної поведінки особи	8				8
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА						
Розділ 6. Кваліфікація окремих видів кримінальних правопорушень						
7	Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя, здоров’я	12	2		2	8

	особи, проти статевої свободи та статевої недоторканості особи					
8	Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності	8				8
9	Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадської безпеки проти правосуддя	10			2	8
	Всього:	**90**	**4**	**2**	**4**	**80**

Завдання до семінарів та практичних занять

Викладення навчальної дисципліни «Теорія кваліфікації кримінальних правопорушень» здійснюється на основі курсу лекцій, шляхом проведення семінарських та практичних занять, самостійної роботи, залучення перспективних форм навчання, таких, як написання рефератів, проведення дискусій з актуальних проблем, виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань тощо.

Семінарське заняття

Даний вид заняття проходить переважно шляхом опитування слухачів у групі за контрольними завданнями і запитаннями дозволяє швидко і оперативно оцінити їх знання. При цьому одному слухачу ставляться контрольні запитання (як правило три-чотири) з різних питань, винесених на семінарське заняття, що дає можливість оцінити його підготовку по цілій темі.

Окрім цього, опитування слухачів здійснюється за трьома-чотирма контрольними завданнями і (або) запитаннями.

Відповідь на поставлені запитання повинна бути обґрунтованою (зокрема, це можуть бути посилання на положення закону, акти тлумачення законодавства, узагальнення слідчої та судової практики, підручники і навчальні посібники, публікації результатів наукових досліджень, лекційні матеріали тощо).

На занятті активно використовується робота «біля дошки» (схематичне зображення певних юридичних конструкцій, процедур, механізмів реалізації, співвідношення повноважень тощо.

З метою забезпечення більш системного контролю рівня знань на семінарських заняттях регулярно проводитиметься тестування.

Слухачам необхідно бути готовими до різноманітних форм активізації роботи: проведення дискусій з окремих питань; коментування до підготовлених медіапрезентацій з використання технічних засобів навчання (.

Готуючись до семінарського заняття слухачі мають підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх (!) питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та

отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Практичне заняття

Практичне заняття є однією з найважливіших форм навчального процесу. Воно має за мету допомогти слухачам глибше уяснити теоретичні положення, закріпити необхідні навики в застосуванні теоретичних знань у своїй майбутній практичній діяльності.

Практичні заняття дають можливість доопрацювати з слухачами всі деталі питань, добитися конкретних знань матеріалу. Вони покликані навчити слухачів правильно застосовувати кримінальний закон до конкретних життєвих фактів, вірно кваліфікувати ті чи інші злочини по відповідному кримінальному закону.

Практичні заняття проводяться переважно у формі роз'яснення ситуаційних задач.

При підготовці до практичного заняття слухачі повинні розв'язати задачі, що вказані у плані. При цьому необхідно спиратися на ті знання, які отримані на лекціях та в процесі самостійної роботи.

Рішення задач виконується в письмовій формі в робочих конспектах (зміст задачі приводити в конспекті не потрібно). Воно повинно бути розгорнутим і мотивованим з посиланням на відповідні статті Кримінального кодексу України, постанови Пленуму Верховного Суду України, теорію кримінального права і судову практику.

Перед початком практичного заняття викладач може перевірити наявність у слухачів письмових розв'язань задач.

Після виступу слухача по конкретному питанню або по задачі йому можуть бути задані запитання по темі.

З метою розвитку у слухачів навичок основ наукової діяльності, порівняльного аналізу, в кінці планів додається перелік тем **рефератів**, після написання яких слухач має змогу виступити по темі на практичному занятті або прийняти участь у роботі секції кримінального права. Обсяг реферату до 10 друкованих аркушів. Вибір теми реферату слухачом проводиться самостійно на основі переліку тем з обов'язковим узгодженням теми з викладачем, який проводить практичні заняття.

Самостійна робота

Для більш глибокого вивчення теоретичного матеріалу з тої чи іншої теми, вірного застосування кримінальних законів особлива увага повинна приділятися самостійній роботі, яка формує у кожного слухача навички самостійного мислення, почуття відповідальності.

Приступаючи до самостійного вивчення питань потрібно ознайомитись з джерелами, що є необхідними для кожної теми, розподілити питання на більш та менш складні. Виконуючи самостійну роботу, слухачи повинні законспектувати всі питання, поступово ускладнюючи завдання і уникаючи

механічного переписування джерел. Окремо слід виділяти основні теоретичні положення, ключові слова, спеціальні терміни.

Перевірка виконання самостійної роботи може бути проведена викладачем на семінарських чи практичних заняттях.

При визначенні оцінки знань слухачів викладач повинен керуватися критеріями і положеннями розробленими Міністерством освіти і науки України, а також методичними рекомендаціями з питань організації та здійснення навчального процесу.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 1. Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Поняття та значення кваліфікації кримінальних правопорушень.
2. Підстави та передумови кваліфікації кримінальних правопорушень.
3. Принципи кваліфікації кримінальних правопорушень.
4. Види та функції кваліфікації кримінальних правопорушень.
5. Механізм та правила кваліфікації кримінальних правопорушень.
6. Етапи та стадії кваліфікації кримінальних правопорушень.
7. Значення судових роз'яснень для кваліфікації кримінальних правопорушень.

Теми рефератів та доповідей:

1. Поняття правильної кримінально-правової кваліфікації.
2. Презумпція правильності кримінально-правової кваліфікації.
3. Питання матеріального кримінального права, вирішення яких обумовлене правильною кваліфікацією.
4. Процесуальне та криміналістичне значення правильної кваліфікації.
5. Кримінологічне значення правильної кваліфікації.
6. Кримінально-правова кваліфікація як функція державних органів.
7. Обов'язковість кримінально-правової кваліфікації.
8. Проведення кваліфікації в установленій процесуальній формі.
9. Принцип офіційності кримінально-правової кваліфікації.
10. Принцип об'єктивності кримінально-правової кваліфікації.
11. Принцип точності кримінально-правової кваліфікації.
12. Види суб'єкта кримінально-правової кваліфікації.
13. Значення ознак суб'єкта для розмежування складів кримінальних правопорушень.
14. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень та формулювання обвинувачення.

15. Співвідношення стадій та етапів кваліфікації кримінальних правопорушень.

16. Результат кримінально-правової кваліфікації.

17. Юридичне закріплення результатів кримінально-правової кваліфікації.

18. Відмежування складів кримінальних правопорушень від складів адміністративних.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання:

1. Підготуйте огляд наукової статті: Андрушко П. П. Кваліфікація злочинів: поняття та види. *Вісник прокуратури*. 2003. № 12 (30). С 48-55.

2. Які органи вправі давати вказівки з приводу кримінально-правової кваліфікації? (випишіть відповідні статті КПК).

3. В яких процесуальних документах закріплюються результати кримінально-правової кваліфікації? (випишіть відповідні статті КПК).

4. Який порядок зміни кримінально-правової кваліфікації, як він регламентований в КПК України (випишіть відповідні статті КПК)?

5. Складіть список діючих постанов Пленуму Верховного Суду України, в яких роз'яснюються питання, пов'язані з кваліфікацією злочинів. Укажіть, які саме питання кваліфікації там роз'яснені (у вигляді таблиці):

Назва постанови, ким і коли прийнята	**Питання кваліфікації, які роз'яснені та пункт**	**Примітки**

Питання для самоконтролю:

1. Які визначення поняття «кваліфікація кримінальних правопорушень» даються в кримінально-правовій доктрині?

2. У чому полягають історико-правові особливості кваліфікації кримінальних правопорушень?

3. Яке місце обіймає кваліфікація кримінальних правопорушень у процесі застосування правових норм?

4. Яке теоретичне та практичне значення кваліфікації кримінальних правопорушень?

5. Що таке принципи кваліфікації кримінальних правопорушень та які їх види існують?

6. Які є критерії розподілу кваліфікації кримінальних правопорушень на види?

7. У чому полягає специфіка офіційної та неофіційної кваліфікації кримінальних правопорушень?

8. Яка структура кваліфікації кримінальних правопорушень?

9. Що таке об'єкт, суб'єкт і зміст як елементи структури кваліфікації кримінальних правопорушень?

10. Які існують передумови кваліфікації кримінальних правопорушень?

11. У чому полягають теоретичні проблеми підстав кримінальної відповідальності?

12. Що вважається фактичною та юридичною підставами кваліфікації кримінальних правопорушень?

13. У чому полягають особливості юридичного закріплення результатів кваліфікації кримінальних правопорушень?

14. Що таке «виклад фактичних обставин справи»?

15. Що таке «формула кваліфікації кримінальних правопорушень» та як її складають?

16. Як здійснюється юридичне формулювання обвинувачення?

17. У чому полягає обґрунтування кваліфікації кримінальних правопорушень?

18. Які виділяють загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень?

19. Які є види етапів і стадій кваліфікації кримінальних правопорушень?

20. Які особливості кваліфікації кримінальних правопорушень у судовій і слідчій практиці?

Тема 2. Кримінально-правова кваліфікація за елементами складу кримінального правопорушення

Вид заняття: практичне

Навчальні питання:

1. Склад кримінального правопорушення – правова (юридична) підстава кваліфікації кримінального правопорушення.
2. Кваліфікація кримінального правопорушення за об’єктом складу кримінального правопорушення.
3. Кваліфікація кримінального правопорушення за об’єктивною стороною складу кримінального правопорушення.
4. Кваліфікація кримінального правопорушення за суб’єктом складу кримінального правопорушення.
5. Кваліфікація кримінального правопорушення за суб’єктивною стороною складу кримінального правопорушення.
6. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого за наявності кваліфікуючих (обтяжуючих) та привілейованих (пом’якшуючих) ознак складу кримінального правопорушення.

Теми рефератів та доповідей:

1. Склад кримінального правопорушення і його значення для кримінально-правової кваліфікації.
2. Визнання складу кримінального правопорушення юридичною підставою кримінально-правової кваліфікації.
3. Елементи та ознаки складу кримінального правопорушення, які використовуються при кримінально-правовій кваліфікації.

4. Види складів кримінального правопорушення та їх значення для кваліфікації.
5. Об’єкти кримінально-правової кваліфікації: поняття, види.
6. Кваліфікація кримінального правопорушення, передбаченого бланкетною диспозицією.
7. Кваліфікація кримінального правопорушення за наявності у нормі оціночної ознаки.
8. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого за наявності кваліфікуючих (обтяжуючих) та привілейованих (пом’якшуючих) ознак складу злочину.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання:

1. Підготуйте огляд наукової статті: Рябчинська О. П. Значення складу злочину для кримінально-правової кваліфікації. *Вісник Академії прокуратури України*. 2009. № 1 (14). С. 264-266.
2. Підготуйте наукове есе на тему: «Вплив конструктивних особливостей складів кримінального правопорушення на кваліфікацію кримінальних правопорушень».
3. Підготуйте короткий огляд монографії: Брайнін Я. М. Основні питання загального вчення про склад злочину. К., 1964. 189 с.

Вирішення кваліфікаційних завдань:

1. Нестеров взяв у пункті прокату товариства з обмеженою відповідальністю «Еней» холодильник і телевізор, які пізніше продав, а гроші пропив. Повернути взяті на прокат речі або сплатити їх вартість Нестеренко відмовився.

Ознайомтеся зі статтями 185, 190, 191 і 192 КК. Чи є в діях Нестеренка ознаки кримінального правопорушення проти власності?

2. Кириленко зі своєю матір’ю викрав у колишньої дружини сина Сергія, який рішенням суду при розірванні шлюбу був залишений з матір’ю. Свої дії Кириленко мотивував тим, що його колишня дружина не дозволяла йому зустрічатися з сином, вела аморальний спосіб життя, приводячи додому різних чоловіків, пиячила.

Ознайомтеся зі ст. 146 КК. Чи є в діях Кириленка та його матері ознаки передбаченого цією статтею кримінального правопорушення?

3. Нерет домовився з Круком продати тому належну йому квартиру за 125 тис. доларів США. Оскільки угоди купівліпродажу за вільно конвертовану валюту між громадянами чинним законодавством заборонені, у договорі купівлі-продажу квартири була вказана її вартість у гривнях, але фактично занижена в 10 разів для того, щоб меншим був розмір державного мита за нотаріальне оформлення зазначеного договору. Фактично за куплену квартиру Крук заплатив Нерету 125 тис. доларів США. Державне мито за домовленістю сплачував Нерет.

Чи повинні та за що саме нести кримінальну відповідальність Нерет і Крук?

4. Лікар-хірург Лелюшенко, який працював старшим судновим лікарем плавбази, під час її перебування в плаванні зробив за грошову винагороду операції переривання вагітності 14-ти жінкам – членам екіпажу і працівникам переробних цехів. Наказом головного лікаря медсанчастини «Азоврибпрому» заборонялось проведення планових абортів у морі. Вагітних жінок, згідно з цим наказом, слід було списувати на берег. Медичних протипоказань для проведення аборту в жінок не було.

Ознайомтеся зі ст. 134 КК. Чи є в діях Лелюшенка склад кримінального правопорушення «незаконне проведення аборту або стерилізації»?

5. Шамрай продав Собку мобільний телефон, гроші за який той мав віддати відразу після отримання спадщини. Та після одержання спадщини Собко грошей не віддавав. Тоді Шамрай почав вимагати їх під погрозою побити малолітніх дітей Собкаа. Оскільки і це не вплинуло, то наступного разу Шамрай зв'язав Собкаа в його квартирі, відшукав у потаємному місці сховані гроші й вилучив стільки, скільки йому був винен Собко .

Чи є дії Шамрая злочинними?

6. Водій Колесниченко умисно порушив Правила дорожнього руху, не впорався з керуванням, внаслідок чого на повороті автомобіль перевернувся і був пошкоджений. Автопідприємству було завдано збитків на суму 7000 грн., а сам Колесниченко дістав тілесні ушкодження середньої тяжкості.

Ознайомтеся зі статтями 192, 194, 196 і 286 КК. Чи може бути Колесниченков притягнутий до кримінальної відповідальності?

7. 17-річний Ханенко підмовив 13-річних Іваненка та Коваля вчинити кілька крадіжок із дачних будинків громадян. Під час вчинення останньої крадіжки, коли всі троєперебували у дачному будинку Косенка, несподівано з'явився останній. Ханенко дав Іваненку та Ковалю наказ зв'язати Косенка, що ті й зробили. Забравши домашніх речей на суму понад 1800 грн., Ханенко, Іваненко та Коваль залишили будинок.

Ознайомтеся зі статтями 185, 186, 187 і 304 КК. Хто має нести відповідальність за вчинені розкрадання? Чи може Ханенко нести відповідальність за ст. 304 КК?

8. Макарчук, працюючи на автонавантажувачі, на порушення інструкції з техніки безпеки навантажив і почав перевозити по території меблевого комбінату негабаритний вантаж, частина якого впала на одного з учнів професійно-технічного училища, які були на комбінаті на екскурсії, заподіявши йому тяжке тілесне ушкодження. Судом Макарчука було засуджено за ч. 2 ст. 286 КК.

Чи правильно суд визначив об'єкт вчиненого Макарчуком кримінального правопорушення?

9. Кононенко викрав із садового будинку Марченка мисливську гладкоствольну рушницю, два пістолети та набої до них, які Марченко незаконно зберігав.

Ознайомтесь зі статтями 185 та 262 КК. Як кваліфікувати дії Кононенка?

10. Дмитрук придбав у невстановленої особи імітаційні запали до учбово-імітаційних гранат та піропатрони і незаконно зберігав їх у своїй квартирі. Вироком суду Дмитрука засуджено за ч. 1 ст. 263 КК.

Ознайомтеся з постановою Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26 квітня 2002 р. № 3.

Чи можуть бути зазначені предмети предметами кримінального правопорушення, передбаченого ст. 263 КК України?

11. Ненко, погрожуючи Кияшку розповісти його дружині про його інтимні стосунки з Луць і наявність у Луць від нього дитини, примусив Кияшка безплатно зробити за рахунок приватного підприємства, директором якого був Кияшко, ремонт квартири сина Ненка.

Ознайомтесь зі ст.ст. 189, 206, 355 КК. Ознаки якого кримінального правопорушення є в діях Ненка?

12. Родниченко, узнавши, що дружина зраджує йому із Нагорнюком, вирішив позбавити їх життя. З цією метою він пригостив їх пловом, м'ясо якого було заражене бактеріями сибірки. Від вживання зараженого м'яса Нагорнюк помер, а життя дружини Родниченка було врятоване наданням їй кваліфікованій медичній допомоги.

Ознайомтесь зі ст.ст. 115 та 130 КК. До якої ознаки складу кримінального правопорушення відносяться бактерії особливо небезпечних інфекційних хвороб? Якою має бути кримінальноправова оцінка дій Родниченка?

13. Перед трамваєм, у забороненому для переходу пішоходів місці, швидко перебігала вулицю 8-річна Олексюк. Поряд із трамваєм у напрямку його руху зі швидкістю близько 40 км за годину (при дозволеній 60 км за годину) їхала автомашина «Вольво», водій якої Мамило не мав можливості об'їхати трамвай, оскільки спереду біля бровки хідника стояла автомашина «Reno Logan». Дівчинка раптово з'явилася перед автомашиною, і хоч Мамило загальмував своє часно, не вдалося уникнути наїзду. Олексюк попала під колеса і була смертельно травмована.

Чи є у поведінці Мамила ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 286 КК України? Відповідь обґрунтуйте.

14. Між Яковенко і Шешенею в квартирі останнього виникла сварка, під час якої Шешеня вдарив Яковенка по голові, заподіявши легке тілесне ушкодження з короткочасним розладом здоров'я. Та це спричинило крововилив у мозок з тяжкими змінами в речовині і судинах головного мозку, внаслідок чого Яковенко помер. У висновку судово-медичної експертизи вказано, що в розвитку крововиливу, який призвів до смерті, визначальними моментами була патологія артеріальних судин, а супутніми – захворювання (гіпертонія), алкогольне сп'яніння, конфліктна ситуація і незначна травма. Про наявність у Яковенка патологічних змін судин головного мозку Шешеня не знав.

Як вирішити справу?

15. Архипенко та Ігнатенко, перебуваючи в стані сп'яніння, із хуліганських спонукань побили Завиднюка кулаками й ногами, 39 заподіявши йому перелом кісток носа з розривом хряща (середньої тяжкості тілесні ушкодження) і численні синці обличчя й тулуба. Від гострого малокрівя, спричиненого тривалою і значною носовою кровотечею внаслідок захворювання крові - порушення її згортання (гемофілія), Завиднюк помер.

Чи є причинний зв'язок між діями Архипенка та Ігнатенка і смертю Завиднюка? Відповідь обґрунтуйте.

16. Чурило, дізнавшись, що його кохана дівчина Петришина мала інтимні стосунки з Попенко, застрелився.

Чи є в діях Петришиної об'єктивна сторона доведення до самогубства Чурила, що передбачено ч. 1 ст. 120 КК України?Яке значення в цьому кримінальному правопорушенні має спосіб його вчинення?

17. Сторож магазину Богуцький ввечері повертався додому із зарядженою рушницею. Проходячи повз двір Покотило, він почув крик жінки, а підійшовши ближче, побачив, що п'яний Мельник намагається побити Покотило. Щоб не допустити цього, Богуцький вирішив вистрілити вгору. Мельник, побачивши Богуцького, кинувся до нього і несподівано ударив його ногою в живіт. Від удару Богуцький впав на землю, мимоволі натиснувши на спусковий гачок рушниці. Стався постріл, яким Мельника було вбито.

Чи є причиновий зв'язок між діями Богуцького і смертю Мельника?

18. Під час гри в теніс у дворі будинку Царенко штовхнув сина Трохименка, і той упав. Між Трохименком і Царенком виникла сварка, при цьому Царенко у присутності громадян та дітей, які були у дворі, нецензурно образив Трохименка. Останній у відповідь двічі вдарив кулаком Царенка, заподіявши йому тілесні ушкодження середньої тяжкості.

Ознайомтесь зі ст.ст. 122 та 296 КК. Чи є в діях Трохименка ознаки кримінального правопорушення «хуліганство»?

19. Волошин, який систематично пиячив протягом 10 років і ображав дружину, вкотре прийшов додому п'яним. Як завжди, він почав її ображати, вдарив у голову. Через систематичне знущання чоловіка у Волошиної виник стан сильного душевного хвилювання і вона вдарила його в груди ножем, яким у цей момент чистила огірок. Ніж ушкодив серце, чоловік помер. Волошину засуджено за умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання. Захисник оскаржив вирок, вважаючи, що кримінальне правопорушення вчинено в стані неосудності.

Чи підлягає скарга задоволенню?

20. За відкрите викрадення чужого майна, не поєднане з насильством, проти Сороки було розпочато кримінальне провадження. Під час її досудового розслідування він захворів на психічне захворювання, яке позбавило його можливості усвідомлювати свої дії. Сороку направили на лікування до психіатричної лікарні. Через 2 роки він вилікувався.

Чи може Сорока бути притягнутий до кримінальної відповідальності?

21. Повнолітній Комашенко разом із Єрмаком, якому не було 14 років, вчинили три крадіжки чужого майна. Дії Комашенка суд кваліфікував за ч. 2 ст. 185 як крадіжку, вчинену за попередньою змовою групою осіб.

Чи правильно вирішено справу?

22. 17-річний Єльченко підмовив 13-річного Маланчука вчинити зґвалтування їхньої 15-річної сусідки, що вони спільно і зробили. Дії Єльченка були кваліфіковані за ч. 3 ст. 152 за ознаками вчинення зґвалтування неповнолітньої групою осіб.

Чи правильно суд дав оцінку діям Єльченка?

23. На Рябошапку, який увечері повертався з гостей, двоє неповнолітніх вчинили розбійний напад. Одного з них Рябошапка тяжко скалічив, а другого вбив. Його було засуджено за вбивство при перевищенні меж необхідної оборони до позбавлення волі на максимальний строк, передбачений санкцією закону. Такий розмір покарання суд мотивував тим, що Рябошапка вчинив кримінальне правопорушення у стані сп'яніння, тобто за обтяжуючих обставин. Захисник подав апеляцію на вирок, вважаючи, що його винесено з порушенням закону.

Як потрібно вирішити справу?

24. Озброєний обрізом мисливської рушниці Жовненко з метою викрадення відеоапаратури проник до будинку обласної телерадіокомпанії. Демонструючи обріз та погрожуючи вбивством, він зв'язав сторожа і засунув йому в рот великий кляп. Кляп перекрив дихальні шляхи і сторож помер.

Ознайомтеся зі статтями 187, 115, 119, 263 КК. Визначте форму і вид вини у вчинених Жовненком кримінальних правопорушень.

25. Майборода і Кандиба, розпиваючи спиртні напої, посварилися і почали плечима штовхати один одного, поступово збільшуючи силу поштовху. Від поштовху Майбороди Кандиба упав і вдарився головою об бетонну підлогу. Однак і сам Майборода на ногах не втримався, впав на Кандибу, але потім встав і відійшов набік, не вчиняючи більше ніяких дій. Кандиба від одержаного ушкодження потилиці та м'яких тканин мозку помер.

Ознайомтеся зі статтями 115, 119, 126 КК і вирішіть питання про відповідальність Майбороди.

26. Група підлітків пізно вночі поверталася додому. Вони голосно розмовляли і сміялись. Полохало, який охороняв свій город, почувши шум, вистрелив вгору з рушниці, щоб налякати підлітків і запобігти можливій крадіжці овочів. Зачувши постріл і шум, Ульяненко, який теж охороняв свій город, також вистрелив з рушниці з великої відстані (ніч була темна) в напрямку підлітків. Цим пострілом було заподіяно неповнолітньому Сороці легке тілесне ушкодження, що спричинило короткочасний розлад здоров'я.

Варіант. Пострілом Ульяненка Сороці було заподіяно середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Ознайомтеся зі статтями 122, 125 та 128 КК. Чи повинен Ульяненко відповідати за наслідки пострілу?

27. Сова придбав у мисливському магазині рушницю і вирішив її випробувати. Пізньої ночі він вийшов на ґанок свого будинку і тричі вистрелив з неї у бік городу, за яким починався заболочений ліс. Одним з цих пострілів було вбито сусідку, яка тікала до лісу від свого чоловіка, що хотів її побити.

Ознайомтесь із ст. 119 КК. Чи повинен Сова відповідати за смерть потерпілої?

28. Протягом двох років Морозова перебувала в неприязних стосунках з 64-річною Богдановою. Під час чергової сварки Морозова вдарила Богданову кулаком в обличчя, а потім ногою по тулубу. Богданова впала і головою ударилась об асфальт, отримавши від падіння тяжке тілесне ушкодження. Морозову засуджено за умисне заподіяння цього ушкодження.

Ознайомтеся зі статтями 121, 126, 128 КК. Чи правильно кваліфіковано дії винної?

29. На прохання спортсмена-розрядника Біломирдіна його приятель Сіроштан, який був у стані сп'яніння, вступив з ним у боротьбу. Під час боротьби Біломирдін намагався перекинути через себе Сіроштана, але той схопив його за ноги. Вони обоє 56 впали, Біломирдін при цьому вдарився головою об підлогу і незабаром від травми помер.

Ознайомтеся зі ст. 119 КК. Чи повинен Сіроштан нести відповідальність за смерть Біломирдіна?

Питання для самоконтролю:

1. Яке значення мають елементи й ознаки складу кримінального правопорушення для правильної кваліфікації кримінальних правопорушень?
2. Який вплив справляють конструктивні особливості складів кримінальних правопорушень на кваліфікацію кримінальних правопорушень?
3. Які правила кваліфікації кримінальних правопорушень за об'єктом складу кримінального правопорушення?
4. Які правила кваліфікації кримінальних правопорушень за обєктивною стороною складу кримінального правопорушення?
5. Які правила кваліфікації кримінальних правопорушень за субєктом складу кримінального правопорушення?
6. Які правила кваліфікації кримінальних правопорушень за субєктивною стороною складу кримінального правопорушення?

Тема 3. Кваліфікація закінченого та незакінченого кримінального правопорушення

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Поняття стадії кримінального правопорушення. Значення встановлення стадії кримінального правопорушення для правильної кримінально-правової кваліфікації.
2. Закінчене кримінальне правопорушення: поняття, види, значення для кваліфікації.
3. Кваліфікація простого одиничного закінченого кримінального правопорушення.
4. Кваліфікація ускладненого одиничного закінченого кримінального правопорушення.
5. Незакінчене кримінальне правопорушення: поняття, види, значення для кваліфікації.
6. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення.
7. Кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення.
8. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення та замаху на кримінальне правопорушення при альтернативному й неконкретизованому умислі.
9. Поняття добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення та її ознаки.

Теми рефератів та доповідей:

1. Стадії вчинення кримінального правопорушення у кримінальному праві.
2. Поняття і ознаки закінченого кримінального правопорушення у кримінальному праві.
3. Момент закінчення кримінального правопорушення.
4. Особливості кваліфікації закінченого кримінального правопорушення.

5. Поняття та види одиничного кримінального правопорушення.
6. Критерії розмежування попередньої кримінальної протиправної діяльності та закінченого кримінального правопорушення.

Теми рефератів та доповідей:

1. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення.
2. Готування до кримінального правопорушення за кримінальним законом України.
3. Замах на кримінальне правопорушення за кримінальним законом України.
4. Об'єктивні ознаки замаху на кримінальне правопорушення.
5. Критерії відмежування замаху на кримінальне правопорушення від закінченого кримінального правопорушення.
6. Кваліфікація у зв'язку з добровільною відмовою від вчинення кримінального правопорушення.
7. Інститут замаху на кримінальне правопорушення в кримінальному праві зарубіжних країн.
8. Кримінально-правові наслідки добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення.
9. Взаємозв'язок конструкції складу кримінального правопорушення з моментом закінчення кримінального правопорушення.
10. Відмінність добровільної відмови доведення кримінального правопорушення до кінця від дієвого каяття.
11. Кримінально-правова кваліфікація добровільної відмови доведення кримінального правопорушення до кінця.
12. Кваліфікація при «відхиленні дії» (aberratio iktus).

Питання самостійної роботи: «Стадії вчинення кримінального правопорушення у кримінальному праві».

Індивідуальні навчально-дослідні завдання:

1. Підготуйте короткий огляд дисертаційного дослідження: Данилюк Т. В. Теоретико-прикладні проблеми встановлення моменту закінчення злочину : дис. ... канд. юрид наук: 12.00.08. Львів, 2009. 201 с.
2. Підготуйте огляд автореферата дисертації: Ришелюк А. Н. Длящиеся и продолжаемые преступления в уголовном праве : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Киев, 1992. 25 с.
3. Підготуйте огляд монографії: Зінченко І. О. Одиничні злочини: поняття, види, кваліфікація / І. О. Зінченко, В. І. Тютюгін. Харків: Фінн, 2010. 256 с.
4. Підготуйте огляд наукових тез: Ус О. В. Характерні помилки при кваліфікації замаху на злочин // Інтеграція юридичної науки і практики в сучасних умовах: матеріали всеукр. міжнар. наук.-практ. конф.

(Запоріжжя, 26–27 серп. 2016 р.). Запоріжжя: Клас. приват. ун-т, 2016. С. 83–87.

5. Підготуйте огляд автореферата дисертації: Гродецький Ю. В. Добровільна відмова при співучасті: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2002. 20 с.
6. Підотуйте огляд наукової публікації: Дякур М. Д. Інститут замаху на злочин в кримінальному праві зарубіжних країн // Держава і право : Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Спецвипуск. Т. 2. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2005. С. 464-467.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке стадія кримінального правопорушення?
2. Які стадії кримінального правопорушення визнані у кримінальному праві?
3. Що є структурним елементом множинності кримінальних правопорушень?
4. Яке поняття одиничного кримінального правопорушення?
5. У чому значення поняття одиничного кримінального правопорушення?
6. Які є види одиничного кримінального правопорушення?
7. Які основні відмінності закінченого кримінального правопорушення від попередньої кримінальної протиправної діяльності?
8. Які є види ускладнених одиничних кримінальних правопорушень?
9. Що таке триваюче кримінальне правопорушення?
10. Які ознаки характеризують продовжуване кримінальне правопорушення?
11. За якими ознаками продовжуване кримінальне правопорушення відрізняється від триваючого кримінального правопорушення?
12. Що таке складене кримінальне правопорушення?
13. Які ознаки притаманні кримінальному правопорушенні з похідним и наслідками?
14. Визначте правила кваліфікації одиничного закінченого кримінального правопорушення.
15. Що таке незакінчене кримінальне правопорушення?
16. Як розмежувати попередню кр. протиправну діяльність та виявлення умислу?
17. Як кваліфікується готування до кр. пр-нння при альтернативному та неконкретизованому умислі?
18. Як кваліфікується невдала співучасть?
19. Як кваліфікується досягнення змови на вчинення кр. пр-нння, організації злочинної групи, участі в організованій групі?
20. Як кваліфікується закінчене кр. пр-нння, який є водночас готуванням до іншого кр. пр-нння?

21. Як кваліфікується невдала спроба вчинити кр. пр-ння з матеріальним складом, якщо фактично заподіяна шкода є ознакою складу іншого закінченого кр. пр-ння?
22. Як кваліфікується замах на кр. пр-ння при альтернативному та неконкретизованому умислі?
23. Як кваліфікується кр. пр-ння, об'єктивна сторона якого охоплює два чи більше діянь?
24. Як кваліфікуються дії співучасників, коли виконавець вчинив лише замах на кр. пр-ння?
25. Визначте ознаки дійового каяття, що відрізняють його від добровільної відмови від вчинення кр. пр-ння.
26. На яких стадіях злочину можлива добровільна відмова від вчинення кр. пр-ння?
27. Визначте правила кваліфікації позитивної посткримінальної поведінки (дійове каяття).

Тема 4. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті та при конкуренції кримінально-правових норм

Вид заняття: практичне

Навчальні питання:

1. Співучасть у кримінальне правопорушенні: поняття (об'єктивні та суб'єктивні ознаки), значення для кваліфікації кримінальне правопорушення.
2. Кваліфікація діяння виконавця (співвиконавця), організатора, підбурювача та пособника. Особливості кваліфікації діяння співучасника, який виконав декілька ролей у спільно вчиненому кримінальне правопорушенні.
3. Кваліфікація кримінальне правопорушення з урахуванням форм співучасті.
4. Кваліфікація діянь співучасників при ексцесі співучасника.
5. Кваліфікація кримінальне правопорушення зі спеціальним суб'єктом, вчиненого у співучасті.
6. Кваліфікація кримінальне правопорушення при невдалій співучасті у кримінальне правопорушенні (невдалому організаторстві, невдалому підбурюванні, невдалому пособництві).
7. Кваліфікація кримінальне правопорушення за наявності добровільної відмови співучасника.
8. Конкуренція кримінально-правових норм: поняття, види, значення для кваліфікації кримінального правопорушення.
9. Колізія в кримінальному праві: поняття, види, значення для кваліфікації кримінального правопорушення.
10. Відмінність конкуренції кримінально-правових норм від колізії у кримінальному праві.
11. Кваліфікація при конкуренції загальної та спеціальної норм.
12. Кваліфікація при конкуренції частини та цілого.

13. Кваліфікація злочину при конкуренції спеціальних кримінально-правових норм.
14. Конкуренція кваліфікуючих або пом'якшуючих ознак складу кримінального правопорушення.

Тестові завдання:

1. Співучастю у кримінальному правопорушенні визнається:

а) спільна участь двох або більше осіб у вчиненні кримінального правопорушення;

б) умисна, спільна участь трьох або більше осіб у вчиненні умисного чи необережного кримінального правопорушення;

в) умисна спільна участь декількох суб'єктів злочину у вчиненні умисного кримінального правопорушення;

г) умисна спільна участь декількох суб'єктів у вчиненні необережного кримінального правопорушення.

2. Співучасниками кримінального правопорушення є:

а) організатор, виконавець, керівник, пособник;

б) виконавець, організатор, підбурювач, пособник;

в) виконавець, організатор, підмовник;

г) організатор, керівник, підбурювач, пособник.

3. Підбурювач у разі добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення виконавцем підлягає кримінальній відповідальності:

а) за готування до кримінального правопорушення або замах на те кримінальне правопорушення, від вчинення якого добровільно відмовився виконавець;

б) не підлягає за будь-яких умов;

в) але покарання в такому разі має бути більш м'яким, ніж передбачено законом;

г) на загальних підставах, якщо так вирішить суд.

4. Заздалегідь не обіцяне приховування яких злочинів тягне кримінальну відповідальність:

а) злочинів середньої тяжкості та тяжкого;

б) тяжкого чи особливо тяжкого злочину;

в) кримінального проступку чи нетяжкого злочину;

г) нетяжкого злочину та особливо тяжкого злочину.

5. Крот, Марченко та Брага домовились чинити напади на громадян. Для залякування вони застосовували пістолет Форт-12, у якого була зламана бойова пружина. Всього вони вчинили 10 нападів, забираючи у потерпілих майно, які ті мали при собі. Їх дії слід кваліфікувати як:

а) ст. 257 КК «Бандитизм»;

б) ч. 4 ст. 187 КК «Розбій»;
в) ч. 5 ст. 186 КК «Грабіж»;
г) ч. 4 ст. 189 КК «Вимагання».

6. Кравченко, Король і Курченко організували групу, розробили план діяльності та придбали вогнепальну зброю. Після цього вони почали нападати на жінок, яких вистежували та ґвалтували. Їх дії кваліфікуються як:

а) ч. 3 ст. 152 КК «Зґвалтування», ч. 1 ст. 263 КК;
б) ч. 1 ст. 255 КК «Створення злочинної організації», ч. 3 ст. 152 КК «Зґвалтування», ч. 1 ст. 263 КК;
в) ст. 257 КК «Бандитизм», ч. 3 ст. 152 КК «Зґвалтування», ч. 1 ст. 263 КК;
г) ч. 2 ст. 258 КК «Терористичний акт», ч. 3 ст. 152 КК «Зґвалтування», ч. 1 ст. 263 КК

7. Як кваліфікуються дії організатора кримінального правопорушення?

а) за відповідною статтею Особливої частини КК;
б) за ч. 3 ст. 27 КК та за відповідною статтею Особливої частини КК;
в) за ч. 4 ст. 27 КК та за відповідною статтею Особливої частини КК;
г) за ч. 5 ст. 27 КК та за відповідною статтею Особливої частини КК.

8. Як кваліфікуються дії виконавця кримінального правопорушення?

а) за відповідною статтею Особливої частини КК;
б) за ч. 2 ст. 27 КК та за відповідною статтею Особливої частини КК;
в) за ч. 3 ст. 27 КК та за відповідною статтею Особливої частини КК;
г) за ч. 4 ст. 27 КК та за відповідною статтею Особливої частини КК.

9. Як кваліфікуються дії пособника кримінального правопорушення?

а) за відповідною статтею Особливої частини КК;
б) за ч. 3 ст. 27 КК та за відповідною статтею Особливої частини КК;
в) за ч. 4 ст. 27 КК та за відповідною статтею Особливої частини КК;
г) за ч. 5 ст. 27 КК та за відповідною статтею Особливої частини КК.

10. Як кваліфікуються дії підбурювача кримінального правопорушення?

а) за відповідною статтею Особливої частини КК;
б) за ч. 3 ст. 27 КК та за відповідною статтею Особливої частини КК;
в) за ч. 4 ст. 27 КК та за відповідною статтею Особливої частини КК;
г) за ч. 5 ст. 27 КК та за відповідною статтею Особливої частини КК.

11. Ексцес виконавця це:

а) відмова виконавця від вчинення кримінального правопорушення;
б) вчинення виконавцем всього обсягу кримінально протиправних дій, про які домовились співучасники;

в) вчинення виконавцем діяння, яке не охоплюється умислом інших співучасників;

г) вчинення виконавцем діяння, яке при попередній домовленості між співучасниками передбачалось вчинити лише у екстремальному випадку.

12. Особи, які обіцяли до закінчення вчинення кримінального правопорушення не повідомити про достовірно відоме підготовлюване або вчинене кримінальне правопорушення, підлягають кримінальній відповідальності лише у випадках, коли:

а) вчинене ними діяння містить ознаки іншого кримінального правопорушення;

б) кримінальне правопорушення вчинено злочинною організацією;

в) виконавцем вчинено особливо тяжкий злочин;

г) виконавцем вчинено кримінальне правопорушення проти основ національної безпеки України.

13. Не є ознакою злочинної організації відповідно до змісту ч. 4 ст. 28 КК:

а) наявність декількох осіб (5 і більше);

б) стійкість;

в) ієрархічність;

г) озброєність.

14. Як кваліфікується не обіцяне заздалегідь придбання чи збут майна, завідомо одержаного кримінально протиправним шляхом за відсутності ознак легалізації майна?

а) ст. 198 КК;

б) ст. 396 КК;

в) за ч. 3, 4, 5 ст. 27 КК та за відповідною статтею Особливої частини КК;

г) дії такої особи кримінальній відповідальності не підлягають.

15. Робітники Гладков і Коваль працювали на будівельному майданчику. Гладков запропонував Ковалю не по сходах винести дошку, а скинути її з даху, не знаючи про те, що внизу стоїть будівельник Левченко. В результаті падіння дошки з даху Левченко загинув на місці. Кваліфікуйте дії Гладкова і Коваля.

а) Гладков – за ч. 3 ст. 27 і ч. 1 ст. 119 КК, а Коваль – за ч. 2 ст. 27 і ч. 1 ст. 119 КК;

б) Гладков – за ч. 4 ст. 27 і ч. 1 ст. 119 КК, а Коваль – за ч. 2 ст. 27 і ч. 1 ст. 119 КК;

в) Гладков – за ч. 2 ст. 27 і ч. 1 ст. 119 КК, а Коваль – за ч. 2 ст. 27 і ч. 1 ст. 119 КК;

г) Гладков – за ч. 1 ст. 119 КК, а Коваль – за ч. 1 ст. 119 КК.

Вирішення кваліфікційних завдань:

Задача №1

Бабій, Ботя і Павличенко на цілий день підводою поїхали до сусіднього села, вживати спиртні напої. Повертались додому пізно у ночі. Павличенко був сильно п'яним і лежав на підводі. Бабій, згадавши про те, що той раніше звинувачував його в крадіжці винограду, декілька разів вдарив Павличенка по обличчю, а потім направив підводу до колодязя. Побачивши це, Ботя здогадався про наміри Абабія, зіскочив з підводи і відбіг в бік, а Абабій під'їхав до колодця, стягнув з підводи Павличенка і кинув його в колодязь. Після цього Бабій запропонував Боті нікому про це не казати. З метою приховати сліди злочину вони поїхали до дому своїх знайомих та повідомили, що Павличенко втік від них. Далі вони організували уявний пошук Павличенка. Через день труп Павличенка було вилучено із колодязя місцевими жителями.

Кваліфікуйте дії Бабія та Боті.

Задача № 2

Між подружжям Петренків склалися надзвичайно неприязні стосунки. Особливо вони загострилися після приїзду Рибальченко, матері дружини Петренка, яка також сварилася із зятем з приводу його пияцтва. Крім того, зять неодноразово бив її. У зв'язку з цим Рибальченко вирішила позбавитися Петренка. З цією метою вона купила у неустановленої особи пістолет і домовилась з Сидоровим про вбивство зятя. Про це вона повідомила своїй дочці, але та не побажала втручатися в цю справу і пообіцяла матері не повідомляти нікому про її наміри та знаючи про час вчинення злочину, виїхала за межі міста. Невдовзі після її від'їзду до квартири прийшов Сидоров. Рибальченко разом з ним зайшла до кімнати, де спав Петренко та, коли Сидоров підійшов до ліжка на якому той спав, вона передала Сидорову пістолет для вбивства Петренка.

Кваліфікуйте дії Рибальченко, дружини Петренка та Сидорова.

Задача № 3

Шершньов після звільнення з місць позбавлення волі, де відбував покарання за виготовлення та збут підроблених грошей, організував групу, до якої залучив Яцину і неповнолітнього Гризлова. Група на цвинтарях у селах Калинівка та Річище вночі розкопувала могили, де шукала цінні речі, виривала у мерців золоті коронки тощо. Усього було розрито п'ять могил. Здобуті в такий спосіб два мости із золотими коронками Шершньов продав зубному техніку Губерману. Взятими з гробів цінними речами поділилися між собою Яцина й Гризлов.

Кваліфікуйте дії винних осіб.

Задача № 4

Захарченко з метою наживи, шляхом вчинення нападів на громадян, а також підприємства торгівлі та інші установи, вступив у зговір з Туренком і Кравченком. Втрьох вони здійснили напад на поліцейський пост, вбивши при цьому поліцейського та заволоділи автоматом АКС-74У. Протягом року вони скоїли 17 нападів на будинки і квартири громадян, АЗС, магазини, де під

загрозою застосування зброї заволодівали грошима, коштовностями та іншими дорогими речами. Всього за вказаний період вони викрали індивідуального та державного майна на суму, що в 1500 разів перевищує неоподаткований мінімум доходів громадян. Під час останнього злочину Захарченко вбив оператора АЗС, який вчинив опір нападникам.

Кваліфікуйте дії Захарченка, Кравченка та Туренка.

Задача № 5

Арендаренко та Юркович з метою заволодіння зброєю напали на працівника поліції Грищенка, який повертався з нічного чергування. Юркович вдарив його по голові уламком труби, а Арендаренко забрав з кобури пістолет і магазин з патронами. Внаслідок удару Грищенко через 2 доби помер у лікарні.

Після цього Арендаренко і Юркович вчинили чотири розбійних напади на квартири громадян, відбираючи у них гроші та цінні речі, на загальну суму 100 мінімальних розмірів заробітної плати, а також вчинили 3 зґвалтування. Одній із потерпілих, Шевченко, виповнилось 13 років.

Кваліфікуйте дії винних осіб.

Задача № 6

Дільничний інспектор Лагода та поліцейський Клочко намагалися затримати на ринку трьох п’яних громадян. Один із них, Трубник, під час посадки в поліцейський автомобіль став чинити опір, його дружина зняла галас і вимагала звільнити чоловіка. На крики збіглося багато людей, які вимагали звільнення затриманих. Громадяни Скеля, Паньков, Соколов і Корабльов, за підтримкою натовпу, зупинили машину, звільнили затриманих і почали бити працівників поліції, перекинувши машину. Захищаючись, Лагода зробив два постріли, поранивши Соколова. Безладдя продовжувалось кілька годин, протягом яких хулігани чинили опір працівникам поліції та працівникам спецпідрозділу швидкого реагування, які прибули на ринок для відновлення громадського порядку.

Кваліфікуйте дії винних осіб.

Задача № 7

Карпенко прийшов додому до свого сусіда Никольського і, побачивши, що господар свариться з дружиною і тещею, запропонував йому припинити нецензурно лаятися. У відповідь Никольський зажадав, щоб Карпенко не втручався в його справи. Карпенко пішов з двору. Вже за хвірткою його наздогнали Никольський з дружиною. Остання кинула в обличчя Карпенка жменю піску, а Никольський швайкою наніс удар у руку і сідницю, а потім кулаками у живіт, від чого потерпілий впав на землю. Після цього Никольський ще декілька разів ударив потерпілого ногою у живіт, заподіявши йому ушкодження у вигляді розриву селезінки та перелому ребра.

Кваліфікуйте дії подружжя Никольських.

Задача № 8

Савенко виготовляв вибухові суміші та збирав саморобні вибухові пристрої, які за незначну плату віддавав своєму знайомому Говоркову. Говорков, який був членом організованої групи, використовував ці пристрої для того, щоб залякувати підприємців, які не сплачували йому «податки» на контрольованій ним території. Савенко знав про це. Коли в черговий раз Говорков звернувся до Савенка й попросив приготувати потужний пристрій, який повинен спрацювати у певний час. Савенко виготовив такий пристрій, а через тиждень він побачив по телевізору у новинах, що відбувся вибух на станції метро у час пік, від якого загинуло 12 чоловік і 34 отримали тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості. Савенко зрозумів, що цей пристрій було виготовлено ним.

Кваліфікуйте дії Савенка

(Конкуренція кримінально-правових норм)

***Вирішіть тестові завдання*:**

1. В якій відповіді вказане правильне положення, яке стосується кваліфікації при конкуренції кримінально-правових норм:

1) при конкуренції кількох спеціальних норм, кожна з яких передбачає кваліфікований вид кримінального правопорушення, перевага надається нормі, яка передбачає найбільш тяжкий вид кримінального правопорушення;

2) при конкуренції загальної і спеціальної норми перевага надається загальній нормі;

3) при конкуренції норм скоєне кваліфікується за всіма конкуруючими нормами;

4) при конкуренції кількох спеціальних норм пріоритет надається загальній нормі;

5) конкуренція кримінально-правових норм за КК 2001 р. не може мати місця.

2. В якій відповіді вказане правильне положення, яке стосується кваліфікації при конкуренції кримінально-правових норм:

1) при конкуренції норми про складене кримінальне правопорушення і норм, які утворюють таке кримінальне правопорушення, перевага надається останнім;

2) при конкуренції норм скоєне кваліфікується за всіма конкуруючими нормами;

3) при конкуренції «частини і цілого» перевага надається нормі, яка передбачає «ціле» (все кримінальне правопорушення в цілому);

4) при конкуренції кількох спеціальних норм пріоритет надається якійсь іншій нормі, що не є спеціальною;

5) при конкуренції норм покарання призначається в межах санкції статті, яка передбачає найбільш тяжкий вид кримінального правопорушення.

3. В якій відповіді вказане правильне положення, яке стосується кваліфікації при конкуренції кримінально-правових норм:

1) при конкуренції «частини і цілого» скоєне кваліфікується за сукупністю обох конкуруючих норм;

2) при конкуренції норм допускається призначення покарання більш м'якого, ніж передбачене санкцією статті кримінального закону;

3) при конкуренції норм не застосовується звільнення від кримінальної відповідальності;

4) при конкуренції норм скоєне кваліфікується за всіма конкуруючими нормами.

5) при конкуренції загальної і спеціальної норми перевага надається спеціальній нормі.

4. В якій відповіді вказане правильне положення, яке стосується кваліфікації при конкуренції кримінально-правових норм:

1) правил подолання конкуренції загальної і спеціальної норм не існує;

2) якщо скоєне не передбачене жодною із спеціальних норм, то воно кваліфікується за загальною нормою.

3) при конкуренції норм скоєне кваліфікується на розсуд особи, яка здійснює кримінально-правову кваліфікацію;

4) при конкуренції кількох спеціальних норм пріоритет надається нормі, яка більш «сприятлива» для особи, дії якої кваліфікуються;

5) при конкуренції норми про складене кримінальне правопорушення і норм, які утворюють таке кримінального правопорушення, скоєне кваліфікується за сукупністю конкуруючих норм.

5. В якій відповіді вказане правильне положення, яке стосується кваліфікації при конкуренції кримінально-правових норм:

1) при конкуренції кількох спеціальних норм пріоритет надається загальній нормі

2) при конкуренції норм не застосовуються додаткові покарання, якщо вони передбачені хоча б однією із конкуруючих норм;

3) при конкуренції двох спеціальних норм, одна з яких передбачає вид кримінального правопорушення, вчиненого при пом'якшуючих ознаках, а інша – кваліфікований вид кримінального правопорушення, перевага надається нормі, яка передбачає найменш небезпечний вид кримінального правопорушення;

4) при конкуренції норм застосовується та із них, яка прийнята пізніше;

5) при конкуренції норм застосовується правило про пріоритет міжнародно-правових норм перед нормами національного законодавства.

***Вирішіть кваліфікаційні завдання*:**

1. Ш. та П., відбуваючи покарання у виді позбавлення волі, розробили план втечі з виправної колонії та почали його здійснювати. Вони напали на лікаря медчастини виправної колонії К. і медсестру М., зв'язали їх, забарикадувались у приміщенні медчастини та, під погрозою позбавити життя медпрацівників фінськими ножами (ними ж виготовленими), зажадали від

адміністрації виправної колонії надати в їх розпорядження заправлену автомашину, їхні вимоги було задоволено. Після виїзду з виправної колонії, втікачів вдалося затримати та обеззброїти.

Кваліфікуйте дії Ш. та П. Визначте вид конкуренції.

2. Інженер ТЕС Б. допустив до роботи електрика Н. без інструктажу, не забезпечивши цього працівника засобами індивідуального захисту. Внаслідок цього той загинув під час виконання роботи. Дайте кримінально-правову оцінку діям інженера ТЕС Б.

Визначте вид конкуренції.

3. У вечірній час П., перебуваючи у стані сп'яніння, прибув до магазину, де гримав вхідними дверима. На зауваження охоронця не реагував, а вступив з ним у суперечку. Маючи намір продемонструвати свою зухвалість, П. пішов додому, де взяв сокиру та знову прийшов до магазину. Охоронець не впускав П., і той погрожував зарубати охоронця. На виклик охоронця прибув наряд поліції. П. погрожував вбивством і працівникам поліції.

Кваліфікуйте дії П. Визначте, які норми конкурують між собою в цьому випадку.

4. Громадянин Н. наніс один удар в обличчя працівникові право-охоронного органу у зв'язку з виконанням ним службових обов'язків, заподіявши фізичний біль.

Кваліфікуйте дії Н. Визначте норми, що конкурують і вид конкуренції.

5. Ж. взяв у свою автомашину восьмирічного хлопчика, що йшов до школи, й разом з К. завіз його на віддалену дачу останнього, щоб вимагати потім від батька хлопчика викуп. Вони зачинили дитину в підвал, лишили йому їжу та закрили люк, а самі почали обдумувати деталі майбутньої «операції». Уранці Ж. і К. виявили, що хлопчик задихнувся від нестачі повітря.

Кваліфікуйте дії Ж. та К. Визначте норми, що конкурують, і вид конкуренції.

6. К. і Ж., перебуваючи в нетверезому стані, з хуліганських спонукань побили незнайомих їм раніше Ч. і Г. При цьому Ч. були заподіяні середньої тяжкості тілесні ушкодження, а Г. - тяжкі тілесні ушкодження, внаслідок яких через тиждень останній помер у лікарні.

Кваліфікуйте дії К. І Ж. Визначте вид конкуренції.

Теми рефератів та доповідей:

1. Причини виникнення та існування конкуренції кримінально-правових норм.
2. Конкуренції кримінально-правових норм та способи її вирішення.
3. Конкуренція загальної та спеціальної «охоронних» кримінально-правових норм.

4. Конкуренція «регулятивних» кримінально-правових норм.
5. Конкуренція і колізія у кримінальному праві.
6. Помилки в кваліфікації кримінального правопорушення пр конкуренції кримінально-правових норм.
7. Кваліфікація кримінального правопорушення при темпоральній колізії.
8. Кваліфікація кримінального правопорушення при просторовій колізії.
9. Кваліфікація кримінального правопорушення при ієрархічній колізії.

Самостійна робота: «Співвідношення конкуренції кримінально-правових норм та колізії кримінально-правових норм»

Питання дискусійного обговорення: «Дискусійні питання кваліфікації кримінальних правопорушень при конкуренції кваліфікуючих або пом'якшуючих ознак складу кримінального правопорушення».

Індивідуальні навчально-дослідні завдання:

1. Зреферувати наукову статтю: Марітчак Т. М. Запобігання помилкам у кваліфікації злочинів URL. http://radnuk.info/home/24775-------c.html.
2. Зреферувати наукову статтю: Марін О. Причини виникнення та існування конкуренції кримінально-правових норм. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. Випуск 36. Львів: Львівський національний університет ім. Івана Фрака, 2001. С.454-460.
3. Зреферувати наукову статтю: Марітчак Т. М. Помилки в кваліфікації злочинів: результат соціологічного дослідження. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. Вип. 36. Львів, 2001. С. 493 – 498.
4. Зреферувати наукову статтю: Марітчак Т. М. Наслідки неправильної кримінально-правової кваліфікації. *Митна справа*. 2002. № 2. С. 93-100.
5. Зреферувати наукову статтю: Сердюк П. Теорія конкуренції «регулятивних» кримінально-правових норм - забути чи змінити концепт? *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 6. С.110-115.
6. Зреферувати наукову статтю: Сердюк П. Конкуренція загальної та спеціальної «охоронних» кримінально-правових норм: проблема концепту. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 9. С.116-121.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке конкуренція кримінально-правових норм?
2. Які є види конкуренції?
3. Як розмежовувати конкуренцію кримінально-правових норм та колізію?
4. Які є підвиди конкуренції загальної та спеціальної норм?

5. У чому полягає відмінність ознак конкуренції норм і сукупності кримінальних правопорушень?
6. Назвіть правила кваліфікації кримінального правопорушення при конкуренції загальної та спеціальної норм.
7. Які ви знаєте форми конкуренції частини та цілого?
8. Сформулюйте правила кваліфікації кримінаольних правопорушень при конкуренції частини та цілого.
9. Чи наявна конкуренція норм у ситуації, коли спосіб вчинення злочину є більш тяжким кримінальним правопорушенням, аніж «основне» кримінальне правопорушення? Визначте правило кваліфікації в такому разі.
10. Назвіть підвиди конкуренції кваліфікуючих або пом'якшуючих ознак складу кримінального правопорушення.
11. Як кваліфікується кримінальне правопорушення при конкуренції між привілейованим і особливо привілейованим складами кримінального правопорушення?
12. Як кваліфікується кримінальне правопорушення при конкуренції між привілейованим і кваліфікованим складами кримінального правопорушення?
13. Як кваліфікуються дії особи, що вчинила вбивство при перевищенні меж необхідної оборони (ст. 118 КК України) і при цьому перебувала у стані сильного душевного хвилювання (ст. 116 КК України)?
14. Як кваліфікується кримінальне правопорушення при конкуренції між кваліфікованим і особливо кваліфікованим складами кримінального правопорушення?
15. Які є правила кваліфікації кримінального правопорушення при конкуренції кваліфікуючих або пом'якшуючих ознак складу кримінального правопорушення?
16. Що таке конкуренція кримінально-правових норм?
17. Які є види конкуренції?
18. Як розмежовувати конкуренцію кримінально-правових норм та колізію?
19. Які є підвиди конкуренції загальної та спеціальної норм?
20. У чому полягає відмінність ознак конкуренції норм і сукупності злочинів?
21. Назвіть правила кваліфікації кримінального правопорушення при конкуренції загальної та спеціальної норм.
22. Які ви знаєте форми конкуренції частини та цілого?
23. Сформулюйте правила кваліфікації кримінальних правопорушень при конкуренції частини та цілого.
24. Чи наявна конкуренція норм у ситуації, коли спосіб вчинення злочину є більш тяжким кримінальним праввопорушенням, аніж «основне» кримінальне правопорушення? Визначте правило кваліфікації в такому разі.
25. Назвіть підвиди конкуренції кваліфікуючих або пом'якшуючих ознак складу кримінального правопорушення.

26. Як кваліфікується кримінальне правопорушення при конкуренції між привілейованим і особливо привілейованим складами кримінального правопорушення?
27. Як кваліфікується кримінальне правопорушення при конкуренції між привілейованим і кваліфікованим складами кримінального правопорушення?
28. Як кваліфікуються дії особи, що вчинила вбивство при перевищенні меж необхідної оборони (ст. 118 КК України) і при цьому перебувала у стані сильного душевного хвилювання (ст. 116 КК України)?
29. Як кваліфікується кримінальне правопорушення при конкуренції між кваліфікованим і особливо кваліфікованим складами кримінального правопорушення?
30. Які є правила кваліфікації кримінального правопорушення при конкуренції кваліфікуючих або пом'якшуючих ознак складу кримінального праву?

Тема №5: «Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень та діяння при юридичній помилці у кримінальному праві»

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Загальні правила кваліфікації множинності кримінальних правопорушень.
2. Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень.
3. Кваліфікація сукупності кримінальних правопорушень.
4. Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень.
5. Поняття та види помилок субєкта кримінального правопорушення.
6. Вплив юридичних помилок на правильну кваліфікацію кримінальних правопорушень. Поняття та зміст виправданої та невиправданої помилки субєкта кримінального правопорушення.
7. Юридичні помилки субєкта кримінального правопорушення:
8. Помилка у кримінальній протиправності діяння.
9. Помилка у кваліфікавції кримінального правопорушення.
10. Помилка у виді та розмірі покарання.
11. Фактичні помилки субєкта кримінального правопорушення:
12. Помилка у обєкті складу кримінального правопорушення.
13. Помилка у предметі кримінального правопорушення.
14. Помилка у особі потерпілого від кримінального правопорушення.
15. Помилка в суспільній небезечності (характері) діяння.
16. Помилка в суспільно небезпечних наслідках.
17. Помилка у розвитку причинного звязку.
18. Помилка у кваліфікуючих ознаках складу кримінального правопорушення.

Теми рефератів та доповідей:

1. Множинність кримінальних правопорушень: поняття та види.
2. Загальні положення кваліфікації множинності кримінальних правопорушень.
3. Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень.
4. Кваліфікація сукупності кримінальних правопорушень.
5. Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень.
6. Поняття та види помилок у кримінально-правовій кваліфікації.
7. Значення помилок у кримінально-правовій кваліфікації.
8. Фактори помилок у кримінально-правовій кваліфікації.

Питання самостійної роботи:

«Кваліфікація однорідних і тотожних кримінальних правопорушень за сукупністю».

«Виправдана та невиправдана помилки субєкта кримінального правопорушення».

Питання дискусійного обговорення:

«Кваліфікація ідеальної сукупності кримінальних правопорушень».

«Значення неправильної кримінально-правової кваліфікації при помилці виправданої та невиправданої помилки субєкта кримінального правопорушення».

Індивідуальні навчально-дослідні завдання:

1. Здійснити огляд монографії: Зінченко О. І. Одиничні злочини: поняття, види, кваліфікація: Монографія / Зінченко О. І., Тютюгін В. І. Харків: Фінм, 2010. 256 с.
2. Здійснити огляд монографії: Зінченко І. О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм: навч. посіб. Харків: Право, 2017. 114 с.
3. Здійснити огляд дисертаційного дослідження: Кваліфікація сукупності зпочинів: дис.... канд. юрид. наук : 12.00.08. Львів, 2009. С. 156 -157
4. Зреферувати наукову статтю: Созанський Т. І. Кваліфікація ідеальної сукупності злочинів. *Вісник Львівського інституту внутрішніх справ при НАВС України*. Львів, 2001. Вип. 2. С. 167–171.
5. Зреферувати наукові тези: Созанський Т. І. Кваліфікація однорідних і тотожних злочинів за сукупністю // Державотворення та право творення в Україні: проблеми та перспективи: матеріали Другої звітної наукової конференції (29 лютого 2008 р.). Львів: Львівський юридичний університет, 2008. С. 334–336.
6. Зреферувати наукову статтю: Вапсва Ю. А. Особливості кваліфікації злочинів при наявності помилки. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. Харків, 2000. Вип. 10.

7. Зреферувати наукові тези: Вереша Р. В. Кваліфікація помилки Проблеми юридичної кваліфікації (Теорія і практика): тези міжнародної наукової конференції. *Вісник Академії адвокатури України*. 2010. число 1 (17). С. 164–166.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні відмінності множинності кримінальних правопорушень від одиничного кримінального правопорушення?
2. Назвіть види повторності кримінальних правопорушень.
3. Визначте правила кваліфікації повторності кримінальних правопорушень.
4. Чи можлива повторність неоднорідних кримінальних правопорушень?
5. У якому випадку кваліфікація відбувається за різними частинами статті без взяття до уваги кваліфікуючої ознаки «повторність»?
6. Яка відмінність повторності однорідних кримінальних правопорушень від реальної сукупності кримінальних правопорушень?
7. У чому полягає відмінність повторності кримінальних правопорушень, пов'язаної із засудженням винного за раніше вчинене ним кримінальне правопорушення від рецидиву кримінальних правопорушень?
8. Які є види сукупності кримінальних правопорушень?
9. Визначте правила кваліфікації при сукупності кримінальних правопорушень.
10. Які є види рецидиву кримінальних правопорушень?
11. Визначте правила кваліфікації при рецидивові кримінальних правопорушень.
12. Визначте поняття та види помилок у кримінальному праві.
13. Як розмежовувати кримінально-правові помилки при кваліфікації злочинів і помилки у кримінальному праві?
14. Які є підвиди юридичної помилки?
15. Сформулюйте правила кваліфікації при юридичних помилках.
16. Які ви знаєте види помилок в об'єкті?
17. Як кваліфікується діяння при помилці в родовому об'єкті, якщо обстановка вчинення злочину не давала можливості визначити родову належність об'єкта посягання?
18. Як кваліфікуються помилки безпосередньому об'єкті?
19. У яких випадках помилка в особі потерпілого водночас є і помилкою в родовому об'єкті?
20. Як кваліфікується помилка в предметі в межах різнорідного посягання?
21. Як кваліфікується кримінальне правопорушення, вчинене з абсолютно непридатними засобами?
22. Як кваліфікується кримінальне правопорушення при помилці в потерпілому?
23. Назвіть види помилок у розвитку причинового зв'язку.

24. Як кваліфікується кримінальне правопорушення при помилці в суспільно-небезпечних наслідках?
25. Як кваліфікується посягання при «відхиленні дії»?
26. Як кваліфікується посягання в ситуації, коли відповідальність за бажану та реально заподіяну шкоду передбачена різними нормами Особливої частини КК України?

Тема № 5: «Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень та діяння при юридичній помилці у кримінальному праві»

Вид заняття: практичне

Навчальні питання:

1. Загальні правила кваліфікації множинності кримінальних правопорушень.
2. Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень.
3. Кваліфікація сукупності кримінальних правопорушень.
4. Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень.

Вирішення кваліфікаційних завдань:

1. Носівський районний суд Чернігівської області визнав винним П. у тому, що він у ніч на 27 липня 2002 р. проникнув на присадибну ділянку Д., звідкіля викрав коробочки маку, які містять морфін та кодеїн і належать до наркотичних засобів, котрі зберігав без мети збуту за місцем проживання та які вилучив дільничний інспектор 30 липня 2002 р.

У вироку суду було зазначено, що, оскільки в цьому випадку засуджений вчинив не окремі кримінальні правопорушення щодо різних наркотичних засобів, а одне продовжуване кримінальне правопорушення, а саме: викрадення наркотичного засобу з наступним його зберіганням без мети збуту, його дії слід кваліфікувати за ч. І ст. 309 КК.

Проаналізуйте, чи правильно визначив суд вид множинності вчиненого кримінального правопорушення?

2. Калінінський районний суд м. Горлівки Донецької області визнав винними і засудив В. та П. за те, що вони за попередньою змовою з метою відкритого заволодіння чужим майном напали на Р. та, застосувавши насильство, небезпечне для життя та здоров'я, почали бити його руками і ногами у різні частини тіла, спричинивши легкі тілесні ушкодження, що спричинили короткочасний розлад здоров'я, заволоділи його мобільним телефоном та іншим майном на сум у 1 тис. 415 грн.

Проаналізуйте ситуацію та кваліфікуйте діяння В. та П. Який вид одиничного кримінального правопорушення було ними вчинено?

3. Червоноперекопським районним судом АР Крим П. було засуджено за ч. 4 ст. 296 КК за те, що він у процесі вчинення хуліганства, що

супроводжувалася особливою зухвалістю, із застосуванням заздалегідь заготовленої ним гумової палиці, спричинив потерпілому тяжкі тілесні ушкодження.

Проаналізуйте, чи суд правильно кваліфікував діяння П.? Обґрунтуйте, чи можливо кваліфікувати його дії як сукупність кримінальних правопорушень?

4. Б. і Д було засуджено Апеляційним судом Луганської області: Б. за пп. 12, 13 ч. 2 ст. 115 КК, а Д. за п. 12 ч. 2 ст. 115 КК. Ураховуючи всі обставини вчинення злочину, спосіб заподіяння тілесних ушкоджень потерпілому, причини припинення злочинних дій, а також поведінку засуджених і потерпілого, яка передувала події, їх відносини, колегія суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України дійшла висновку, що Б. і Д. при побитті О. не мали умислу на його вбивство, а тілесні ушкодження заподіяли йому в обопільній бійці без мети позбавлення життя.

За таких обставин колегія суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України вирок апеляційного суду щодо Б. та Д. змінила, перекваліфіковуючи їх на інші статті КК.

Проаналізуйте ситуацію та обґрунтуйте, на яку статтю КК слід перекваліфікувати дії Б. та Д., враховуючи вищезазначені обставини? Який вид одиничного кримінального правопорушення слід кваліфікувати у діях Б. та Д.?

5. Сколівський районний суд Львівської області засудив Ш. за те, що 15 червня 2005 р. він незаконно заволодів автомобілем ВАЗ-21063 вартістю 10 тис. гривень, що належав потерпілому Ч. завдавши йому значної матеріальної шкоди. Пізніше, 28 червня 2005 р. Ш. повторно незаконно заволодів автомобілем ВАЗ-21043, вартістю 10 тис. гривень, що належав потерпілому Ж., чим завдав йому значної матеріальної шкоди. 1 липня 2005 р. Ш. з автомашин ЗІЛ-131 т а ВАЗ-2121, що належали потерпілому П., таємно викрав бензин та інше майно загальною вартістю 619 гривень. Цього ж дня Ш., перебуваю чи у стані алкогольного сп’яніння, із салону автомашини Пежо-306, що належав потерпілому Ф., таємно викрав його майно загальною вартістю 3 тис. 428 гривень. Дії засудженого органи досудового слідства та суд першої інстанції кваліфікували за ч. 1 ст. 289, ч. 2 ст. 289 т а ч. 1 ст. 185, ч. ст. 185 КК.

Ухвалою Апеляційного суду Львівської області вирок суду щодо Ш. було змінено шляхом виключення із обвинувачення певних статей КК.

Проаналізуйте ситуацію та обґрунтуйте, як повинен був кваліфікувати суд дії Ш.? Які правила кваліфікації повторності тотожних та однорідних кримінальних правопорушень?

6. Вироком апеляційного суду м. Києва Р. засуджено за ч. 1 ст. 115 і за ч. 2 ст. 15, п. 1 ч. 2 ст. 115 КК України за те, що він, перебуваючи у квартирі, на ґрунті особистих неприязних стосунків, з метою вбивства двох осіб, почав завдавати удари ніжкою від табурета по голові Ч. та П., від чого останні впали на підлогу. Продовжуючи свої дії Р. з метою доведення свого умислу до кінця завдав ножові поранення потерпілим. Смерть Ч. настала в результаті колото-

різаної рани шиї з ушкодженням сонної артерії. П. були спричинені тяжкі тілесні ушкодження, небезпечні для життя в момент заподіяння, і його смерть не настала у зв'язку із своєчасно наданою медичною допомогою.

Проаналізуйте ситуацію та обґрунтуйте правильність кваліфікації дій Р. судом. Який вид сукупності кримінальних правопорушень вчинив Р.?

7. Вироком Феодосійського міського суду АР Крим П. та Ш. було засуджено за ч. 2 ст. 296 КК України. Як визнав суд, 8 червня 2004 р., близько 2 год., П. та Ш., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, на непрацюючому літньому майданчику за приміщенням магазину «Еллада» на вул. Куйбишева у м. Феодосії, грубо порушуючи громадський порядок, з мотивів явної неповаги до суспільства, з особливою зухвалістю вимагали від потерпілого Ч., щоб він залишив охоронювану ним територію. Після відмови останнього П. разом із Ш. завдали потерпілому кілька ударів у різні частини тіла, зокрема в голову. Внаслідок побиття потерпілому були заподіяні середньої тяжкості тілесні ушкодження з тривалим розладом здоров'я.

Колегія суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України не погодилася із зазначеною кваліфікацією дій П. та Ш. з таких підстав і вирок Феодосійського міського суду АР Крим від 13 жовтня 2004 р. щодо П. т а Ш. скасувала, а справу направила на нове розслідування.

Проаналізуйте ситуацію та обґрунтуйте рішення Колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України. Які особливості відмежування сукупності кримінальних правопорушень від одиничного складеного кримінального правопорушення?

8. Вироком Корольовського районного суду м. Житомира С. засуджено за ч. 2 ст. 309 КК на 2 роки 6 місяців позбавлення волі. Як визнав суд, 9 травня 2004 р., близько 18 год. 30 хв., С. на території Житнього ринку в м. Житомирі повторно незаконно придбав наркотичний засіб - ацетильований опій - вагою залишку 0,19 г, який зберігав при собі без мети збуту.

У касаційній скарзі С. вказує, що його засуджено незаконно; порушує питання про зміну судових рішень; просить перекваліфікувати його дії з ч. 2 на ч. 1 ст. 309 КК, виключивши кваліфікуючу ознаку злочину «повторність», оскільки він не має попередньої судимості, та «рецидив злочинів» - обставину, що обтяжує покарання.

Чи підлягає задоволенню дана касаційна скарга? Як слід перекваліфікувати дане кримінальне правопорушення? Чи буде правомірним виключення з вироку посилання на обставину, що обтяжує покарання – рецидив кримінальних правопорушень?

Тема № 9: «Кваліфікація діянь вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність»

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Поняття та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
2. Поняття, підстави, ознаки та кваліфікація необхідної оборони.
3. Кваліфікація уявної оборони.
4. Поняття, підстави, ознаки та кваліфікація затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.
5. Поняття, підстави, ознаки та кваліфіуації крайньої необхідності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони та затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.
6. Кваліфікація фізичного або психічного примусу як обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
7. Кваліфікація виконання наказу або розпорядження як обставини, що виключає кримінальну протиправність діяння.
8. Кваліфікація діяння, пов'язаного з ризиком, як обставини, що виключає кримінальну протиправність діяння.
9. Кваліфікція виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації як обставини, що виключає кримінальну протиправність діяння.
10. Кваліфікація виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України як обставини, що виключає кримінальну протиправність діяння.

Теми рефератів та доповідей:

1. Кваліфікація необхідної оборони.
2. Кваліфікація уявної оборони.
3. Кваліфікація крайньої необхідності.
4. Кваліфікація затримання особи, що вчинила кримінальне правоорушення.
5. Кваліфікація виконання наказу або розпорядження.
6. Кваліфікація виконання спец, завдання з попередження чи розкриття крим.-протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Питання самостійної роботи: «Відповідальність за перевищення меж заподіяння шкоди».

Питання дискусійного обговорення: «Кваліфікуюче значення поведінки потерпілої особи при необхідній обороні».

Індивідуальні навчально-дослідні завдання:

1. Випишіть ознаки, яким повинна відповідати позитивна посткримінальна поведінка кожного виду, передбаченого КК.

Назва крю пр-ння, стаття КК	Ознаки позитивної пост кримінальної поведінки (умови звільнення від кримінальної відповідальності)	Примітка

2. Зреферувати наукову статтю: Дячук С. І. Виконання наказу чи розпорядження в кримінальному праві (основні поняття, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства). Київ: Атіка, 2001. 176 с.

Вирішіть тестові завдання:

Варіант № 1

1. Обставини, що виключають кр. протиправність діяння, передбачаються:

1) нормами КК;
2) нормами інших галузей права;
3) «1», «2»;
4) правозастосовчою практикою;
5) судовим прецедентом.

2. До обставин, що повністю нейтралізують волю особи, а отже і виключають кримінальну відповідальність, відносяться:

1) непереборна сила;
2) непереборний фізичний примус;
3) психічний примус;
4) психічний примус, що викликає стан крайньої необхідності;
5) «1», «2», «4».

3. Дії особи, яка обороняється:

1) завжди носять активний характер;
2) можуть носити активний характер;
3) завжди носять пасивний характер (ухилення, парирування ударів);
4) можуть носити пасивний характер;
5) «2», «4».

4. За перевищення меж необхідної оборони відповідальність настає:

1) у будь-якому випадку;
2) у випадках, передбачених Цивільним кодексом України;
3) у випадках, передбачених КК України;
4) у випадках, передбачених іншими нормативно-правовими актами;
5) «2», «3».

5. Право на необхідну оборону є:

1) відносним;
2) абсолютним;
3) може бути як відносним так й абсолютним в залежності від обставин.
4) може бути як відносним так й абсолютним в залежності від діяння особи, що обороняється.
5) «3», «4».

Варіант № 2

1. Для розмірності необхідної оборони необхідна:

1) рівність між завданою тому, хто посягає, шкодою і суспільною небезпечністю посягання;

2) відносна відповідність між завданою тому, хто посягає, шкодою і суспільною небезпечністю посягання;

3) пропорційність між завданою тому, хто посягає, шкодою і суспільною небезпечністю посягання;

4) «1» або «2»;

5) «2» або «3».

2. Про вчинений особисто акт самооборони:

1) громадянин повинен сповістити правоохоронні органи;

2) громадянин не повинен, але має право повідомити правоохоронні органи;

3) громадянин повинен сповістити правоохоронні органи у передбачених законом випадках;

4) громадянин повинен сповістити правоохоронні органи в залежності від обставин.

5) громадянин може сповістити правоохоронні органи на свій розсуд.

3. Необхідна оборона можлива:

1) тільки від кр. пр-нння;

2) тільки від нападу;

3) від будь-якого суспільно небезпечного посягання;

4) «1» або «2»;

5) «2» або «3».

4. Шкода, яка завдається особі, яка вчиняє посягання, не обмежується у випадках:

1) нападу неосудної особи;

2) нападу озброєної особи;

3) нападу групи осіб;

4) спроби насильницького проникнення в житло чи інше приміщення;

5) «2», «3», «4».

5. Стан необхідної оборони виникає:

1) в момент суспільно небезпечного посягання;

2) з моменту припинення суспільно небезпечного посягання;

3) з моменту спричинення реальної шкоди суспільним відносинам;

4) при наявності реальної загрози спричинення шкоди особі, яка обороняється;

5) «1», «4».

Вирішіть кваліфікаційні задачі:

1. Нурієв, навчаючись на першому курсі інституту, мав незадовільні оцінки і пропускав заняття. Побоюючись відрахування з інституту, він вирішив заподіяти собі тілесні ушкодження, потрапити до лікарні та отримати академічну відпустку від занять в інституті. З цією метою він звернувся до свого приятеля Крачка з проханням поранити його пострілом із саморобного пістолета «самопал». Нурієв написав записку, що Крапко буде стріляти в нього за його бажанням. Крачко з близької відстані заподіяв Нурієву тяжкі тілесні ушкодження і був засуджений за ч. 1 ст. 121 КК. Нурієв у касаційній скарзі просив звільнити Крачка від кримінальної відповідальності, оскільки тілесні ушкодження були заподіяні за згодою потерпілого, тому такі дії не є злочином.

Чи підлягає скарга Нурієва задоволенню?

2. Кашовар неодноразово брав в борг гроші у Савенюка. Інколи він поводив себе агресивно, вимагаючи позичити гроші. Одного дня п'яний Кашовар прийшов до Савенюка додому. Знаючи про агресивність Кашовара, Савенюк дістав з кишені перочинний ніж і розклав його. Гість знову почав вимагати дати йому в борг, але Савенюк відмовив. Тоді Кашовар почав погрожувати розправитися з Савенюком і замахнувся молотком. Савенюк, перехопивши руку нападаючого, вдарив його ножем у живіт після чого виштовхав у коридор. Від одержаної травми брюшини Кашовар помер. Савенюка засуджено судом Центрального району м. Одеси за ст. 118 КК. У вироку суд мотивував своє рішення тим, що обраний підсудним ніж не відповідав засобу нападу.

Проаналізуйте висновок суду.

3. Фагін, Поліжаєв та Скиба у нетверезому стані поверталися з танців. Зустрівши на вулиці Владова, Бартка, Дукова і Покришева, із хуліганських спонукань почали до них чіплятися, а потім переслідувати. Вважаючи, що ці особи мають намір їх побити, Покришев і Дуков втекли, а Владов і Бартко відірвали від забору рейки, вийшли на дорогу і почали чекати на Поліжаєва та Фагіна, які до них наближалися. Останній підбіг до Бартка і вдарив його тупогранним предметом по голові, заподіявши легкі тілесні ушкодження з короткочасним розладом здоров'я. У відповідь Бартко наніс Фагіну удар по голові і вбив його. Після цього він і Владов втекли з місця події. Поліжаєв та Скиба деякий час переслідували Владова і Бартка, але через темряву вони зникли. На одній з вулиць переслідувачі зустріли Процика, і запідозривши у ньому одного з учасників зіткнення, побили, заподіявши тяжкі тілесні ушкодження.

Вирішіть питання про відповідальність вказаних осіб.

4. Шофер Савицький перевозив на машині не обладнаній холодильником м'ясо до м'ясокомбінату, розташованого на відстані 150 км. Проїхавши 8 км, на дорозі він побачив Ільченка, який був у тяжкому стані. Вирішивши надати останньому допомогу, Савицький взяв його в машину і повіз до найближчої лікарні, розташованої на відстані 80 км. Після цього на м'ясокомбінаті

встановили, що м’ясо зіпсувалось. Таким чином, були заподіяні збитки у великому розмірі.

Дайте кримінально-правову кваліфікацію діям Савицького.

Питання для самоконтролю:

1. Що визнається обставинами, які виключають крим. протиправність діяння?
2. Які є види обставин, що виключають крим. протиправність діяння?
3. Соціальна корисність (соціальна прийнятність) окремих обставин, які усувають крим. протиправність діяння.
4. Етапи кваліфікації діянь, вчинених за обставин, які усувають їх крим. протиправність.
5. Якими є підстава та ознаки необхідної оборони?
6. Якими є межі необхідної оборони і за яких умов вони визнаються перевищеними?
7. В яких випадках має місце уявна оборона і які її крим.-правові наслідки?
8. Якими є підстава та ознаки затримання особи, що вчинила крим. правопорушення?
9. Якими є підстава та ознаки крайньої необхідності?
10. Якими є підстава та ознаки виконання наказу або розпорядження як обставини, що виключають крим. протиправність діяння?
11. Якими є підстава та ознаки діяння, пов’язаного з ризиком?
12. Якими є підстава та ознаки виконання спец. завдання з попередження чи розкриття крим.-протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації?

Тема №6 «Кваліфікація діянь вчинених за обставин, що виключають їх кримінальну протиправність, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи»

Вид заняття: семінарське

Навчальні питання:

1. Поняття, види та зміст діянь, що не є кримінально протиправними.
2. Кваліфікація малозначного діяння.
3. Кваліфікація діяння, вчиненого особою, яка не є суб’єктом кримінального правопорушення.
4. Кваліфікація посткримінальної поведінки особи.

Теми рефератів та доповідей:

1. Поняття, зміст та кримінально-правове значення малозначного діяння.
2. Умови правильної кваліфікації діяння, вчиненого особою, яка не є субєктом кримінального правопорушення.

3. Поняття, зміст та види посткримінальної поведінки особи.

Питання самостійної роботи: «Кримінально-правова кваліфікація казусу (випадку)».

Питання дискусійного обговорення: «Зміст діянь, що не є кримінально протиправними».

Індивідуальне навчально-дослідне завдання:

1.Випишіть ознаки, яким повинна відповідати позитивна посткримінальна поведінка кожного виду, передбачного КК.

Назва кр. пр-ння, стаття КК	Ознаки позитивної посткримінальної поведінки (умови звільнення від кримінальної відповіадльності)	Примітка

2. Здійсніть огляд монографії: Дячук С. І. Виконання наказу чи розпорядження в кримінальному праві (основні поняття, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства). Київ: Атіка, 2001. 176 с.

Питання для самоконтролю:

1. Відсутність складу кримінального правопорушення як обставина, що виключає кримінальне провадження.
2. Кваліфікація малозначних посягань.
3. Кваліфікація діянь, вчинених особами, які не досягли віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність.
4. Окремі питання кваліфікації у зв’язку з віком особи.
5. Кваліфікація діянь, вчинених за відсутності вини.
6. Поняття випадку (казусу).
7. Кримінально-правове значення випадку.
8. Випадок і кримінально-правова кваліфікація.
9. Кваліфікуюче значення поведінки винного після закінчення злочину.
10. Загальноправове значення посткримінальної поведінки.
11. Посткримінальна поведінка, яку не враховують при кваліфікації.
12. Посткримінальна поведінка, яку враховують оцінюючи раніше вчинені діяння.
13. Посткримінальна поведінка, яка перетворює вчинене кримінального правопорушення на більш небезпечний його вид.
14. Посткримінальна поведінка, яка становить кримінальне правопорушення.
15. Позитивна посткримінальна поведінка в системі інститутів кримінального права України.
16. Поняття позитивної посткримінальної поведінки.
17. Кваліфікація при позитивній посткримінальній поведінці.
18. Умови врахування позитивної посткримінальної поведінки.

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя, здоров’я особи,

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема № 7: Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров’я особи проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

Вид заняття: семінарське, практичне

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика злочинів проти життя і здоровя особи.
2. Поняття вбивства, його об’єктивні та суб’єктивні ознаки. Види вбивств.
3. «Просте» вбивство (ч. 1 ст. 115 КК) і питання його кваліфікації.
4. Проблеми кваліфікації вбивства за обтяжуючих обставин (ч. 2 КК).
5. Відмежування вбивства від умисного тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого (ч. 2 ст. 121 КК).
6. Особливості кваліфікації вбивств за пом’якшуючих обставин (ст. ст. 116-118 КК).
7. Вбивство через необережність (ст. 119 КК). Відмежування вбивства через необережність від невинуватого спричинення смерті (казусу).
8. Загальні положення кваліфікації злочинів проти здоровя особи.
9. Кваліфікація умисних тяжких тілесних ушкоджень.
10. Кваліфікація спричинення тілесних ушкоджень з необережності.
11. Кавліфікація домашнього насильства.
12. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості.
13. Загальні питання кримінально-правової кваліфікації кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості.
14. Кримінально-правова кваліфікація зґвалтування.
15. Кримінально-правова кваліфікація сексуального насильства.
16. Кримінально-правова кваліфікація примушування до вступу в статевий зв'язок.
17. Кримінально-правова кваліфікація статевих зносини з особою, що не досягла шістнадцятирічного віку.
18. Кримінально-правова кваліфікація розбещення неповнолітніх.

Теми рефератів та доповідей:

1. Кваліфікація вбивства при помилці в особі потерпілого та при відхиленні дії (удару).
2. Особливості кваліфікації умисних тяжких тілесних ушкоджень, вчинених за пом’якшуючих обставин (привілейовані склади злочинів).
3. Кваліфікація умисного легкого тілесного ушкодження.

4. Статева свобода і статева недоторканість як родовий об’єкто злочинів проти статевоїьсвободи та статевої недоторканості.
5. Світові тенденції розвитку кримінального законодавства про відповідальність за статеві злочини.
6. Сексуальне насильство як елемент Стамбульської конвенції.
7. Практика Європейського Суду з прав людини щодо сексуальних злочинів.

Питання самостійної роботи:

1) «Кваліфікація вбивств у випадках конкуренції норм»;

2) «Кваліфікація побоїв, мордування та катування».

Опрацювати та законспектувати:

1) основні положення Постанови Пленуму верховного суду України № 5 від 30.05.2008 р. «Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи».

2) питання «Домагання дитини для сексуальних цілей (Ст. 156-1 КК)».

Питання дискусійного обговорення: «Співвідношення понять «тілесні ушкодження» та «насильство, яке не є небезпечним для життя та здоровя потерпілого».

Індивідуальне навчально-досідне завдання:

1. Підготуйте медіапрезентацію «Кримінальні правопорушення проти статевої свободи особи».
2. Підготуйте медіапрезентацію «Кримінальні правопорушення проти статевої недоторканості особи».
3. Підготуйте огляд рішень ЄСПЛ, в яких зачіпаються питання кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
4. Вкажіть ознаки, з використанням яких законодавцем сконструйовані прості види кримінальних правопорушень, передбачених розділом IV Особливої частини КК, виділіть з диспозицій ст. ст.152-156 КК терміни, які містять вказівки та такі ознаки.
5. Порахуйте, і запишіть, скільки видів кримінальних правопорушень, передбачено кожною статтею розділу IV Особливої частини КК України:

- Ст. 155 КК - простих; кваліфікованих; особливо кваліфікованих. Це завдання виконують курсанти, студенти, слухачі, прізвища яких починаються на літери А, Б, В, Г, Д, Е,Є.

- Ст. 154 КК - простих; кваліфікованих; особливо кваліфікованих. Це завдання виконують курсанти, студенти, слухачі, прізвища яких починаються на літери Ж, З, І, Ї, К, Л.

- Ст. 153 КК - простих; кваліфікованих; особливо кваліфікованих. Це завдання виконують курсанти, студенти, слухачі, прізвища яких починаються на літери М, Н, О, П, Р, С, Т.

- Ст. 152 КК - простих; кваліфікованих; особливо кваліфікованих. Це завдання виконують курсанти, студенти, слухачі, прізвища яких починаються на літери У, Ф, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, Ю, Я.

6. Запишіть 2 приклади: один - пособництва зґвалтуванню, другий - готування до розбещення неповнолітніх (складіть фабули). При цьому спочатку вкажіть формулу кваліфікації скоєного, далі - стисло викладіть фактичні обставини, які свідчать, що має місце відповідне кримінальне правопорушення.

Вирішіть кваліфікаційні задачі (для практичного заняття):

Варіант - 1

1. Н. і О., які випадково познайомилися в кафе із дев'ятнадцятирічною П., силою затягнули останню до підвалу та разом вчинили з нею насильницький статевий акт. Під час слідства було встановлено, що на момент вчинення злочину Н. виконалося сімнадцять, а О. – тринадцять років.

Кваліфікуйте дії Н. і О. Відповідь поясніть.

2. У нічному клубі Р. познайомився з Д. і запропонував провести її додому. По дорозі у безлюдному місці він раптово напав на неї, повалив на землю та, застосовуючи фізичну силу, вступив у статеві зносини. За заявою Д. проти Р, було розпочато кримінальне провадження, однак через тиждень після цього вони одружилися.

Кваліфікуйте дії Р. Відповідь поясніть.

3. Т. вступив у статеві зносини з Л., погрожуючи їй застосуванням фізичного насильства. За місяць до цього він задовольнив статеву пристрасть з О., використовуючи її безпорадний стан. Обидві жертви були повнолітніми особами та обидві звернулися із заявами до уповноважених органів щодо початку відносно Т. кримінального провадження.

Кваліфікуйте дії Т. Відповідь поясніть.

4. Ш. було запрошено відсвяткувати певну подію на корпоративній вечірці у будинку одного зі співробітників фірми, де він працював. Під час свята Ш. заманив присутню на вечірці Ж. до безлюдної кімнати та, застосовуючи фізичне насильство, вступив з нею у статеві зносини. Через кілька годин, перебуваючи у стані сильного алкогольного сп'яніння, він, погрожуючи вбивством, вступив у статеві зносини з неповнолітньою В.

Кваліфікуйте дії Ш. Відповідь поясніть.

5. Маючи певні психічні вади, Ф. протягом року вступив із п'ятьма жінками у статеві зносини із застосуванням до них фізичної сили. За день до свого затримання Ф., використовуючи безпорадний стан тринадцятирічної О.,

задовольнив з нею статеву пристрасть неприродним способом. На підставі висновку судово-медичної експертизи Ф. було визнано осудним.

Кваліфікуйте дії Ф. Відповідь поясніть.

6. К. відбув покарання за статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості. Через два тижні потому він, бажаючи вступити з Ю. у статеві зносини, пригрозив їй розправою, якщо вона буде чинити опір. Коли К. зірвав з Ю. увесь одяг, намагаючись здійснити з нею статевий акт, остання почала голосно кричати та кликати на допомогу. К. перелякався, припинив злочинні дії та зник з місця події.

Кваліфікуйте дії К. Відповідь поясніть.

7. Р., під час статевих зносин із Х., застосував до неї фізичне насильство, заподіявши їй середньої тяжкості тілесні ушкодження. Через два дні він вступив у насильницькі статеві зносини з С. і при цьому наніс їй тяжкі тілесні ушкодження, небезпечні для життя в момент їх заподіяння.

Кваліфікуйте дії Р. Відповідь поясніть.

8. Ж., перебуваючи у стані наркотичного сп'яніння, зустрів шістнадцятирічну Є. Застосовуючи фізичне насильство, він вступив з нею у статеві зносини. Внаслідок цього потерпіла заразилася гонореєю.

Кваліфікуйте дії Ж. Відповідь поясніть.

9. В., маючи на меті задовольнити статеву пристрасть неприродним способом з Н., запросив його до себе додому під виглядом вирішення проблем приватного бізнесу. Додавши клофелін у спиртні напої, В. довів Н. до безпорадного стану та задовольнив з ним свою статеву пристрасть без згоди останнього. Через деякий час В. повторно вчинив такі ж дії з Н. Коли вночі Н. прийшов до тями, він почав голосно лаятися та погрожувати негайно розповісти про дії В. правоохоронним органам та його близьким родичам. Побоюючись викриття та притягнення до кримінальної відповідальності, В. збив з ніг Н. і задушив його. Після цього В. розчленував труп Н. і по частинах виніс його на смітник.

Кваліфікуйте дії В. Відповідь поясніть.

10. Будучи ВІЛ-інфікованим і знаючи про наявність у своєму організмі цього вірусу, О. вирішив умисно заразити ним якомога більше жінок. Пізно увечері він напав у парку біля річки на Ц. і, застосовуючи фізичну силу, вступив з нею у статеві зносини. Через кілька днів він шляхом погроз вступив у статеві зносини з Я. Через кілька місяців з'ясувалося, що внаслідок цих дій Я. заразилася ВІЛ-інфекцією, а Ц. – ні.

Кваліфікуйте дії О. Відповідь поясніть.

Варіант - 2

1. Х., задля вчинення насильницького статевого акту, напав на двадцятип’ятирічну С. Для подолання опору потерпілої Х. кілька разів вдарив С., заподіявши їй умисне легке тілесне ушкодження із короткочасним розладом здоров’я. Через це посягання у С. виникло хронічне психічне захворювання.

Кваліфікуйте дії Х. Відповідь поясніть.

2. Повнолітні К. і Т. побачили у безлюдному місці тридцятирічну Ш., яка перебувала у стані алкогольного сп’яніння. Вони вирішили задовольнити з нею свою статеву пристрасть. При цьому, Т. лише тримав потерпілу, а К. безпосередньо вчинив з нею запланований злочин.

Кваліфікуйте дії К. і Т. Відповідь поясніть.

3. Директор комерційної фірми Д. неодноразово добивався інтимного зв’язку з менеджером Ц., підлеглою йому по роботі. Одного разу, він викликав її до свого кабінету та почав наполегливо вимагати її згоди на статевий зв’язок, погрожуючи у разі незгоди звільнити її з роботи за нереабілітуючими обставинами. Однак, Ц. так і не виконала вимоги Д., а через кілька днів написала заяву про звільнення зі своєї посади за власним бажанням.

Кваліфікуйте дії Д. Відповідь поясніть.

4. Г. протягом півроку вчиняв відносно своєї дев’ятирічної падчерки розпусні дії, а потім умовлянням схилив її до вступу у статеві зносини. Потерпіла через свій малолітній вік не розуміла характеру та наслідків вчинюваних з нею дій.

Кваліфікуйте дії Г. Відповідь поясніть.

5. Повнолітній І., будучи сусідом чотирнадцятирічної П., схилив останню вступити з ним у статеві зносини, на що остання погодилася. Внаслідок статевого акту із сусідом, дівчина втратила здатність до виношування плоду. Судово-медична експертиза встановила, що П. статевої зрілості не досягла.

Кваліфікуйте дії І. Відповідь поясніть.

6. М. і Р. вживали на квартирі останнього алкогольні напої. Коли дружина Р. пішла на роботу, вони роздяглися та вчинили відносно один одного дії сексуального характеру, а також задовольнили статеву пристрасть неприродним способом. Усе це відбувалося у присутності дев’ятирічної доньки Р.

Кваліфікуйте дії М. і Р. Відповідь поясніть.

7. У. в під’їзді житлового будинку, погрожуючи кастетом, вчинив гомосексуальний акт з дванадцятирічним В., після чого, застосовуючи фізичне насильство, задовольнив з ним статеву пристрасть іншим неприродним способом. Далі він узяв порожню скляну пляшку від пива та заштовхав її потерпілому в анальний отвір. Внаслідок вчинених У. дій В. були заподіяні

тяжкі тілесні ушкодження, небезпечні для життя в момент їх заподіяння, а також серйозну психічну травму.

Кваліфікуйте дії У. Відповідь поясніть.

8. Бухгалтер комерційної фірми В. неодноразово схиляв свою колегу по роботі – бухгалтера Л. вступити з ним у статевий зв'язок. У зв'язку з цим він у грубій формі запрошував її до себе додому, відсилав SMS-повідомлення по мобільному телефону з «непристойними натяками», погрожував проколоти шини в автомобілі, на якому їздила Л., тощо.

Кваліфікуйте дії В. Відповідь поясніть.

9. Шістнадцятирічний Ч. спочатку продемонстрував чотирнадцятирічній Щ. фотокартки порнографічного змісту, а потім запропонував їй вступити з ним у статевий зв'язок, на що остання дала свою згоду. На підставі судово-медичної експертизи встановлено, що Щ. не досягла статевої зрілості.

Кваліфікуйте дії Ч. Відповідь поясніть.

10. Повнолітня Т. запропонувала тринадцятирічному А. вступити з нею в статевий зв'язок, на що той дав згоду. При цьому А. розумів характер і наслідки вчинюваних з ним дій. Статеві стосунки між ними продовжувалися сім місяців. А. обіцяв Т. одружитися з нею, коли стане повнолітнім.

Кваліфікуйте дії Т. Відповідь поясніть.

Контрольні запитання:

1. Дайте характеристику злочинів проти життя особи.
2. Як визначити поняття «вбивство»? проаналізуйте об'єктивні та суб'єктивні ознаки вбивства.
3. Які є види умисних вбивств?
4. Проаналізуйте ознаки складу злочину «простого» вбивства (ч. 1 ст. 115 КК).
5. Що являє собою особлива жорстокість при умисному вбивстів (п. 4 ч. 2 ст. 115 КК)?
6. У яких випадках умисне вбивство кваліфікується за п. 6 ч. 2 ст. 115 КК як вчинене з корисливих мотивів?
7. Розкрийте зміст «хуліганських мотивів» як обтяжуючої обставини умисного вбивства (п. 7 ч. 2 ст. 115 КК).
8. Розкрийте зміст поняття «вбивство, вчинене на замовлення» (п. 11 ч. 2 ст. 115 КК). Як кваліфікувати дії замовника і виконавця вбивства?
9. Як кваліфікувати вбивство, вчинене за попередньою змовою групою осіб? У чому полягає відмінність цього виду вбивства від інших форм та видів співучасті у вбивстві?
10. Якими є особливості кваліфікації вбивств за пом'якшуючих обставин (статті 116-118 КК)?
11. Визначте правила кваліфікації вбивст за наявності конкуренції обтяжуючих і пом'якшуючих обставин.

12. Як кваліфікується вбивство при помилці в особі потерпілого та при відхиленні дії (удару)?
13. Поняття тілесних ушкоджень, їх ознаки та види.
14. Поняття тяжкого тілесного ушкодження, його ознаки.
15. Критерії визначення тілесного ушкодження тяжким.
16. Відмежування умисного тяжкого тілесного ушкодження, внаслідок якого настала смерть потерпілого, від умисного вбивства.
17. Відмежування умисного тяжкого тілесного ушкодження, внаслідок якого настала смерть потерпілого, від необережного вбивства.
18. Як кваліфікувати умисне тяжке тілесне ушкодження за обставин, що пом'якшують відповідальність?
19. Поняття середньої тяжкості тілесних ушкоджень, його ознаки та особливості кваліфікації.
20. Поняття умисного легкого тілесного ушкодження, його види.
21. Відмежування умисного легкого тілесного ушкодження від побоїв і мордувань.
22. Катування. Ознаки та особливості кваліфікації.
23. Як співвідносяться поняття «тілесні ушкодження» та «насильство, яке не є небезпечним для життя та здоровя потерпілого», а також «насильство, небезпечне для життя чи здоровя», що застосовується у різних статтях КК?
24. Розкрийте зміст статевої свободи та статевої недоторканості особи і назвіть види к.пр. проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
25. Як визначено у КК згвалтування?
26. Яким чином слід тлумачити відсутність добровільної згоди як ознаку сексуальних кримінальних правопорушень?
27. Яка криміноутворююча ознака дозволяє розмежувати зґвалтування (ст. 152 КК) та сексуальне насильство (ст. 153 КК)?
28. Як визначено в КК примушування до вступу в статевий зв'язок?
29. Як слід розуміти матеріальну та службову залежність уст. 154 КК?
30. Яким чином можуть бути вчинені розпусні дії за ст. 156 КК?

Тема № 8: Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності

Вид заняття: практичне

Навчальні питання:

1. Обєкт, предмет і система злочинів проти власності, загальні положення їх кваліфікації.
2. Кваліфікація ненасильницьких корисливих злочинів проти власності, пов'язаних з протиправним обертанням чужоггоьтмайна на користь винного чи інших осіб (ст. 185, ч. 1 ст. 186, ст. 190, ст. 191 КК).
3. Кваліфікація насильницьких корисливих злочинів проти власності, пов'язаних з протиправним обертанням чужого майна на користь винного чи інших осіб (ст. 2 ст. 186, ст. 187, ст. 189 КК).

4. Кваліфікація корисливих злочинів, не пов’язаних з обертанням чужого майна на користь винного чи інших осіб (статті 188-1, 192, 193, 198 КК).
5. Кваліфікація некорисливих злочинів проти власності (статті 194, 194-1, 195, 196, 197 КК).

Теми рефератів та доповідей:

1. Поняття і система злочинів проти власності.
2. Предмет злочинів проти власності.
3. Відмежування грабежу (ст. 186 КК) від крадіжки (ст. 185 КК).
4. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки викрадення чужого майна.

Питання самостійної роботи: «Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним щляхом (ст. 198 КК)».

Питання письмової роботи: «Вартість майна, що визнається предметом злочинів проти власності».

Індивідуальне навально-досідне завдання:

1. Проведіть розмежування таких складів кримінальних правопорушень проти власності (заповніть таблицю):

Норми про склади кр. пр-нь, які розмежовуються	Спільні ознаки таких складів кр. пр-нь	Розмежувальні ознаки (ознаки складу кр. пр-ння, за якими проводиться їх розмежування)	Зміст ознак, характерних для кожного із складів
а) ч. 2 ст. 186 КК України «Грабіж» - ст. 187КК України – «Розбій»; ст. 187 КК України - «Розбій» -- ст. 189 КК України – «Вимагання»			
б) ст. 190 КК України - «Шахрайство» - ст. 192 КК України - «Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою»			

в) ст. 189 КК України - «Вимагання» - ст. 147 КК України – «Захоплення заручників»			
г) ст. 194 КК України – «Умисне знищення або пошкодження майна» - ст. 196 КК України – «Необережне знищення або пошкодження майна».			

Вирішіть тестові завдання:

1. В якій відповіді (в яких відповідях) правильно названий момент закінчення розкрадання майна?

1) вилучення майна з відання особи, яка охороняє його;

2) коли винний має реальну можливість розпорядитися викраденим;

3) розбій закінчений з моменту заподіяння тілесних ушкоджень;

4) вимагательство закінчене з моменту застосування насильства до потерпілого;

5) заподіяння майнової, моральної чи Іншої шкоди потерпілому.

2. В якій відповіді названа одна із ознак загального поняття розкрадання майна?

1) вчинення одним із способів, названих в законі як спосіб розкрадання;

2) заподіяння майнової шкоди;

3) вчинення повнолітньою особою;

4) відсутність згоди особи, яка охороняє майно, на його вилучення;

5) мета особистої наживи.

3. Розкрадання державного або колективного майна яким способом (в якій формі) вчиняється спеціальним суб’єктом?

1) крадіжка;

2) грабіж;

3) вимагання;

4) розбій;

5) розтрата.

4. В якій відповіді (в яких відповідях) дано правильне визначення розкрадання майна шляхом крадіжки?

1) вилучення майна всупереч волі власника;

2) протиправне таємне заволодіння майном;

3) таємне викрадення майна

4) заволодіння майном, за яким не спостерігають сторонні особи;

5) таємне звернення майна на користь окремих осіб;

6) заволодіння майном за відсутності власника або уповноважених ним осіб;

7) таємне заволодіння майном з фондів

5. В якому випадку (в яких випадках) за дрібне розкрадання державного або колективного майна, вчиненого шляхом крадіжки, настає кримінальна відповідальність?

1) якщо дрібна крадіжка вчинена повторно;

2) якщо дрібна крадіжка вчинена повторно з використанням технічних засобів;

3) при вчиненні її з проникненням у приміщення чи інше сховище;

4) якщо вартість викраденого не перевищує одного неоподатковуваного мінімуму доходів громадян;

5) якщо дрібна крадіжка вчинена за попереднім зговором групою осіб;

6) в усіх вказаних вище;

7) в жодному з вказаних вище.

6. Розкрадання державного або колективного майна вчинене якими способами, не може кваліфікуватися як дрібне, незалежно від розміру викраденого?

1) крадіжка;

2) грабіж;

3) розбій;

4) вимагання;

5) шахрайство;

6) привласнення;

7) розтрата.

7. Які обставини не повинні прийматися до уваги при визначенні розміру розкрадання майна?

1) кількість викрадених предметів у натурі (вага, обсяг);

2) дефіцитність викрадених предметів;

3) вчинення розкрадання однією особою, чи групою осіб;

4) значимість викрадених предметів для народного господарства;

5) місце викрадення майна (з приміщення чи іншого сховища);

6) вартість викраденого;

7) можливість відшкодування заподіяної шкоди в натурі.

8. Вирішуючи питання про розмежування дрібного розкрадання і розкрадання у значних розмірах, крім вартості викраденого, належить враховувати:

1) кількість викрадених предметів у натурі (вага, обсяг);

2) дефіцитність викрадених предметів;

3) вчинення розкрадання однією особою, чи групою осіб

4) значимість викрадених предметів для народного господарства;

5) місце викрадення майна (з приміщення чи іншого сховища);

6) попередню поведінку винного;

7) можливість відшкодування заподіяної шкоди в натурі.

9. Які обставини приймаються до уваги при визначенні того, чи відноситься вчинене розкрадання для вчиненого у великих розмірах?

1) кількість викрадених предметів у натурі (вага, обсяг);

2) дефіцитність викрадених предметів;

3) вчинене розкрадання однією особою, чи групою осіб;

4) значимість викрадених предметів для народного господарства;

5) місце викрадення майна (з приміщення чи іншого сховища);

6) вартість викраденого;

7) можливість відшкодування заподіяної шкоди в натурі.

10. Які обставини приймаються до уваги при визначенні того, чи відноситься вчинене розкрадання до вчиненого в особливо великих розмірах?

1) значимість викрадених предметів для народного господарства;

2) місце викрадення майна (з приміщення чи іншого сховища);

3) вартість викраденого;

4) можливість відшкодування заподіяної шкоди в натурі;

5) кількість викрадених предметів у натурі (вага, обсяг);

6) дефіцитність викрадених предметів;

7) вчинене розкрадання однією особою, чи групою осіб.

11. В яких відповідях вказані правильні положення, які стосуються моменту закінчення розкрадання майна?

1) крадіжка з проникненням у приміщення чи інше сховище вважається закінченою з моменту доступу у вказане місце;

2) розкрадання є закінченим тоді, коли винний заволодів майном;

3) розбій є закінченим з моменту нападу;

4) розкрадання з охороняємої території, за загальним правилом,

вважається закінченим не раніше моменту винесення (вивезення) майна за межі охороняємої території;

5) розкрадання майна, яке може бути використане, спожите без винесення його за межі охоронюваної території, визнається закінченим з моменту отримання можливості його використати, спожити;

6) грабіж є закінченим злочином з моменту застосування насильства, що не є небезпечним для життя чи здоров’я потерпілого;

7) момент закінчення шахрайства визначається за загальним правилом встановлення моменту закінчення розкрадання.

12. В яких відповідях вказані неправильні положення, які стосуються моменту закінчення розкрадання майна?

1) розкрадання майна, яке може бути використане, спожите без винесення його за межі охоронюваної території, визнається закінченим з моменту отримання можливості його використати, спожити;

2) грабіж є закінченим злочином з моменту застосування насильства, що не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого;

3) момент закінчення шахрайства визначається за загальним правилом встановлення моменту закінчення розкрадання.

4) крадіжка з проникненням у приміщення чи інше сховище вважається закінченою з моменту доступу у вказане місце;

5) розкрадання є закінченим тоді, коли винний заволодів майном;

6) розбій є закінченим з моменту нападу;

7) розкрадання з охоронюваної території вважається закінченим не раніше моменту винесення (вивезення) майна за межі охороняємої території.

13. В диспозиції статті про розкрадання майна, вчиненого яким способом суспільне небезпечне діяння назване в кримінальному законі терміном "напад" ?

1) вимагательство;

2) грабіж без насильства;

3) насильницький грабіж;

4) розбій;

5) крадіжка з проникненням в приміщення або в інше сховище.

14. В якій відповіді дано визначення способу (форми) розкрадання майна?

1) це сукупність дій, завдяки яким викрадене майно передається третім особам за вибором розкрадача;

2) це сукупність прийомів, операцій по приховуванню вчиненного розкрадання;

3) це сукупність дій, прийомів, операцій завдяки яким відбувається вилучення майна з володіння підприємства, установи, організації, та звернення його на користь окремих осіб;

4) це вартість (розмір) викраденого майна;

5) це ознака об'єктивної сторони розкрадання, яка характеризує вчинене діяння та суспільне небезпечні наслідки і використовується при визначенні моменту закінчення розкрадання.

15. Терміном "заволодіння" в диспозиції відповідної статті КК характеризується розкрадання майна, вчиненого в такий спосіб:

1) крадіжка;

2) грабіж;

3) розбій;
4) вимагательство;
5) шахрайство;
6) привласнення;
7) розтрата.

16. Погроза заподіяти шкоду яким особам, передбачена нормою про вимагательство майна?
1) особі, у віданні якої перебуває майно;
2) керівнику підприємства, установи, організації, якій належить майно;
3) працівникам підприємства, установи, організації, якій належить майно;
4) наближеним до особи, яка відає майном чи охороняє його;
5) родичам особи, у віданні чи під охороною якої перебуває майно;
6) особі, під охороною якої перебуває майно;
7) близьким до особи, у віданні чи під охороною якої перебуває майно.

17. Погроза заподіяння якої шкоди є способом вимагательства майна?
1) розголошення відомостей, які потерпілий бажає зберегти в таємниці;
2) насильства над особою, у віданні або під охороною якої перебуває це майно;
3) насильства над адміністрацією підприємства, установи, організації, якій належить майно;
4) насильства над особами близькими до того, хто відає або охороняє це майно;
5) розголошення відомостей, які негативно характеризують діяльність юридичної особи, що є власником цього майна;
6) знищення майна, належного особі, у віданні або під охороною якої перебуває майно, що вимагається;
7) знищення майна, що перебуває у віданні чи під охороною особи, якій адресоване вимагательство.

18. В якій відповіді назване “насильство” яке охоплюється складом грабежу?
1) застосування електричного струму;
2) заподіяння легкого тілесного ушкодження, що не привело до короткочасного розладу здоров’я або короткочасної втрати працездатності;
3) заподіяння середньої тяжкості тілесного ушкодження
4) нанесення побоїв;
5) насильство, що носило характер мордування;
6) задушення шиї, що не призвело до втрати свідомості потерпілим;
7) заподіяння легкого тілесного ушкодження, що спричинило короткочасний розлад здоров’я або короткочасну втрат, працездатності.

19. Що є предметом злочину “Вимагательство чужого майна”?
1) послуги майнового характеру;

2) державне майно;
3) вчинення дій майнового характеру;
4) колективне майно;
5) право на майно;
6) інформація, що становить комерційну таємницю;
7) ділова репутація власника майна.

20. В яких відповідях вказані способи розкрадання предметом якого є майно, яке ввірене винному чи було в його віданні”?
1) крадіжка вчинена на підприємстві, де працює винний;
2) шахрайство;
3) привласнення;
4) розтрата;
5) розкрадання шляхом зловживання посадовим становищем;
6) розбій;
7) вимагательство.

21. В якій відповіді (в яких відповідях) названі ознаки розкрадання майна шляхом вимагательства?
1) погроза насильством над особою у віданні або під охороною якої перебуває майно;
2) розтрата майна;
3) обман;
4) зловживання довір’ям;
5) самоуправство;
6) попередній зговір групи осіб;
7) привласнення.

22. В якій відповіді (в яких відповідях) названі ознаки об’єктивної сторони розкрадання майна шляхом грабежу?
1) погроза насильством над близькими особи у віданні або під охороною якої перебуває майно;
2) розголошення відомостей, які ганьблять особу, у віданні чи під охороною якої перебуває майно;
3) насильство, що є небезпечним для життя або здоров’я;
4) розтрата;
5) обман;
6) відкрите викрадення;
7) самоуправство.

23. В якій відповіді (в яких відповідях) названі способи розкрадання майна шляхом шахрайства?
1) погроза;
2) насильство, що не є небезпечним для життя або здоров’я потерпілого;
3) розтрата майна;

4) обман;
5) зловживання довір’ям;
6) самоуправство;
7) вимагательство.

24. В якій відповіді названий спосіб (названі способи) розкрадання майна шляхом вимагательства?
1) погроза насильством над особою у віданні або під охороною якої перебуває майно;
2) розтрата майна;
3) обман;
4) зловживання довір’ям;
5) самоуправство;
6) попередній зговір групи осіб;
7) напад.

25. В якій відповіді названі ознаки об’єктивної сторони розкрадання майна шляхом розбою?
1) погроза насильством над близькими особи у віданні або під охороною якої перебуває майно;
2) напад;
3) насильство, що є небезпечним для життя або здоров’я;
4) розтрата;
5) обман;
6) відкрите викрадення;
7) самоуправство.

26. В якій відповіді (яких відповідях) названі способи розкрадання, для характеристики яких в диспозиціях відповідних статей КК використовується термін “викрадання”?
1) крадіжка;
2) грабіж;
3) розбій;
4) вимагательство;
5) привласнення;
6) розтрата;
7) шахрайство.

27. Як особу, якій адресована погроза при розбої в диспозиції відповідної кримінально-правової норми названо:
1) потерпілого;
2) спеціального суб’єкта;
3) особу у віданні або під охороною якої перебуває майно;
4) осіб близьких особі, у віданні або під охороною якої перебуває майно;
5) особу, яка зазнала нападу;

6) особу, що перебуває в небезпечному для життя становищі;

7) потерпілого, якого винний сам поставив у небезпечне для життя становище;

8) особу, яка переслідує корисливу мету;

9) особу, яка є власником майна.

28. В якій відповіді (яких відповідях) вказані особи, насильство над якими, передбачено в диспозиції відповідної статті КК як ознака розкрадання майна шляхом грабежу?

1) потерпілий;

2) спеціальний суб'єкт;

3) особа у віданні або під охороною якої перебуває майно;

4) особи близькі особі, у віданні або під охороною якої перебуває майно;

5) особа, яка зазнала нападу;

6) особа, що перебуває в небезпечному для життя становищі;

7) потерпілий, якого винний сам поставив у небезпечне для життя становище;

8) особа, яка переслідує корисливу мету;

9) особа, яка виступає власником майна.

29. Адресатом погрози при розкраданні майна шляхом вимагательства в диспозиції відповідної кримінально-правової норми названі:

1) потерпілий;

2) особа, яка зазнала нападу;

3) особа у віданні або під охороною якої перебуває майно;

4) особа, яка є власником майна;

5) спеціальний суб'єкт;

6) особа, що перебуває в небезпечному для життя становищі;

7) потерпілий, якого винний сам поставив у небезпечне для життя становище;

8) особа, яка переслідує корисливу мету;

9) особи близькі особі, у віданні або під охороною якої перебуває майно.

30. Заподіяння якого насильства охоплюється кваліфікованим складом грабежу?

1) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 6 днів;

2) яке потягло стійку втрату працездатності в розмірі 15%;

3) яке потягло стійку втрату працездатності в розмірі 5%;

4) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 7 днів;

5) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 21 день,

6) яке виразилося в нанесенні побоїв;

7) яке виразилося в скиданні на ходу з поїзда;

8) яке виразилося в зв'язуванні;

9) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 36 днів.

31. Заподіяння якого насильства охоплюється простим та кваліфікованим складом розбою?

1) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 6 днів;
2) яке потягло стійку втрату працездатності в розмірі 15%;
3) яке потягло стійку втрату працездатності в розмірі 5%;
4) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 7 днів;
5) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 21 день;
6) яке виразилося в нанесенні побоїв;
7) яке виразилося в скиданні на ходу з поїзда;
8) яке виразилося в зв'язуванні;
9) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 36 днів.

32. Заподіяння якого насильства не охоплюється простим і кваліфікованим складом грабежу?

1) яке виразилося в ударі ломом по голові;
2) яке виразилося в позбавленні волі, вчиненим способом, небезпечним для життя або здоров'я потерпілого;
3) яке виразилося в застосуванні больового прийому;
4) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 5 днів;
5) яке потягло стінку втрату працездатності в розмірі 10%;
6) яке потягло стійку втрату працездатності в розмірі 5%;
7) яке потягло розлад здоров'я тривалістю 14 днів;
8) яке потягло моральні переживання;
9) яке виразилося в нанесенні побоїв.

Вирішіть кваліфікаційні задачі:

1.Двічі засуджений за крадіжку С., заліз вночі на горище магазину, розібрав димохід і проник у приміщення. Там він взяв господарську сумку, поклав туди 13 годинників і 12 пар туфель. Загальна вартість вкраденого склала 7650 грн. Вилізаючи з магазину, він був затриманий.

Дайте правову оцінку діям С.

2.Робітник Л., працюючи на ткацькій фабриці, заховав під одяг дорогу тканину. Це помітив бригадир С. і запропонував Л. покласти тканину на місце. Погрожуючи С. насильством, Л. намагався втекти з території фабрики, але був затриманий на контрольно-пропускному пункті.

Кваліфікуйте дії Л.

3.Заступник директора ресторану Ф., раніше засуджений за викрадення чужого майна, займався закупівлею продуктів для ресторану. Купуючи їх за однією ціною, Ф. зазначав у закупівельних актах вищу ціну, а різницю брав собі – всього 12 тис. грн.

Як необхідно кваліфікувати дії Ф.?

4.Обіцяючи допомогти окремим пасажирам у придбанні залізничних квитків, Г. одержувала від них гроші, після чого зникала. Одного разу Г. прийшла на вокзал, взявши з собою валізу, наповнену ганчірками. Познайомившись з пасажиркою І., вона під приводом перевірки своєї черги до каси попросила ту доглянути за її валізою. Коли вона повернулася, І. звернулась до неї з таким самим проханням. Як тільки І. відійшла, Г. взяла її валізу і поїхала додому.

Як необхідно кваліфікувати дії Г.?

5.Т. і Б. зупинили на вулиці неповнолітніх Д. та Н. Спочатку вони звернулись до Д. з вимогою дати гроші. Коли Д. відповів, що у нього грошей немає, вони побили та обшукали його і відпустили лише після того, як Д. пообіцяв принести гроші. Т. і Б. зажадали грошей також від Н., заявивши, що коли той не хоче бути побитим, як Д., то має принести гроші. Н. випросив у матері 20 грн і приніс Т. та Б.

Яким чином необхідно кваліфікувати дії Т. та Б.?

6.Помітивши, що на індивідуальних городах робітників і службовців пасеться худоба, С. і К. почали її виганяти прицільними пострілами з рушниць, внаслідок чого вбили і поранили 5 тварин, які належали окремим громадянам. Ці події відбувалися за околицею села, коли на городах людей не було.

Надайте правову оцінку вчиненому.

7.З., отримуючи зарплату, побачив, що касир помилився і передав йому зайві 200 грн, але промовчав.

Кваліфікуйте дії З.

8.Ч. і Б. відвідали пенсіонера Г., представившись йому співробітниками благодійної організації, за дорученням якої вони надають допомогу літнім громадянам. Певний час вони допомагали Г. у веденні хатнього господарства, здійснювали дрібні побутові послуги. Одного разу Г. попросив Ч. і Б. придбати картоплю для запасу на зиму, передавши їм для цього 420 грн. Отримані гроші Ч. і Б. розділили між собою й привласнили.

Як кваліфікувати вчинене?

Розкрийте зміст кваліфікуючої ознаки «завдання значної шкоди потерпілому». Чи може вона застосовуватися в цьому випадку?

9.Робітник металургійного комбінату С. і машиніст тепловоза цього ж підприємства Г. вивчили порядок зберігання, завантаження й вивезення з території комбінату феромарганцю з метою заволодіння ним. До своїх злочинних дій вони залучили начальника зміни відомчої охорони В., бригадира К. і водія О. 17 червня 2012 року з дозволу В., Г. вивіз з території підприємства дві платформи, завантажені 16-ма тоннами феромарганцю. Метал було перевантажено С. і Г. з використанням крана у вантажний автомобіль, яким керував О. 21 липня 2012 року аналогічним чином Г. і С. вивезли 10 тонн

феромарганцю. Бригадир К. оформляв документи на списання феромарганцю. Всього з території металургійного комбінату було вивезено металу вартістю 38 тис. грн.

Визначте відповідальність зазначених осіб. Детально проаналізуйте зміст кваліфікуючих ознак «організована група» та «попередня змова групою осіб».

10.Л. і П. звернулися до О-кого, який не мав певного місця проживання, але зберіг свій паспорт. Вони запропонували йому оформити у банку на своє ім'я кредит на придбання побутової техніки. Для цього у М-ка, який мав документи й печатку фірми «Райдуга» (фірма не працювала), Л. і П. придбали за 20 грн довідку, в якій було зазначено, що О-кий є працівником фірми із заробітною платою у 700 грн. Використавши ці документи, О-кий за вказівкою Л. й П. в магазинах побутової техніки «Експрес» і «Комбі» придбав у кредит телевізор «Панасонік» вартістю 1600 грн, пральну машину «Індезіт» вартістю 2700 грн і холодильник «Арістон» вартістю 3000 грн. Придбану таким чином техніку Л. і П. перевезли до квартири Л., а згодом продали на ринку. О-кий отримав від них 100 грн.

Дайте кримінально-правову оцінку діям цих осіб.

Контрольні запитання:

1. Що становить систему кр. пр-нь проти власності?
2. Що є предметом кр. пр-нь проти власності?
3. За якими ознаками предмету кр. пр-нь слід проводити розмежування злочину проти власності і злочинів проти довкілля, громадської безпеки, громадського порядку і моральності?
4. Які є відмінності між об'єктом і предметом кр. пр-нь проти власності?
5. Які злочини належать до групи корисливих, пов'язаних із незаконним обертанням чужого майна? Їх ознаки.
6. Які кр. пр-ння проти власності належать до некорисливих?
7. Яка мета є обов'язковою для крадіжки та грабежу?
8. Чим відрізняється грабіж від крадіжки?
9. Які обов'язкові ознаки розбрю?
10. Як відмежовується розбій від насильницького грабежу? Момент закінчення розбою?
11. Вимагання, його об'єктивні та суб'єктивні ознаки.
12. Як відмежовується вимагання від насильницького грабежу та розбою?
13. За якими ознаками розмежовується привласнення та розтрата майна?
14. Що таке шахрайство? Які способи шахрайства передбачені в законі?
15. Хто є суб'єктом привласнення, розтрати та заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем?
16. Які корисливі кр. пр-ння проти власності належать до кр. пр-нь, не пов'язаних з обертанням чужого майна? Учому полягає їх специфіка?
17. Чим відрізняється заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою від шахрайства?

18. Які об’єктивні та суб’єктивні ознаки є обов’язковими для привласнення особою знайденого або чужого манйна, що впадково оинилося у неї? Як відмежовується цей злочин від крадіжки?
19. Що є предметом придбання або збуту майна, завідомо одержаного злочинним шляхом? Яка суб’єктивна сторона цього кр. пр-нння?
20. Які кр. пр-нь проти власності належать до групи некорисливих кр. пр-нь? У чому полягає специфіка їх об’єктивної та суб’єктивної сторін?

Тема № 9: Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадської безпеки та проти правосуддя

Вид заняття: практичне

Навчальні питання:

1. Поняття та види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.
2. Кваліфкація крим. правопорушень проти безпеки від соціальних джерел загальнопідвищеної небезпеки (створення та діяльність злочинних об’єднань: злочинної організації, банди, не передбачених законами України воєнізованих або збройних формувань, діяльність, що з ними пов’язана, а також терористична діяльність) — ст. ст. 255-257, 258, 258-1–258-5, 260 КК;
3. Кваліфкація крим. правопорушень проти інформаційно-психологічної безпеки (від інформаційної зброї) — ст. ст. 259, 266 КК;
4. Кваліфкація крим. правопорушень проти безпеки деяких об’єктів — ст. ст. 261, 270-1КК;
5. Кваліфкація крим. правопорушень проти безпеки від незаконного поводження зі зброєю та ін. предметами, що становлять загальнопідвищену небезпеку для оточення — ст. ст. 262–263-1, 265, 265-1, 267-269 КК;
6. Кваліфкація крим. правопорушень проти безпеки від порушення правил поводження зі зброєю або ін. предметами, що становлять загальнопідвищену небезпеку для оточення — ст. ст. 264, 267 КК;
7. Кваліфкація крим. правопорушень проти радіаційної безпеки — ст. 267-1 КК; 7) крим. правопорушення проти пожежної безпеки — ст. 270 КК.
8. Поняття, ознаки та види кримінальних правопорушень проти правосуддя.
9. Кваліфікація кримінальних правопорушень, які посягають на відносини, що забезпечують реалізацію конституційних принципів правосуддя і належне виконання особами, що його здійснюють, своїх професійних (службових) обов’язків.
10. Кваліфікація кримінальних правопорушень, які посягають на відносини, що забезпечують здійснення правосуддя шляхом захисту життя, здоров’я, власності та особистої безпеки осіб, які здійснюють чи беруть участь у здійсненні правосуддя.

11. Кваліфікація кримінальних правопорушень, які посягають на відносини, що забезпечують одержання достовірних доказів та іншої інформації, необхідної для здійснення правосуддя.
12. Кваліфікація кримінальних правопорушень, які посягають на відносини, що забезпечують реалізацію права особи на захист та належне представництво її інтересів при здійсненні правосуддя.
13. Кваліфікація кримінальних правопорушень, які посягають на відносини, що забезпечують належне виконання рішень суду та інших органів, які сприяють здійсненню правосуддя.

Теми рефератів та доповідей:

1. Кримінально-правова кваліфікація сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності (ст. 256 КК).
2. Кваліфікація незаконного поводження з радіоактивними матеріалами (ст. 265 КК).
3. Особливості кваліфікації невиконання судового рішення за наявності кваліфікуючих ознак.
4. Розмежування та кваліфікація кр. пр-нь, передбачених ч. 1 ст. 376 КК «Втручання в діяльні сит судових оргнаів» та ч. 1 ст. 377 КК «погроза або насильство щодо судді чи присяжного».
5. Особливості кваліфікації втручання у діяльність судових органів за наявності кваліффікауючих ознак.
6. Кваліфікаця невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників (ст. 390-1 КК).

Питання самостійної роботи: 1) «Кваліфікація викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем (ст. 262 КК)»; 2) «Кваліфікація незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК)». 3) «Кваліфікація незаконного втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду (ст. 376-1 КК)»; 4) «Кваліфікація розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування (ст. 387 КК)».

Індивідуальні навчально-дослідні завдання:

1. Злочинна організація – це організація, створена з метою ... (вкажіть таку мету, визначену в КК).

2. Не підлягають звільненню від кримінальної відповідальності за вчинення злочину „Створення злочинної організації” на підставі норми Особливої частини КК (в зв’язку з позитивною посткримінальною поведінкою) такі особи:

- організатор злочинної організації;
- _____

3. Не підлягають звільненню від кримінальної відповідальності за вчинення злочину „Створення злочинної організації” на підставі норми Особливої частини КК (в зв’язку з позитивною пост кримінальною поведінкою) такі особи:

- _____
- керівник злочинної організації.

4. Вкажіть вид злочинної організації, обов’язковою ознакою якої є озброєність.

5. Назвіть злочин, визначення якого наведене далі: ..., тобто застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, які створювали небезпеку для життя чи здоров’я людини або заподіяння значної майнової шкоди чи настання інших тяжких наслідків, якщо такі дії були вчинені з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, або з метою впливу на прийняття рішень чи вчинення або невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об’єднаннями громадян, юридичними особами, або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного...”

6. Проведіть розмежування таких кр. пр-нь:

Кр. пр-нння, які розмежовуються	Спільні ознаки таких кр. пр-нь	Розмежувальні ознаки (ознаки складу кр. пр-ння, за якими проводиться їх розмежування)	Зміст ознак, характерних для кожного із кр. пр-нь
Терористичний акт – ч.1 ст.258 КК і Диверсія – ст.113 КК.			
Бандитизм – ст.257 КК і Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань – ч.4 ст.260 КК.			
Терористичний акт – ч.1 ст.258 КК і Напад на об’єкти на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку			

для оточення – ст.261 КК.			
Бандитизм – ст.257 КК і Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем – ст.262 КК і Незаконне поводження з зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами – ст.263 КК.			
Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань ч.2 і ч.4 ст.260 КК і Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем ст.262 КК та Незаконне поводження з зброєю,			

бойовими припасами або вибуховими речовинами ст.263 КК.			

Проведіть розмежування таких кримінальних правопорушень (заповніть таблицю):

Кр. пр-нння, які розмежовуються	Спільні ознаки таких кр. пр-нь	Розмежувальні ознаки (ознаки складу кр. пр-ння, за якими проводиться їх розмежування)	Зміст ознак, характерних для кожного із кр. пр-нь
Перевищення влади або службових повноважень – ст.365 КК і Завідомо незаконні затримання, привід або арешт – ст. 371 КК.			
Перевищення влади або службових повноважень – ст.365 КК і Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності – ст.372 КК.			
Перевищення влади або службових повноважень – ст.365 КК і Примушування давати показання – ст.373 КК.			
Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі – ст.390 КК і			

Втеча з міс ця позбавлення волі або з-під варти – ст.393 КК.			
Приховування злочину – ст.396 КК і Завідомо неправдиве показання – ст.384 КК.			
Приховування злочину – ст.396 КК і Приховування майна – ст.388 КК.			
Приховування злочину – ст.396 КК і Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину – ст.383 КК.			

Вирішення тестових завдань:

1. З об'єктивної сторони склад злочину, передбачений ст. 371 КК України «Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою», проявляється у незаконному:

а) затриманні;

б) приводі;

в) домашньому арешті;

г) триманні під вартою;

д) всі відповіді є правильними.

2. Кваліфікованими видами складу злочину, передбаченого ст. 372 КК України «Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності слідчим, прокурором чи іншою уповноваженою на те законом особою», є його вчинення у поєднанні з:

а) обвинуваченням у вчиненні середньої тяжкості чи тяжкого злочину;

б) обвинуваченням у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину;

в) спричиненням тяжких наслідків;

г) штучним створенням доказів обвинувачення або іншою фальсифікацією;

д) корисливими чи іншими особистими інтересами.

3. Суб'єктом злочину, передбаченого ст. 373 КК України «Примушування давати показання», може виступати:

а) начальник органу досудового розслідування;

б) працівника підрозділу, який здійснює оперативно-розшукову діяльність;

в) слідчий;

г) прокурор;

ґ) всі відповіді є правильними.

4. Потерпілими від злочину, передбаченого ст. 374 КК України «Порушення права на захист», можуть виступати:

а) особа, якій оголошено за підозрою у вчиненні злочину;

б) особа, щодо якої слідчим винесено постанову про притягнення її як обвинуваченого;

в) всі відповіді є правильними.

5. Кваліфікованими видами складу злочину, передбаченого ст. 375 КК «Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови» є дії:

а) що спричинили тяжкі наслідки;

б) вчинені з корисливих мотивів;

в) вчинені в інших особистих інтересах;

г) вчинені з метою перешкоджання законній професійній діяльності журналіста;

ґ) всі відповіді є правильними.

6. Об’єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст. 377 КК України «Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного», полягає у:

а) погрозі вбивством, насильством або знищенням чи пошкодженням майна;

б) побоїв, легких або середньої тяжкості тілесних ушкоджень;

в) умисному заподіянні тяжких тілесних ушкоджень;

г) всі відповіді є правильними.

7. Потерпілими від злочину, передбаченого ст. 379 КК України «Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя», можуть бути:

а) суддя вищого спеціалізованого суду;

б) суддя Верховного Суду України;

в) Голова Верховного Суду України;

г) суддя Конституційного Суду України;

д) Голова Конституційного Суду України;

е) народний засідатель;

є) присяжний;

ж) близькі родичі зазначених осіб;

з) всі відповіді є правильними.

8. Суб’єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст. 380 КК України «Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист», характеризується:

а) умисною формою вини;

б) умисною формою вини до діяння і необережною – до наслідків;

в) необережною формою вини у вигляді злочинної самовпевненості або злочинної недбалості;

9. Суб’єктом злочину, передбаченого ч.1 ст. 387 КК України «Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування», можуть бути:

а) свідок;

б) потерпілий;

в) перекладач;

г) слідчий;

д) оперативний працівник правоохоронного органу;

е) понятий;

є) захисник;

ж) всі відповіді є правильними.

10. З об’єктивної сторони злочин, передбачений ст. 392 КК України «Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань», може проявитися через:

а) тероризування у установах виконання покарань засуджених;

б) організація з метою тероризування у установах виконання покарань засуджених організованої групи або активна участь у такій групі;

в) всі відповіді є правильними.

Вирішення кваліфікаційних задач:

Варіант - 1

1. Відповідно до положень КПК України підозрюваний Т. запросив захисника (адвоката А., відомості про якого внесено до Єдиного реєстру адвокатів України) захищати його від обвинувачення. Слідчий У., порушуючи вимоги КПК України, відмовив А. у виконанні його обов’язків, не зважаючи на те що адвокат підтвердив свої повноваження захисника на участь у кримінальному провадженні. Свою поведінку слідчий У. пояснив підозрюваному Т. тим, що той запросив не того адвоката.

Кваліфікуйте дії слідчого У. Відповідь посніть.

2. А. спалив автомобіль судді К., бажаючи помститися за діяльність, пов’язану із здійсненням правосуддя. Це викликало у судді К. почуття сильного неспокою та тривоги, що перешкодило якісно виконувати його обов’язки, пов’язані з відправленням правосуддя та призвело до порушення нормальної роботи суду.

Кваліфікуйте дії А. Відповідь поясніть.

3. Слідчий О., намагаючись при допиті отримати показання від підозрюваного Г., застосував до нього незаконні дії – погрожував застосувати насильство до допитуваного та близьких йому осіб.

Кваліфікуйте дії слідчого О. Відповідь поясніть.

4. Обвинувачений В., до якого не застосовувався запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, зустрівши в пивному барі суддю Р., що розглядав матеріали кримінального провадження за обвинуваченням В. у вчиненні злочину, вимагав від останнього, погрожуючи вбивством, винесення неправосудного рішення. Після виходу з бару на підтвердження серйозності своїх намірів В. наніс судді Р. легкі тілесні ушкодження.

Кваліфікуйте дії В. Відповідь поясніть.

5. Я., будучи адвокатом та виступаючи захисником у кримінальному провадженні за підозрою Т., Ш. і В. у вчиненні злочину, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України, домовився зі своєю знайомою Б., яка працювала секретарем судового засідання одного із місцевих судів, що остання, використовуючи автоматизовану систему документообігу суду – комп'ютерну програму «Д-3», буде несанкціоновано перехоплювати, ознайомлюватися та копіювати інформацію, яка зберігається та обробляється у вказаній автоматизованій системі, становить таємницю досудового розслідування та стосується ухвал слідчих суддів цього суду про надання дозволу на проведення слідчих дій на підприємствах, засновниками яких виступають Т., Ш. і В. Після отримання від Б. роздрукованих копій електронних проектів ухвал, Я. за грошову винагороду передавав їх Т., Ш. і В. Частину вказаної винагороди Я. передавав своїй знайомій Б.

Кваліфікуйте дії винних осіб. Відповідь поясніть.

6. До службової особи правоохоронного органу Д. звернувся суддя Л. з проханням вжити заходів для забезпечення його безпеки. У заяві було вказано, що причиною звернення є те, що він бере участь у розгляді кримінального провадження та йому неодноразово погрожували вбивством. На Д. особисто було покладено функцію забезпечення безпеки судді Л. Через деякий час судді Л., у зв'язку із розглядом ним кримінального провадження, було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження, що спричинили смерть потерпілого. Під час розслідування з'ясувалось, що Д. ніяких заходів безпеки щодо судді Л. не вживав.

Кваліфікуйте дії Д. Відповідь поясніть.

7. До начальника варти К. надійшло судове рішення про звільнення обвинуваченого з-під варти відповідно до положень КПК України, в якому вказувалось, що обвинувачений, який перебуває під вартою, звільняється з-під варти в залі судового засідання. К. умисно не виконав дане рішення.

Кваліфікуйте дії К. Відповідь поясніть.

8. Службова особа правоохоронного органу А., здійснюючи заходи безпеки щодо В., взятого під захист, у розмові з Н., в присутності інших осіб, розповів про місце перебування В., а також маршрут його пересування. В результаті розголошення відомостей про заходи безпеки В. було вбито.

Кваліфікуйте дії А. Відповідь поясність.

9. Ф. надіслав до прокуратури завідомо неправдиве повідомлення про те, що Р. вчинив вбивство З., який в той час знаходився за кордоном. З цього приводу було розпочато досудове розслідування.

Кваліфікуйте дії Ф. Відповідь поясніть.

10. Під час допиту у кримінальному провадженні свідок П. без поважних причин відмовився давати показання, які не стосувалися його самого, членів його сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначене законом.

Кваліфікуйте дії П. Відповідь поясніть.

Варіант - 2

1. Будучи попередженим в установленому законом порядку про обов'язок не розголошувати дані досудового слідства, захисник Ж. без дозволу прокурора та слідчого, бажаючи перешкодити слідству, в прямому ефірі телеканалу розголосив відомості, що становлять таємницю досудового розслідування. Вказані відомості стали відомі Ж. у зв'язку із участю як захисника у кримінальному провадженні.

Кваліфікуйте дії Ж. Відповідь поясніть.

2. За клопотанням слідчого Я., під час досудового розслідування за фактом вчинення М. злочину, передбаченого ч. 2 ст. 248 КК України, ухвалою слідчого судді місцевого суду К. накладено арешт на автомобіль М., що використовувався останнім в якості засобу полювання. Після накладення арешту на автомобіль, слідчий Я. передав його Ч. на відповідальне зберігання під розписку. Обвинувальним вироком суду М. було визнано винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 248 КК України, а автомобіль, що ним використовувався в якості засобу полювання конфіскований у дохід 90 держави. Виконуючи обвинувальний вирок суду, який набрав законної сили, державний виконавець С. звернувся до Ч. з проханням видати автомобіль, але той відмовився це зробити, повідомивши що не знає де він знаходиться.

Кваліфікуйте дії винних осіб. Відповідь поясніть.

3. Переслідуючи мету ухилитись від відбування покарання, засуджений до обмеження волі Є., якому було дозволено короткочасний виїзд, після закінчення строку виїзду не повернувся до місця відбування покарання.

Кваліфікуйте дії Є. Відповідь поясніть.

4. Відбуваючи покарання у кримінально-виконавчій установі, засуджений до позбавлення волі В. створив організовану групу, яка тероризувала засуджених.

Кваліфікуйте дії В. Відповідь поясніть.

5. Суд прийняв рішення про застосування до Д. примусового лікування (ст. 96 КК України), але дорогою до спеціалізованого лікувального закладу він вчинив втечу.

Кваліфікуйте дії Д. Відповідь поясніть.

6. М, з метою залякування потерпілого та інших осіб, а також у зв'язку з діяльністю С., пов'язаною з наданням правової допомоги та участю як захисника у кримінальному проваджені, наніс захиснику тяжкі тілесні ушкодження.

Кваліфікуйте дії М. Відповідь поясніть.

7. А. вчинив замах на вбивство захисника О. Причиною замаху була діяльність останнього щодо надання правової допомоги та участь його як захисника у кримінальному провадженні.

Кваліфікуйте дії А. Відповідь поясніть.

8. З метою приховати злочин, вчинений Ч., громадянин З. дав завідомо неправдиві показання в якості свідка.

Кваліфікуйте дії З. відповідь поясніть.

9. До батька С. звернувся його син Д., який повідомив що вчинив умисне вбивство особи. С. надав сину сховище та знищив сліди злочину.

Кваліфікуйте дії С. Відповідь поясніть.

10. П., використовуючи своє службове становище, дав вказівку судді Ф. винести неправосудне рішення на користь свого друга А.

Кваліфікуйте дії П. Відповідь поясніть.

Вирішення кваліфікаційних задач:

1.М. і Б., які ніде не працювали, домовились про спільне вчинення нападів на відділення ощадного банку. З цією метою М. купив собі мисливську рушницю, з якої виготовив обріз, а Б. придбав фінського ножа. Вони розробили конспіративні способи зв'язку між собою, склали план дій для нападу на низку відділень. Жодного нападу М. і Б. не вчинили, оскільки були затримані, обріз і фінський ніж у них було вилучено.

Дайте кримінально-правову оцінку дій М. та Б.

Чи зміниться кваліфікація, якщо М. та Б. добровільно відмовились від вчинення нападів.

2.С., що мешкав недалеко від школи, побачивши у вікно, що двоє незнайомих щось ховають у вентиляційний отвір шкільного фундаменту, швидко зателефонував до райвідділу поліції і сповістив, що невідомі замінували школу. При цьому він відмовився назвати себе, боячись помсти з боку «терористів». Через деякий час всі, хто перебував у школі, були евакуйовані. Пошуки вибухівки нічого не дали.

Кваліфікуйте дії С.

3.Бажаючи розбагатіти, працівник гірничо-збагачувального комбінату Г., який випускав збройовий плутоній, під час роботи взяв з камери 30 г радіоактивної речовини, яку запакував у спеціальний футляр з нержавіючої сталі, перевірив на радіоактивність і відніс додому, де зберігав три місяці. За висновками радіологічної експертизи, такої кількості продукту було достатньо, щоб забруднити понад санітарні норми 29000 куб. м повітря.

Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4.Х. разом з Г., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, вчинили в жіночому гуртожитку бешкет. Прибулому працівникові поліції А. вони чинили опір, побили його та забрали пістолет. Х., який забрав пістолет собі, зберігав його вдома у шухляді письмового столу і не закривав на ключ. 10-річний син Х., щоб похвастатись перед однолітками, взяв з шухляди пістолет. Всі почали його розглядати. Стався постріл, яким було заподіяно тяжке тілесне ушкодження неповнолітньому О.

Проаналізуйте та надайте правову оцінку вчиненого.

5.В. виготовив вибуховий пристрій, який вмонтував у коробку, запакував і бандероллю відправив на адресу свого недруга С. Одержавши в супроводі двох своїх товаришів у поштовому відділенні бандероль, С. на одному з її боків помітив вусик. Не відкриваючи бандеролі, він здав її в міліцію. Вибуховий пристрій було знешкоджено.

Як необхідно кваліфікувати дії В.?

6.18 липня 2012 року мешканці м. Харків С. і А. виїхали в один з районів Харківської області, на території якого в період 1941−1942 років точилися сильні бої. Використовуючи саморобний металошукач та різний шанцевий інструмент, на території лісового господарства вони вилучили з землі 123 набої до стрілецької зброї калібру 7,62 та 9 мм, два пістолети «ТТ», пістолет «Вальтер», ствол кулемета «МГ-42», три багнети, елементи військового спорядження. Ці предмети С. та А. було перевезено до м. Харків у квартиру А. 23 вересня 2012 року один із пістолетів «ТТ» вони передали С-ву, який за винагороду у 2000 грн відновив та виготовив деякі деталі ударно-спускового механізму. 11.10.2013 р. один з пістолетів «ТТ» і пістолет «Вальтер» А. було продано за 430 доларів США Д. Один багнет С. подарував братові.

Вирішіть питання про кримінально-правову оцінку діянь зазначених осіб.

7.15-річний учень загальноосвітньої школи № 3 м. Єнакієве Р. та 16-річний учень ПТУ Ч., бажаючи зірвати заняття у школі, по черзі зателефонували в приймальню директора цієї школи й повідомили, що в приміщенні школи закладено потужний вибуховий пристрій, який буде приведено в дію о 12.00 год. Внаслідок цього учні і працівники школи були евакуйовані з приміщення

школи, скасовано заняття, а приміщення школи протягом двох годин оглядалося співробітниками вибухотехнічної служби МВС.

Кваліфікуйте вчинене.

8.Під час обшуку у салоні автомобіля, яким керував Х., працівники дорожньої поліції вилучили гвинтівку ТОЗ-8 і три мисливські рушниці. Документів, які надавали б дозвіл на володіння цими предметами, Х. не мав.

Визначте відповідальність Х.

9.Не маючи дозволу на придбання й носіння газової зброї, Б. придбав у Ю. газовий револьвер «Пітон». На замовлення Б. у приміщенні станції технічного обслуговування автомобілів слюсар Ф. пристосував газовий револьвер, який належав Б., для пострілів набоями калібру 5,6 мм, за що отримав від нього 150 доларів США. Перероблений револьвер Б. возив у власному автомобілі у схованці, яку обладнав під сидінням водія. Під час обшуку на робочому місці Ф. було знайдено пістолет «Вальтер» та чотири набої калібру 7,62 мм, мисливську гладкоствольну рушницю, на зберігання якої він не мав дозволу.

Кваліфікуйте дії Ю., Б., Ф. Чи впливає на кваліфікацію те, що пістолет «Вальтер» виявився непридатним для стрільби?

10.Студентка К., яка проживала у гуртожитку, придбала на ринку кип’ятильник іноземного виробництва. Вирішивши перевірити, чи працює пристрій, вона увімкнула його й доторкнулася рукою до нагрівальної спіралі. З причини несправності корпусу кип’ятильника відбулося коротке замикання. К. була травмована електрострумом і впала на підлогу, продовжуючи тримати кип’ятильника. Електричні запобіжники на поверсі не спрацювали і відключення напруги не відбулося, оскільки плавкі вставки у запобіжниках хтось зі студентів замінив мідним дротом, про що було відомо коменданту гуртожитку П. Від враження електрострумом настала смерть К. За правилами проживання в гуртожитку, використання електронагрівальних приладів мешканцями було заборонено.

Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Контрольні запитання:

1. Загальні питання кваліфікації злочинів проти громадської безпеки.
2. За якими ознаками визначається злочинна організація?
3. Чим злочинна організація відрізняється від злочинної групи?
4. Який зміст вкладає законодавець в поняття «сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності»?
5. Розкрийте зміст ознак банди.
6. Які дії складають терористичний акт?
7. За якими ознаками відрізняються воєнізовані формування від непередбачених законом збройних формувань?

8. Що означає участь у діяльності воєнізованих і непередбачених законом збройних формуваннях?
9. Як кваліфікується зберігання кинджалів, фінських ножів, кастетів чи іншої холодної зброї без передбаченого законом дозволу?
10. У чому полягає незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв?
11. Як вираховується шкода в разі порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки?
12. Загальні питання кваліфікації злочинів проти правосуддя.
13. Кваліфікація втручання в діяльність судових органів (ст. 376 КК).
14. Хто може бути потерпілим від злочину, передбаченого ст. 376?
15. Назвіть форму й мету втручання в діяльність судових органів.
16. У чому полягає відмінність втручання в діяльність удових органів у формі застосування фізичного насильства від погрози застосування такого насильства щодо судді чи присяжного?
17. Кваліфікація невиконання судового рішення (ст. 382 КК).
18. Що є предметом невиконання судового рішення?
19. Хто може бути суб'єктом злочину, передбаченого ч. 4 ст. 382 КК?
20. Чи тягне кримінальну відповідальність неналежне виконання судового рішення?
21. Кваліфікація ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі (ст. 389 КК).
22. Якими ознаками характеризується суб'єкт злочину, передбаченого ст. 389 КК?
23. У якій формі проявляється об'єктивна сторона злочину, передбаченого ст. 389 КК?
24. Кваліфікація умисного невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості (ст. 389-1 КК).
25. Кваліфікація ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі (ст. 390 КК).
26. У якій формі проявляється об'єктивна сторона злочину, передбаченого ст. 390 КК?
27. У чому полягає відмінність невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості (ст. 3891 КК) від злочинів, передбачених ст. 389 і ст. 390 КК?
28. Кваліфікація приховування злочину (ст. 396 КК).

Критерії оцінювання з навчальної дисципліни
«Теорія кваліфікації кримінальних правопорушень»
Розподіл балів, які отримують слухачі денної форми навчання

№ теми	Семін. заняття	Практ. заняття	ІНДЗ	Самост. робота	ЕКЗАМЕН	Всього балів

1	4		1	1		6
2		4	1	1		6
3	4		1	1		6
4		4	1	1		6
5	4	4	1	1		10
6	4		1	1		6
7	4		1	1	40	6
8		4	1	2		7
9		4	1	2		7
1-9	20	20	9	11	40	60+40
Всього за навч. курс	20	20	9	11	40	100

Порядок оцінювання знань слухачів

№ з/п	Вид навчальної діяльності	Кількість балів
1.	Робота на семінарському занятті	до 4 балів
2.	Робота на практичному занятті	До 4 балів
4.	Індивідуальна робота	до 1 балу
5.	Самостійна робота	до 2 балу
6.	Екзамен	до 40 балів

Розподіл балів, які отримують слухачі заочної форми навчання

№ теми	Семін. заняття	Практ. заняття	ІНДЗ	Самост. робота	ЕКЗАМЕН	Всього балів
1			1	1		2
2	15		1	1		17
3			1	1		2
4			1	1		2
5			0,5	0,5		1
6			0,5	0,5		1
7		15	1	1	40	17
8			1	1		1
9		15	0,5	0,5		16
1-9	15	30	7,5	7,5	40	60+40
Всього за навч. курс	15	30	7,5	7,5	40	100

Порядок оцінювання знань слухачів

№ з/п	Вид навчальної діяльності	Кількість балів
1.	Робота на семінарському занятті	до 15 балів
2.	Робота на практичному занятті	до 15 балів
4.	Індивідуальна робота	до 1 балу
5.	Самостійна робота	до 1 балу
6.	Екзамен	до 40 балів

Відповідь на семінарському занятті оцінюється за наступними критеріями:

До 4 балів – слухач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

Від 3 до 1,5 балів – слухач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

До 1 бала – слухач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стислу характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.

0 балів – слухач за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; курсант із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань.

Доповнення на семінарському занятті передбачає стислий виступ (повідомлення) у розвиток положень, висловлених доповідачем. Доповнення не повинно повторювати аргументацію та фактичний матеріал доповідача. Цінність доповнення пролягає у вмінні привернути увагу до тих аспектів обговорюваного питання, що не знайшли свого висвітлення у виступі доповідача. При оцінюванні доповнень слухачів їх кількість не має значення.

Оцінюється доповнення за такими критеріями: значне (суттєве, змістовне, неодноразове, або якщо воно розкриває зміст навчального питання, яке не було висвітлено у попередній відповіді) – до **1 балу**.

Виконання завдань на самостійну роботу оцінюється за наступними критеріями:

− повнота, охайність і грамотність ведення конспекту;

− наявність матеріалу для висвітлення питань винесених на самостійну роботу.

Наявність всіх компонентів конспекту може бути оцінено до **1 бала**; неохайне оформлення конспекту, недостатнє відображення матеріалу заняття і самостійної роботи – бал не нараховується.

Виконання **індивідуального навчально-дослідного завдання** оцінюється за наступними критеріями: відповідна форма, грамотність, охайність, науковість, достатня кількість дослідженої літератури (5 джерел). За наявності всіх компонентів ІНДЗ отримує **1 бал;** обмежена кількість використаної літератури (менше 5 джерел) – **0,**5 **балів**; за неохайне оформлення, недостатньо повне відображення обраної теми, суттєві помилки – **0,3 бали.**

Порядок контрольного оцінювання знань слухачів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Підсумковий контроль якості засвоєння знань слухачів з навчальної дисципліни «Теорія кваліфікації кримінальних правопорушень»

Складання екзамену/заліку. У випадку, якщо слухач впродовж семестру набрав від 35 до 75 балів, він повинен складати екзамен/залік з метою підвищення свого рейтингу, але не більше ніж на 25 балів.

Питання до екзамену/заліку складаються на основі навчальної програми дисципліни і адекватно відображають зміст усього навчального матеріалу дисципліни «Теорія кваліфікації кримінальних правопорушень». Якщо слухач за підсумками модульного контролю та складання екзамену/заліку не набрав балів, достатніх для виставлення позитивної оцінки (60 балів і більше), він має

право перескласти екзамен/залік, однак при цьому не враховуються результати складання екзамену/заліку – підвищення балів здійснюється від рейтингової оцінки за результатами аудиторної роботи та модульного контролю.

Слухачі, які впродовж семестру набрали менше 35 балів, до складання екзамену/заліку не допускаються.

Оцінка «відмінно», «A» (90 – 100 балів)

1. При відповіді на питання слухач виявив глибокі, міцні, узагальнені, системні знання навчального матеріалу; здатний аргументовано використовувати їх у нестандартних ситуаціях.
2. Уміє самостійно знаходити джерело додаткової інформації та аналізувати й використовувати її, виявляє власне ставлення до неї.
3. Самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію до них. Вільно висловлює власні судження і переконливо їх аргументує.
4. Презентує власну інтерпретацію навчального матеріалу; уміє запропонувати проблемне або суперечливе питання для розгляду іншими студентами.
5. Відповідь слухача повна, логічна, доказова, обґрунтована, творча.

Оцінка «добре», «B» (82 – 89 балів)

1. Слухач виявляє знання і розуміння навчального матеріалу; правильно, логічно відтворює його; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях.
2. Уміє аналізувати і систематизувати інформацію, встановлювати найсуттєвіші, зв'язки й залежності між явищами й фактами, використовуючи загальновідомі докази у власній аргументації.
3. Відповідь слухача повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями, їй бракує власних суджень.

Оцінка «добре», «C» (75 – 81)

1. Слухач виявляє знання і розуміння навчального матеріалу; правильно, логічно відтворює його; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях.
2. Уміє аналізувати і систематизувати інформацію, встановлювати найсуттєвіші, зв'язки й залежності між явищами й фактами, використовуючи загальновідомі докази у власній аргументації.
3. Відповідь слухача повна, обґрунтована, але з певною кількістю грубих помилок, їй бракує власних суджень.

Оцінка «задовільно», «D» (68 – 74)

1. Слухач може в цілому самостійно відтворювати (на репродуктивному рівні) значну частину навчального матеріалу.
2. Здатний з помилками й неточностями дати визначення понять та пояснити їх на прикладах.
3. Відповідь слухача правильна, але неповна, недостатньо аргументована, їй бракує самостійності при оцінюванні висловлюваних суджень.

Оцінка «задовільно», «E» (60 - 67)

1. Слухач може в цілому самостійно відтворювати (на репродуктивному рівні) значну частину навчального матеріалу.
2. Здатний з помилками й неточностями дати визначення понять та пояснити їх на прикладах.
3. Відповідь слухача задовольняє мінімальні критерії.

Оцінка «незадовільно», «FX» (35 – 59)

1. Слухач розрізняє об'єкт вивчення і може фрагментарно відтворити незначну частину навчального матеріалу.
2. Відповідь його елементарна, неповна, безсистемна, складається з кількох простих речень, часто на рівні "так - ні" (при виборі правильного варіанта із двох запропонованих викладачем). Обов’язкове повторне вивчення і перескладання відповідного розділу програмного матеріалу.

Оцінка «незадовільно», «F» (1 – 34)

1. Слухач розрізняє об'єкт вивчення і може фрагментарно відтворити незначну частину навчального матеріалу.
2. Відповідь слухача неповна, безсистемна, складається з кількох простих речень. Обов’язкове повторне вивчення і перескладання відповідного всього програмного матеріалу.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ
з навчальної дисципліни «Теорія кваліфікації кримінальних правопорушень»

1. Місце кримінально-правової кваліфікації у процесі застосування кримінально-правових норм.
2. Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень.
3. Значення правильної кваліфікації кримінальних правопорушень.
4. Види кваліфікації кримінальних правопорушень.
5. Функції кваліфікації кримінальних правопорушень.
6. Структура кваліфікації кримінальних правопорушень.
7. Підстави та передумови кваліфікації кримінальних правопорушень.
8. Види підстав кваліфікації кримінальних правопорушень.
9. Поняття та види принципів кваліфікації кримінальних правопорушень.
10. Склад кримінального правопорушення та кваліфікація кримінальних правопорушень.
11. Юридичне закріплення результатів кваліфікації кримінальних правопорушень.
12. Механізм кваліфікації кримінальних правопорушень.
13. Формула кваліфікації.
14. Значення судових роз’яснень для кваліфікації.
15. Етапи та стадії кваліфікації.
16. Поняття та кваліфікація закінченого кримінального правопорушення.
17. Поняття та види попередньої кримінальної протиправної діяльності. Формула кваліфікації при попередній кримінально протиправній діяльності.

18. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення.
19. Кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення.
20. Кваліфікація добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.
21. Кваліфікація позитивної посткримінальної поведінки (дійове каяття).
22. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого в співучасті.
23. Кваліфікація дій виконавця.
24. Кваліфікація дій організатора.
25. Кваліфікація дій підбурювача.
26. Кваліфікація дій пособника.
27. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця при співучасті.
28. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі виконавця.
29. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого групою осіб і групою осіб за попередньою змовою.
30. Кваліфікація дій учасників організованої групи чи злочинної організації.
31. Кваліфікація невдалої співучасті.
32. Кваліфікація посереднього виконавства.
33. Кваліфікація співучасті зі спеціальним суб'єктом.
34. Кваліфікація причетності до кримінального правопорушення, її відмінність від співучасті.
35. Поняття та види конкуренції кримінально-правових норм. Відмінність конкуренції від колізії.
36. Кваліфікація при конкуренції загальної та спеціальної норм.
37. Кваліфікація при конкуренції «частини та цілого».
38. Кваліфікація при конкуренції між основними та кваліфікованими складами кримінальних правопорушень.
39. Кваліфікація при конкуренції норм з обтяжуючими обставинами.
40. Кваліфікація при конкуренції норм з пом'якшуючими обставинами.
41. Поняття та види множинності кримінальних правопорушень.
42. Кваліфікація одиничного кримінального правопорушення. Розмежування сукупності кримінальних правопорушень та одиничного кримінального правопорушення.
43. Кваліфікація триваючих кримінальних правопорушень.
44. Кваліфікація продовжуваних кримінальних правопорушень.
45. Кваліфікація складених кримінальних правопорушень.
46. Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень.
47. Кваліфікація сукупності кримінальних правопорушень.
48. Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень.
49. Поняття та види помилок у кримінальному праві.
50. Кваліфікація при помилці в об'єкті.
51. Кваліфікація при помилці в предметі.
52. Кваліфікація замаху з непридатними засобами.
53. Кваліфікація при помилці в потерпілому.

54. Кваліфікація при помилці в розвитку причинового зв’язку.
55. Кваліфікація при помилці в суспільно небезпечних наслідках.
56. Поняття та види обставин, які усувають кримінальну протиправність діяння, та загальні положення кваліфікації діянь, вчинених за таких обставин.
57. Кваліфікація малозначних посягань.
58. Кваліфікація діянь, вчинених особами, які не досягли віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність.
59. Врахування принципу «вини» при кримінально-правовій кваліфікації.
60. Значення виду умислу для кримінально-правової кваліфікації.
61. Значення встановлення виду необережності для кримінально-правової кваліфікації.
62. Кваліфікація діянь, вчинених за відсутністю вини.
63. Кваліфікація умисного вбивства (ч. 1 ст. 115 КК).
64. Кваліфікація умисного вбивства при обтяжуючих обставинах (ч. 2 ст. 115 КК).
65. Кваліфікація умисного вбивства при пом’якшуючих обставинах (ст. ст. 116, 117, 118 КК).
66. Кваліфікація вбивства, вчиненого через необережність (ст. 119 КК).
67. Поняття та види тілесних ушкоджень.
68. Кваліфікація умисного тяжкого тілесного ушкодження (ст. 121 КК).
69. Відмінність умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого від умисного вбивства та вбивства через необережність.
70. Кваліфікація умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження (ст. 122 КК).
71. Кваліфікація тілесних ушкоджень, спричинених при пом’якшуючих обставинах (ст. ст. 123, 124 КК).
72. Кваліфікація легкого тілесного ушкодження (ст. 125 КК).
73. Кваліфікація погрози вбивством (ст. 129 КК).
74. Кваліфікація зараження венеричною хворобою (ст. 133 КК).
75. Кваліфікація зґвалтування (ст. 152 КК).
76. Кваліфікація сексуального насильства (ст. 153 КК).
77. Кваліфікація статевих зносин з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку (ст. 155 КК). Відмежування від розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК).
78. Поняття та види предметів кримінальних правопорушень проти власності.
79. Кваліфікація крадіжки (ст. 185 КК).
80. Кваліфікація грабежу (ст. 186).
81. Кваліфікація розбою (ст. 187 КК).
82. Відмежування крадіжки, грабежу та розбою.
83. Кваліфікація вимагання (ст. 189 КК). Відмінність вимагання від інших кримінальних правопорушень проти власності.
84. Кваліфікація шахрайства (ст. 190 КК). Відмінність шахрайства від інших кримінальних правопорушень проти власності.

85. Кваліфікація привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК).
86. Кваліфікація умисного знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК).
87. Кваліфікація придбання, отримання, зберігання чи збуту майна, одержаного кримінально протиправним шляхом (ст. 198 КК).
88. Особливості предметів кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.
89. Кваліфікація створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній (ст. 255 КК).
90. Поняття банди та її ознаки. Відмінність від злочинної організації.
91. Кваліфікація бандитизму (ст. 257 КК).
92. Кваліфікація терористичного акту (ст. 258 КК).
93. Кваліфікація незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК).
94. Кваліфікація втручання в діяльність судових органів (ст. 376 КК).
95. Кваліфікація невиконання судового рішення (ст. 382 КК).
96. Кваліфікація ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі (ст. 389 КК).
97. Кваліфікація ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі (ст. 390 КК).
98. Кваліфікація втечі з місця позбавлення волі або з-під варти (ст. 393 КК).
99. Кваліфікація дій, що дезорганізують роботу установ виконання покарань (ст. 392 КК) та їх відмежування від злісної непокори вимогам адміністрації установи виконання покарань (391 КК).
100. Кваліфікація приховування злочину (ст. 396 КК).

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, (принципи описані у Законі України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року №4742IX (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text) та Кодексі академічної доброчесності Пенітенціарної академії України від 30 березня 2026 року №132/ОД (https://pau.edu.ua/higher-education-quality-assurance-sector/academic-integrity/). Списування під час підсумкового контролю, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх здобувачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна

1. Берзін П. С. Кримінальне право: Загальна частина: підручник у 3-х т. Т. 1. Загальні засади. Київ: Дакор, 2018. 404 с.
2. Берзін П. С., Волинець Р. А., Птащенко Д. С. Кримінальне право. Загальна частина: практикум: навчальний посібник / за ред. П. С. Берзіна. Київ: Алерта, 2023. 608 с.
3. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 17: Кримінальне право / редкол.: В. Я. Тацій (голова), В. І. Борисов (заст. голови) та ін.; Нац. Акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2016. 1064 с.
4. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина. Вид.10-те, перероб. та допов. Київ: Алерта, 2024. 604 с.
5. Вереша Р. В. Курс кримінального права України. Загальна частина. Том 1. Вчення про кримінальне правопорушення: підручник. Київ: Алерта, 2021. 434 с.
6. Вереша Р. В. Курс кримінального права України. Загальна частина. Том 2. Вчення про покарання: підручник. Київ: Алерта, 2021. 468 с.
7. Гацелюк В. Криміналізація суспільно небезпечних діянь протягом дії Кримінального кодексу України 2001 року: останні сюжети на фоні загальної палітри законодавчих рішень. Київ: ВАІТЕ, 2021. 228 с.
8. Закони воєнного часу (аналітичне дослідження) / упорядники О. О. Кот, А. Б. Гриняк, Л. В. Красицька. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. 208 с.
9. Задачник з кримінального права України (Загальна та Особлива частини) : практикум / О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов, А. М. Ященко та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 204 с.
10. Злочинна колаборація в умовах збройної агресії: практич. порадник з кримінально-правової оцінки та розмежування / за заг. ред. В. В. Малюка. Київ : Алерта, 2023. 312 с.
11. Європейська конвенція з прав людини та кримінальне право: науково-практичний посібник / Буняк В. С. К.: Юрінком Інтер, 2020. 156 с.
12. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (дата оновлення: 01.01.2020) / База даних «Законодавство України». URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1 %80#Text (дата звернення: 25.02.2024).
13. Контрольний текст проєкту нового Кримінального кодексу України.URL.https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2024/02/26/kontrolnyj-tekst-proyektu-kk-25-02-2024.pdf (дата звернення: 25.02.2024).
14. Концепція реформування кримінального законодавства України. URL. https://newcriminalcode.org.ua/ concept (дата звернення: 25.02.2024).
15. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях): навч. посіб. / О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов, В. П. Ємельянов та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук,

проф. Ю. В. Орлова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2023. 520 с
16. Кримінальне право України. Загальна частина: практикум / укладач Т. Д. Лисько. Київ: НАУ, 2021. 128 с.
17. Кримінальне право України. Особлива частина: практикум / укладач Т. Д. Лисько. Київ: НАУ, 2021. 64 с.
18. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, В. І. Борисов та ін.; за ред. В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова. 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 584 с.
19. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / В. Я. Тацій, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с.
20. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / Попович О. В., Томаш Л. В., Латковський П. П., Бабій А. Ю. Чернівці, 2022. 319 с.
21. Кримінальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини / М. С. Туркот, А. В. Столітній, С. В. Шмареня, М. І. Снігар; за заг. ред. д.ю.н., проф. А. В. Столітнього. Київ: Норма права, 2022. 1104 с.
22. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III (дата оновлення: 28.04.2023)/ База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text (дата звернення: 30.10.2023).
23. Кузнецов В. В., Савченко А. В. Теорія кваліфікації злочинів: підручник / за заг. ред. д.ю.н. В. І. Шакуна. 5-е вид., перероб. Київ: Алерта, 2013. 316 с.
24. Міжнародне кримінальне право (співробітництво держав у протидії злочинності): підручник / В. А. Гринчак, І. В. Земан, І. І. Когутич, О. К. Марін. Харків: Право, 2019. 440 с.
25. Навроцький В. О. Наскрізні кримінально-правові поняття: навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 376 с.
26. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко та ін.; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернєя. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.
27. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 11-те вид., переробл. та допов. Київ: Дакор, 2019. 1384 с.
28. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану: наук.-практ. комент. / А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан, С. С. Чернявський та ін.; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернєя. Київ: Норма права, 2022. 278 с.
29. Основи кваліфікації кримінальних правопорушень : навч. посіб. / М. І. Панов , С. О. Харитонов, О. О. Володіна та ін.; за ред. М. І. Панова та С. О. Харитонова. Київ: Норма права, 2023. 460 с.
30. Панов М. І. Кримінальне правопорушення та його види: лекція / М. І. Панов. Харків: Право, 2019. 52 с.

31. Постанови Пленуму Верховного Суду в кримінальному судочинстві. 4-те вид., допов. і перероб / упор. Вереша Р. В. Київ: Алерта, 2021. 312 с.
32. Постанови Пленуму Верховного суду в кримінальному судочинстві. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 400 с.
33. Правова доктрина України: у 5 т.: Т. 5: Кримінально-правові науки в Україні: стан, проблеми та шляхи розвитку / В. Я. Тацій, В. І. Борисов, В. С. Батиргареєва та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова. Харків: Право, 2013. 1240 с.
34. Практика застосування Верховним Судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України / уклад. О. П. Горох; За заг. ред. А. А. Музики. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 524 с.
35. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України / уклад. О. П. Горох; За заг. ред. А. А. Музики. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.
36. Савченко А. П. Практика Європейського суду з прав людини. Кримінальний аспект. Київ: Дакор, 2021. 208 с.
37. Словник основних кримінально-правових термінів / авт.-укл.: І. О. Кисельов, В. В. Шаблистий, В. О. Лисенко, О. В. Чорна, Л. Г. Якименко. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 388 с.
38. Сухонос В. В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В. В. Сухонос, Р. М. Білокінь, В.В. Сухонос (мол.). Суми: Університетська книга, 2023. 672 с.
39. Тютюгін В. І. Кримінальне право України. Загальна частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров, М. А. Рубащенко; відп. ред. В. І. Тютюгін. 5-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2023. 242 с.
40. Тютюгін В. І. Кримінальне право України. Особлива частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров, М. А. Рубащенко; відп. ред. В. І. Тютюгін. 5-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2023. 188 с.
41. Тютюгін В. І. Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини) : посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / В. І. Тютюгін, М. А. Рубащенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. 4-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2023. 352 с.

Науково-практичні коментарі:

1. Антипов В.І. Кримінальний кодекс України в контексті міжнародного права та практики Європейського суду з прав людини: правові норми, судова практика: науково-практичний коментар. Харків: Право, 2019. 1200 с.

2. Вознюк А.А., Дудоров О.О., Мовчан Р.О. та ін. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар. Київ: Норма права, 2022. 278 с.

3. Джужа О.М., Савченко А.В., Чернєй В.В. та ін. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.

4. Мельник М.І., Навроцький В.О., Хавронюк М.І. та ін. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 11-те вид., переробл. та допов. Київ: ВД «Дакор», 2019. 1384 с.

5. Снігар М.І., Туркот М.С., Шмаленя С.В. та ін. Кримінальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Конституційного Суду України, Верховного Суду України та Верховного Суду, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ. Київ: Норма права, 2021. 1224 с.

6. Снігар М.І., Туркот М.С., Шмаленя С.В. та ін. Кримінальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини. Київ: Норма права, 2022. 1104 с.

7. Хавронюк М.І. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. 3-тє вид. Київ: ВД «Дакор», 2022. 266 с.

Допоміжна

1. Актуальні питання кримінального законодавства України та практики його застовування: монографія / В. Я. Тацій, В. І. Борисов, Л. М. Демидова та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, Л. М. Демидової. Харків: Право, 2017. 400 с.

2. Антонюк Н. О. Концепції розуміння кримінальної відповідальності. *Часопис Київ. ун-ту права*. 2019. № 2. С. 170-174.

3. Берднік І. В. Кримінально-правова охорона водних ресурсів: теоретичні та прикладні засади; Чернігів. нац. технол. ун-т, Юрид. ф-т. Київ: Дакор, 2019. 532 с.

4. Берзін П. С. Механізм кримінально-правового регулювання: загальнотеоретичні аспекти. Право і громадянське суспільство. 2014. № 1. С. 45–66.

5. Богуцкий П. П. Злочини проти основ національної безпеки України: науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / П. П. Богуцький. Київ; Одеса: Фенікс, 2023. 96 с.

6. Боровик А. В. Кіберзлочини в Україні (кримінально-правова характеристика): навч. посіб. для студентів, аспірантів, викл. юрид. ф-тів та вишів, працівників н.-д. установ, адвокатів, суддів, працівників правоохорон. органів / А. В. Боровик, І. М. Копотун; М-во освіти і науки України, Міжнар. екон.-гуманітар. ун-т ім. С. Дем'янчука. Луцьк: Волиньполіграф, 2019. 303 с.

7. Брайнін Я. М. Основні питання загального вчення про склад злочину. Київ: Вид-во Київського ун-ту, 1964. 189 с.

8. Буряк О. О. Колабораційна діяльність: загальні засади кримінально-правової кваліфікації : практич. порадник / О. О. Буряк, О. І. Букрєєв, Д. О. Олєйніков, М. В. Членов / за заг. ред. засл. юриста України А. З. Швеця. Харків: Право, 2022. 98 с.

9. В'юник М. В. Кримінально-правове регулювання в Україні: реалії та перспективи (аналітичні матеріали) / М. В. В'юник, М. В. Карчевський, О. Д. Арланова; упоряд. Ю. В. Баулін. Харків: Право, 2020. 212 с.

10. Вереша Р. В. Вчення про суб'єктивну сторону злочину: монографія. Київ: Алерта, 2018. 1106 с.
11. Вечерова Є. М. Нормативність кримінального права: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Харків: Право, 2019. 460 с.
12. Військові злочини за законодавством України. Загальні поняття, відмежування понять військовий та воєнний злочин, кримінально-правова характеристика, нормативноправове забезпечення, особливості правозастосування під час воєнного стану, актуальна судова практика. / укл.: Коропатнік І. М., Микитюк М. А., Павлюк О. О., Пєтков С. В. Київ. ВД «Професіонал», 2023. 550 с.
13. Вознюк А., Дудоров О. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені злочинною спільнотою: аналіз законодавчих новел. Новітні кримінально-правові дослідження – 2021: Альманах наукових праць / за ред. проф. Є. Л. Стрельцова, проф. О. В. Козаченка, PhD О. М. Мусиченко. Миколаїв: МІП НУ ОЮА, 2021. С. 21–31.
14. Голубош В. В. Кримінальна відповідальність за злочини проти громадської безпеки, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої (статті 262, 263, 263-1, 264 КК України) / Володимир Валентинович Голубош; М-во внутр. справ України, Нац. акад. внутр. справ, Київ. ін-т інтелект. власності та права Нац. ун-ту "Одес. юрид. акад.", Голов. упр. Нац. поліції в Івано-Франків. обл. ІваноФранківськ: Симфонія форте, 2020. 339 с.
15. Горох О. П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування: монографія / О. П. Горох; наук. ред. А. А. Музика. Харків: Право, 2019. 76 с.
16. Гутник В. Міжнародний кримінальний суд: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 194 с
17. Демидова Л. М. Кримінально-правова охорона національної безпеки України: кримінальна відповідальність за ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації: монографія / Л. М. Демидова, В. В. Назарчук; за заг. ред. Л. М. Демидової. Харків: Право, 2019. 400 с.
18. Денисова Т. А. Покарання: кримінально-правовий, кримінологічний та кримінально-виконавчий аналіз: монографія. Запоріжжя, КПУ, 2007. 288 с.
19. Дудоров О. О. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (основні положення кримінально-правової характеристики): практ. порадник; М-во внутр. справ України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Сєвєродонецьк: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2018. 92 с.
20. Жук І. В. Обмежувальні заходи у кримінальному праві України: правова природа та сутність. *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія: Право*. Ужгород, 2019. Вип. 55, т. 2. С. 82-86.
21. Задоя К. П. Механізм кримінально-правового регулювання та модель «стадій» («вимірів») кримінального права: порівняння українського та англійського підходів щодо функціонування кримінального права. Вчені

записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. 2022. № 1. Том 33 (72). С. 80-86.
22. Зінченко І. О. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи: навч. посіб. / І. О. Зінченко, О. О. Володіна; за заг. ред. М. І. Панова. Харків: Право, 2019. 248 с.
23. Злочини проти правосуддя: навч. посібн. / за заг. ред. В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. Харків: Юридична академія України імені Ярослава Мудрого, 2011. 160 с.
24. Злочинна колаборація в умовах збройної агресії: практич. порадник з кримінально-правової оцінки та розмежування / за заг. ред. В.В. Малюка. Київ: Алерта, 2023. 312 с.
25. Золотарьов А. І. Звільнення від кримінальної відповідальності, від покарання та його відбування за кримінальне правопорушенняи у сфері господарської діяльності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2008. 23 с.
26. Клевцов А. О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням неповнолітніх за кримінальним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Дніпропетровськ, 2009. 20 с.
27. Козич І. В. Кримінально-правова політика: функції та функціонування : монографія / Ігор Васильович Козич; наук. ред. Павло Л. Фріс; переднє слово Павло Л. Фріс. Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2020. 296 с.
28. Корабель М. Г. Конфіскація майна як вид кримінального покарання / М. Г. Корабель, Ю. В. Шинкарьов; М-во освіти і науки України, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків: Право, 2018. 173 с.
29. Криміналізація суспільно небезпечних діянь протягом дії Кримінального кодексу України 2001 року: останні сюжети на фоні загальної палітри законодавчих рішень / В. Гацелюк. Київ: ВАІТЕ, 2021. 228 с.
30. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені злочинною спільнотою (статті 255, 255-1, 255-2, 255-3, 256 Кримінального кодексу України): науково-практичний коментар / А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, С. С. Чернявський. Київ: Норма права, 2021. 130 с.
31. Кримінальна політика у сфері покарань / Б. М. Головкін, В. О.Туляков, В. М. Бурдін, М. В. Романов, І. З. Сень, А. С. Хільченко (Макаренко); тех. ред. Ю. Д. Батан; за ред. Б. Головкіна, Г. Шмельцер. Одеса: Гельветика: 2022. 209 с.
32. Кримінальне право в умовах глобалізації суспільних процесів: традиції та новації: матеріали міжнар. наук.-практ. круглого столу, м. Харків, 15 трав. 2020 р. / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), Л. М. Демидова (заст. голов. ред.), А. П. Гетьман та ін. Харків: Право, 2020. 776 с.
33. Куц В. М. Теорія кримінальної відповідальності: навч. посіб. Київ: Національна академія прокуратури України, 2012. 300 с.
34. Куц В. М., Кириченко О. В. Неправдиве повідомлення про загрозу громадській безпеці (кримінально-правова характеристика та заходи протидії): монографія. Харків: Харків юридичний, 2006. 212 с.

35. Куц В. М., Цховребов А. О. Кримінальна відповідальність за безпосереднє втручання у забезпечення правопорядку: монографія. Київ: Норма права, 2020. 184 с.
36. Макодзьоб А. В. Види предметів злочину. *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія: Право*. Ужгород, 2019. Вип. 55, т. 2. С. 87-92.
37. Меркулова В. О., Гритенко О. А. Теоретико-методологічні проблеми кримінального права та законодавства: навчальний посібник. Одеса: ОДУВС, 2022. 240 с.
38. Мовчан Р. О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми: монографія. Київ: Норма права, 2022. 244 с.
39. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 512 с.
40. Олександр Острогляд. Поняття та ознаки кримінально-правової політики. Jurnalul juridic national: teorie şi practică. 2020. № 44 (4). С. 99-103.
41. Осадчий В. І. Злочини проти правосуддя: монографія. Київ: Маслаков, 2018. 200 с.
42. Павликівський В., Шалахіна В. Проблемні питання законодавчого визначення добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця. *Юридичний журнал*. 2011. № 3. С. 39–43.
43. Панов М. І. Загальні засади кваліфікації злочинів: лекція. Харків: Право, 2016. 104 с.
44. Панов М. І. Понятійний апарат кримінального права та його наукове і практичне значення: наук. ст. / М. І. Панов. Харків: Право, 2018. 48 с.
45. Письменський Є. О. Інститут судимості в кримінальному праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2009. 20 с.
46. Романюк Б. В. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності в Україні: умови, порядок та перспективи розвитку цього субінституту / Богдан Васильович Романюк, О. Ф. Бантишев. Київ: Крок, 2019. 342 с.
47. Рябчинська О. П. Значення складу злочину для кримінально-правової кваліфікації. *Вісник Академії адвокатури України*. 2009. Число 1. С. 264-266.
48. Савченко А. В. Склад злочину: проблеми визначення конструктивних елементів та ознак. *Вісник академії прокуратури України*. 2009. № 1. С. 261-263.
49. Сердюк П. П. Теоретичні й методологічні проблеми сучасного кримінального права: монографія. Запоріжжя: Акцент Інвест–Трейд, 2012. 800 с.
50. Сухонос В. В. Склад злочину: закон, теорія та практика: монографія / В. В. Сухонос, В. В. Сухонос (мол.). Суми: Університетська книга, 2018. 200 с.
51. Теорія кримінального переслідування: монографія / В. А. Гринчак, І. Я. Заяць, В. І. Петлюк, Г. М. Федущак-Паславська. Харків: Право, 2019. 208 с.
52. Терлюк І. Я. Огляд історії кримінального права України: навчальний посібник. Львів: Ліга-Прес, 2007. 92 с.

53. Тімофеєва Л. Ю. Гуманістична парадигма: досвід, виклики та перспективи кримінального права: монографія. Харків: право, 2020. 280 с.
54. Триньова Я. О. Біоетика кримінально-правового забезпечення протидії злочинності: монографія. Харків. Право, 2019. 536 с.
55. Триньова Я. О. Теоретичні засади та практика реалізації принципів біоетики в кримінальному праві України: дис. … докт. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2021. 545 с.
56. Тростюк З. А. Понятійний апарат Особливої частини кримінального кодексу України: монографія. Київ: Атіка, 2003. 144 с.
57. Ус О. В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації: лекції. Харків: Право, 2018. 368 с.
58. Фундаментальні проблеми кримінальної відповідальності: матеріали наук. полілогу, м. Харків, 7 верес. 2018 р. / упоряд.: Ю. В. Баулін, Ю. А. Пономаренко. Харків: Право, 2018. 208 с.
59. Харитонов С. О. Кримінальна відповідальність за військові злочини за кримінальним правом України: монографія. Харків: Право, 2018. 328 с
60. Шапченко С. Д. Механізм кримінально-правового регулювання в правовій системі України: поняття та структура. *Вісник Київського національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2000. Вип. 40. С. 63–67.
61. Шевчук А. В. Стадії вчинення злочину: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2002. 20 с.
62. Абакіна-Пілявська Л.М., Агапова К.В., Берш А.Я. та ін. Кримінальне право України. Особлива частина: навчально-методичний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 228 с.
63. Авраменко О.В., Бурда С.Я., Газдайка-Василишин І. Б. та ін. Кримінальне право України. Особлива частина. Альбом схем: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2024. 616 с.
64. Постанови Пленуму Верховного Суду в кримінальному судочинстві. 9-те вид., допов. і переробл. Упорядники: Вереша Р.В., Карпунцов В.В. Київ: Алерта, 2026. 384 с.

Монографії:

Баулін Ю.В., Бурдін Ю.В., Гуторова Н.О., Навроцький В.О., Пономаренко Ю.А., Стрельцов Є.Л., Хавронюк М.І. та ін. Проєкт нового Кримінального кодексу України: передумови розробки, концептуальні засади, основні положення: монографія. Київ: Компанія «ВАІТЕ», 2024. 494 с.

Баулін Ю.В., Голіна В.В., Навроцький В.О. та ін. Сучасна кримінально-правова система в Україні: реалії та перспективи: монографія. Київ: ВАІТЕ, 2015. 688 с.

Борисов В.І., Демидова Л.М., Тацій В.Я. та ін. Актуальні питання кримінального законодавства України та практики його застосування: монографія. Харків: Право, 2017. 400 с.

Брич Л.П. Теорія розмежування складів злочинів: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2013. 712 с.

Задоя К.П., Мовчан Р.О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: законодавство, наука, практика: монографія. Київ: Норма права, 2026. 880 с.

Мармура О.З. Ознаки, що кваліфікують злочин: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 280 с.

Мовчан Р.О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми: монографія. Київ: Норма права, 2022. 244 с.

Навроцький В.О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації: монографія. Київ: Атіка, 1999. 464 с.

Пономаренко Ю.А. Загальна теорія визначення караності кримінальних правопорушень: монографія. Харків: Право, 2020. 720 с.

Сердюк П.П. Теоретичні й методологічні проблеми сучасного кримінального права: монографія. Запоріжжя: Акцент Інвест-Трейд, 2012. 800 с.

Сухонос В.В., Сухонос В.В. (мол.). Склад злочину: закон, теорія та практика: монографія. Суми: Університетська книга, 2018. 200 с.

Ус О.В. Теоретичні та прикладні проблеми кваліфікації в кримінальному праві України: монографія. Харків: Право, 2020. 704 с.

Електронні джерела та адреси з мережі Internet:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України: http://zakon3.rada.gov.ua/laws.
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України: http://www.president.gov.ua/.
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: http://www.kmu.gov.ua/.
4. Офіційний сайт Офіс Гнерального прокурора: http://www.gp.gov.ua/.
5. Офіційний веб-портал судової влади України: http://court.gov.ua/.
6. Офіційний сайт Національної академії внутрішніх справ: https://www.naiau.kiev.ua/.
7. Офіційний сайт Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого: http://nlu.edu.ua/.
8. Офіційний сайт юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка: https://www.law.univ.kiev.ua/ua/.
9. Офіційний сайт «Вісника Кримінологічної асоціації України»: http://www.visnikkau.org/.
10. Офіційний сайт «Вісника асоціації кримінального права України»: http://nauka.nlu.edu.ua/?p=600.
11. Офіційний сайт Науково-дослідного інституту вивчення злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України: http://ivpz.org/.
12. Офіційний сайт Академії правових наук України: http://www.aprnu.kharkiv.org/.

13. Офіційний сайт «Вісника академії правових наук України»: http://visnyk.kh.ua/en.